

Riksdagens protokoll

2011/12:93

Tisdagen den 10 april

Kl. 13.00 – 16.01
18.00 – 19.41

Protokoll
2011/12:93

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 27, 28, 29 och 30 mars.

2 § Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade
att *Thoralf Alfsson* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i justitieutskottet från och med den 11 april samt
att *Carl-Oskar Bohlin* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i utbildningsutskottet från och med den 11 april.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

3 § Anmälan om kompletteringsval till justitieutskottet och utbildningsutskottet

Förste vice talmannen meddelade
att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Margareta Sandstedt som suppleant i justitieutskottet från och med den 11 april samt
att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Ann-Britt Åsebol som suppleant i utbildningsutskottet från och med den 11 april.

Förste vice talmannen förklarade valda *från och med den 11 april* till

suppleant i justitieutskottet
Margareta Sandstedt (SD)

suppleant i utbildningsutskottet
Ann-Britt Åsebol (M)

4 § Meddelande om skriftliga frågor under påskuppehållet

Förste vice talmannen meddelade att skriftliga frågor som lämnats in till och med torsdagen den 5 april kl. 10.00 skulle besvaras senast *torsdagen den 12 april kl. 12.00*.

5 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid *frågestunden torsdagen den 12 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Birgitta Ohlsson (FP), kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M), statsrådet Peter Norman (M), statsrådet Stefan Attefall (KD) och arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M).

6 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Förste vice talmannen meddelade att debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum *måndagen den 16 april kl. 13.00*.

7 § Meddelande om aktuell debatt

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om hushållens skuldsättning anordnas *torsdagen den 19 april efter voteringen kl. 16.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Peter Norman (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt om hushållens skuldsättning

I skuggan av den finansiella krisen i Europa har en annan risk växt sig allt starkare i Sverige – de svenska hushållens växande privata skuldsättning. Skuldkvoten, det vill säga relationen mellan hushållens skulder och de disponibla inkomsterna, har ökat kraftigt det senaste årtiondet och har nu nått en alarmerande hög nivå. Tio procent av hushållen har skulder som är nio gånger större än de disponibla inkomsterna. Inte minst många barnfamiljer i storstadsregionerna har mycket stora skulder.

Samtidigt växer oron för att bostadspriserna ska börja falla snabbt. Internationella valutafonden bedömer att det föreligger en signifikant risk för fallande bostadspriser i Sverige och Statens bostadskreditnämnd, BKN, menar att priserna kan komma att falla med hela 20 procent de kommande åren.

Hushållens privata skulder utgör idag en allvarlig risk i svensk ekonomi och situationen är så besvärande att EU-kommissionen i sin Alert

Mechanism Report nu riktar skarp kritik mot Sverige. I en ny rapport understryker EU-kommissionen att de svenska hushållens skuldsättning är på höga nivåer. Kommissionen har beslutat starta en fördjupad granskning av Sverige vilket kan leda till konkreta rekommendationer till Sverige om åtgärder. I förlängningen, om Sverige även fortsättningsvis misslyckas att komma till rätta med problemet och situationen anses mycket allvarlig, kan EU komma att besluta om sanktioner/straffåtgärder mot Sverige.

Bakgrunden är att de svenska hushållens skuldkvot (skuld som andel av disponibel inkomst) har eskalerat från en nivå på under 90 % år 1995 till cirka 170 % år 2009 och prognoserna för 2010 och 2011 pekar enligt Riksdagens Utredningstjänst på nya rekordnivåer nära 200 %. Internationella jämförelsen visar dels att Sveriges privata skuldsättning ligger på mycket höga nivåer jämfört med andra länder, även krisländer i Sydeuropa.

Hushållens skuldsättning medför risker för det finansiella systemets stabilitet och ekonomins långsiktiga utveckling. Med anledning av detta begär Miljöpartiet de gröna en aktuell debatt om hushållens skuldsättning.

Stockholm den 16 februari 2012

Per Bolund

Ekonomisk-politisk talesperson

Åsa Romson

Språkrör

Prot. 2011/12:93
10 april

8 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2011/12:26 för tisdagen den 27 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från näringsutskottet.

9 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:302

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:302 Energiforskning för jobben och klimatet
av Ann-Kristine Johansson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 maj 2012.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang och resor.

Stockholm den 4 april 2012

Näringsdepartementet

Anna-Karin Hatt (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:309 CSR i transportsektorn
av Valter Mutt (MP)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 april 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 3 april 2012

Utrikesdepartementet

Ewa Björling (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Redogörelser

2011/12:NR1 till utrikesutskottet

2011/12:RS4 till konstitutionsutskottet

11 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Finansutskottets utlåtande 2011/12:FiU37

Finansutskottet betänkanden 2011/12:FiU23 och FiU38

Civilutskottets betänkande 2011/12:CU20

Trafikutskottets betänkande 2011/12:TU10

*Svar på
interpellationer*

12 § Svar på interpellation 2011/12:291 om LSS

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Marie Nordén har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att intentionerna i LSS ska bibehållas och att funktionshindrade ska få det stöd och den hjälp de behöver för ett värdigt liv.

LSS-kommitténs slutbetänkande *Möjlighet att leva som andra* (SOU 2008:77), lämnades till regeringen i augusti 2008. Därefter skickades betänkandet på en bred remiss. Remissammanställningen omfattar totalt 260 yttranden. Regeringen beslutade i mars 2010, efter sedvanlig beredning i Regeringskansliet, om propositionen *Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet* (prop. 2009/10:176). Propositionen bygger på LSS-kommitténs slutbetänkande.

Jag vill börja med att understryka att de förslag i LSS-kommitténs slutbetänkande som Marie Nordén nämner, inte finns med i propositionen och således heller inte har genomförts. Däremot har, som framgår ovan, samtliga de förslag som ingår i propositionen prövats noggrant inom ramen för beredningen i Regeringskansliet.

Marie Nordén nämner att Försäkringskassan eftersträvar att minska sina kostnader för verksamheten och därför underkänner allt fler insatser som är över 20 timmar i veckan.

Av statistik från Försäkringskassan framgår att andelen indragningar vid omprövningar av assistansersättning som skett på grund av att den enskilde bedöms vara berättigad till färre än 21 timmar grundläggande behov i genomsnitt per vecka, har ökat under åren 2008–2010.

Av statistik från Försäkringskassan från 2010 och 2011 framgår dock att andelen beslut om indragningar vid tvåårsomprövning som skett på grund av att den enskilde bedöms vara berättigad till färre än 21 timmar grundläggande behov i genomsnitt per vecka inte har ökat mellan dessa år. Däremot har andelen beslut där den enskilde fått ökat antal timmar, ökat mellan år 2010 och 2011. Det är också viktigt att notera att andelen beslut där den enskilde får oförändrat eller ökat antal timmar är drygt 70 procent år 2011. På grund av nya rapporteringsrutiner är emellertid inte den nya statistiken helt jämförbar med de uppgifter som finns tillgängliga för åren tidigare än år 2010.

Som svar på Marie Nordéns fråga vill jag börja med att redogöra för några av de åtgärder som regeringen har vidtagit för att intentionerna i LSS ska bibehållas och att personer med funktionsnedsättning ska få det stöd och den hjälp de behöver för ett värdigt liv.

Regeringen beslutade i maj 2010 att ge Försäkringskassan i uppdrag att följa upp sina lokala försäkringscenters beslut om personlig assistans enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Försäkringskassan skulle till regeringen rapportera hur arbetet med enhetlighet i beslut som gäller såväl grundläggande behov som andra personliga behov avseende personlig assistans utvecklas. Om Försäkringskassan fann att åtgärder behövde vidtas för att öka rättssäkerheten och enhetligheten i besluten skulle förslag till sådana åtgärder lämnas.

För att värna intentionerna i LSS framhöll regeringen i uppdraget att de beslut som Försäkringskassan fattar om grundläggande behov inom personlig assistans skulle analyseras bland annat mot bakgrund av de mål och den allmänna inriktning som föreskrivs i 5 § och 6 § i LSS. Detta innebär bland annat att verksamheten ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet och att målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i juni 2011. Försäkringskassan redovisade i rapporten en lista med åtgärder för att öka kvaliteten i beslutsfattandet, bland annat att närmare beskriva vad som avses med grundläggande behov, stärka kompetensen hos personalen och utveckla de försäkringsmedicinska rådgivarnas roll vid assistansersättning.

Regeringen har också beslutat att ge Socialstyrelsen i uppdrag att i samarbete med Försäkringskassan utarbeta ett vetenskapligt instrument som ska användas när behov av personlig assistans ska bedömas. Ett syfte med uppdraget var att åstadkomma högre kvalitet i beslutsfattandet och säkerställa en mer rättssäker hantering av ansökningar om personlig assistans. Socialstyrelsen redovisade ovanstående uppdrag till regeringen den 31 augusti 2011 med rapporten *Behov av personlig assistans – Ett instrument som stöd vid bedömning*. I arbetet med att ta fram detta instrument har företrädare för brukarna av assistansersättningen deltagit.

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

Jag delar Marie Nordéns syn att intentionerna i LSS ska värnas och att personer med funktionsnedsättning måste få det stöd och den hjälp de behöver för ett värdigt liv.

För att bedöma eventuella åtgärder på området behövs dock ytterligare information för kommande år om utfallet av Försäkringskassans beslut om assistansersättning men också fördjupning av analysen av vilka orsaker som finns till det utfall vi sett de senaste åren. Jag kommer därför att noggrant följa denna utveckling framöver för att få bättre underlag för sådana överväganden.

Anf. 2 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret.

Alla människor har rätt att få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda. Det har Sverige lovat när vi skrev på FN:s konvention om mänskliga rättigheter för funktionsnedsatta.

Vi har också en lag som ska garantera att personer med omfattande funktionsnedsättning får hjälp och stöd att kunna leva som alla andra.

Anledningen till min interpellation är att denna rättighet i dag är satt ur spel för många. Lagen gäller helt enkelt inte för alla som har behovet. Det kan man också se på reaktionerna med anledning av förslagen från den senaste utredningen som regeringen tillsatte när det gäller att beivra fusk och få ett grepp om hur fusk ser ut. Den reaktion som kom på det och den rädsla och oro som finns bland många funktionsnedsatta och också anhöriga visar hur man upplever sin situation och hur utsatt den är.

Många tvingas kämpa i domstol för sina rättigheter. Många ger upp därför att orken tar slut, därför att det finns en gräns för hur mycket man ska behöva be innan man förlorar sin värdighet, som någon sagt, och därför att krafterna behövs för att få livet att gå ihop.

Vi har kunnat läsa om – jag har också mött flera som vittnar om detta – en granskning inför prövning av om man ska få assistansersättning inom LSS som raderar ut all integritet, en granskning som bland annat klockar toalettbesök. Man redogör och man kartlägger personer in i minsta detalj och på minuten, ja, till och med på sekunder.

Trots att man går igenom kartläggningen resulterar den för ganska många i att man inte är betrodd när det gäller det man säger sig ha behov av att få hjälp med.

Adriana som på grund av sin MS behöver gå på toaletten tjugo gånger om dagen fick från Försäkringskassan beskedet att tio gånger får räcka. Hon kan inte äta själv, men att hon – knappt – kan föra handen till munnen resulterade i att hjälp med att äta ströks från listan över grundläggande behov.

Adriana själv har efter tidsangivelser tillsammans med Försäkringskassan uppskattat sitt hjälpbehov, grundläggande behov, till över tio timmar om dagen eftersom hon inte kan handla, laga mat, lägga upp maten eller äta. Men Försäkringskassan säger att hon behöver hjälp ungefär två och en halv timme om dagen.

Det här är inget enskilt fall som jag förväntar mig att ministern kommenterar, för vad ministern nu tänker är just: Jag kommenterar inga enskilda fall. Tyvärr är fallet Adriana inte ett enskilda fall. Det är många som delar hennes vardag och som känner att trots granskning är man inte betrodd.

Orsaken till att det skett en förändring när det gäller att bedöma hur de grundläggande behoven ska se ut, vad som gäller, är den dom från Regeringsrätten år 2009 som sedan har fått fungera som praxis. Men som jag ser saken har detta resulterat i att juridiken går före politikens intentioner om hur vi vill att lagen ska fungera. Det är också orsaken till att ungefär 900 personer sett sina timmar minska, eller också har man fått se sin assistansersättning bli indragen.

Därför undrar jag igen: Vad är ministern beredd att göra? Vilka åtgärder vill hon vidta för att försäkra sig om att lagstiftningens intentioner inte körs över av juridiken?

Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! LSS har betytt ofantligt mycket för väldigt många människor. Lagen tillkom under en tidigare borgerlig regering. Jag tror att det finns en väldigt stor uppslutning bakom att den här reformen ska värnas men att den också ska bekämpas om den utnyttjas på ett otillbörligt sätt. Det är anledningen till att vi tillsatt Fuskutredningen.

Reformen har förändrats över tid. Första året, 1995 när den genomfördes, var kostnaden för den 4 miljarder – i dag drygt 20 miljarder. Utvecklingen är fortsatt densamma. Allt fler personer innefattas, och antalet timmar per person ökar. Det är den övergripande bilden. Låt oss inte glömma att det fortsatt är en ökning både av antalet personer och av antalet timmar.

Sedan finns det naturligtvis enskilda fall som får en annan bedömning. Det vi diskuterar här i dag handlar just om tvåårsomprövningarna. Regeringen tittar väldigt noga på vad som händer när det gäller de här siffrorna. Därför har vi bett om särskild statistik, och därför har vi bett om särskilda utredningar.

Flera saker har hänt. Den dom som interpellanten nämnde är *en* del. Annat som vi gjort är också att Försäkringskassan har utarbetat rutiner för en säkrare handläggning. Även om vi fortsatt kan se stora regionala skillnader i landet – skillnader som är otillfredsställande eftersom det ska vara en rättssäker hantering – är det i dag mer av enhetlighet. Hos Försäkringskassan har de varit duktiga på att komma till rätta med en hel del av de skillnader som kunnat hänföras till regionala olikheter.

Det finns naturligtvis mer att titta på. Men att LSS är satt ur spel vill jag verkligen inte hålla med om. Min strävan – detta är min övertygelse – är att få till stånd en rättssäkerhet när det gäller assistansen. Man ska veta att var man än bor i landet ska man bli behandlad och bli betraktad på ett likartat sätt samt att det finns en utredningsmetodik och att tvåårsomprövningarna genomförs på likartat sätt.

Men med den information vi har i dag är det egentligen inte möjligt att veta varför andelen assistansindragningar ökade mellan år 2008 och år 2010. Dock har de inte fortsatt att öka mellan år 2010 och år 2011. Statistiken är alltså inte heller när det gäller tvåårsomprövningar entydig.

Det kan ha att göra med den dom som interpellanten nämner. Det kan ha att göra med att det konstaterats att många utredningar initialt haft en bristfällig dokumentation och att tvåårsomprövningarna blir en möjlighet att ompröva den första utredningen. Det kan ha att göra med förändrade arbetssätt inom Försäkringskassan.

Men som sagt: Den nya rättspraxisen kan också ha betydelse. Det vet vi inte i dag. Därför finns det all anledning att djupdyka i och att analysera vad de skillnader vi ser i det statistiska materialet beror på. Därför kommer jag att lämna ytterligare ett uppdrag till ISF för att följa utfallet just av tvåårsomprövningarna och både titta på vad som händer och varför det ser så olika ut mellan olika år och titta på individnivå: Hur blir det för de personer som får ett förändrat beslut kontra det tidigare beslutet? Det ber jag att i nästa inlägg lite grann få återkomma till.

Anf. 4 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Det är så att fokus just nu är på kostnaden, kontrollen och fusket. Jag håller med ministern om att det är viktigt att det är rätt personer som får rätt mängd stöd – av rätt orsak.

Men det är också många som känner att de inte får en rättvis bedömning, som känner att de är offer för en hets mot de fuskare som man säger finns i systemet. Många vittnar också om en känsla av att vara utpekade som fuskare därför att de finns i systemet och är beroende av den egentligen otroligt fina funktion i samhället som visar att stöd kan ges till människor med funktionsnedsättning.

Oavsett om de 900 personer som under år 2011 förlorat sin assistansersättning är beroende av att det finns en dom från Regeringsrätten är det alldeles för många som vittnar om en mycket konstig bedömning när de fått sin tvåårsutvärdering.

Man upplever att det är konstigt att det inte ska räknas som ett grundläggande behov att man inte kan handla, ta med sig maten hem, laga den, flytta den till bordet och lägga upp den på tallriken. Kan man bara föra upp skeden – det är oftast en sked man kan äta med – till munnen räknas det som att man kan äta. Att det sedan tar flera timmar att få i sig en måltid räknas inte in i fråga om de grundläggande behoven.

Orsaken här är direkt kopplad till Regeringsrättens dom. Återigen undrar jag om ministern tycker att det är riktigt att Regeringsrätten får fatta ett beslut som jag menar faktiskt går över intentionerna i den lagstiftning som vi här i riksdagen beslutat om. Är det verkligen så att juridiken ska gälla över politiken?

Det är alldeles för många som känner att de blir kartlagda och på sekunden granskade när det gäller antalet toalettbesök och som sedan inte blir betrodna utan måste återkomma till Försäkringskassan och förklara och argumentera. Har man tur stannar det med ett brev till Försäkringskassan där man förklarar att det inte blev rätt och att man behöver mer hjälp än så. Har man otur får man driva det vidare till domstol. Hur mycket kraft ska man behöva lägga ned för att få sin rätt?

Jag menar inte att vi ska låta kostnaderna skena i väg. Jag menar inte att vi inte ska beivra fusket. Jag menar bara att vi inte får glömma dessa människor och att vi måste se till hur den enskilda individen far illa i ett system som faktiskt inte är i linje med vare sig mina eller, som jag upplever det, ministrernas intentioner när vi ser på varför LSS ska finnas. Det handlar om hur viktigt det är för så många människor att kunna leva ett aktivt liv tack vare just LSS. Vi ser den konflikt man hamnar i med kommunen, Försäkringskassan och två lagstiftningar som inte alltid går hand i hand.

I min interpellation tar jag upp just Försäkringskassans arbete, men jag tar det i mitt sista inlägg. Jag menar dock att problemet inte ligger hos Försäkringskassan, utan problemet ligger i de riktlinjer vi ger till Försäkringskassan för att den ska kunna utföra ett bra arbete.

Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! I förarbetena till lagstiftningen står det att personlig assistans avser stöd till personer med hjälpbehov som är mycket omfattande eller av mycket privat karaktär.

Det är naturligtvis otroligt svårt att göra riktiga bedömningar, och det är anledningen till att vi har stimulerat och gett ett uppdrag till Försäkringskassan att ta fram ett bedömningsinstrument tillsammans med brukarorganisationerna. Man ska kunna göra det på ett sätt som inte uppfattas som integritetskränkande och så långt som möjligt ändå ger en uppfattning av hur många timmar som kan behövas. Det är ett grannlaga arbete, men jag är väldigt glad att detta bedömningsinstrument nu är framme och används som pilotprojekt på flera håll i landet för att vi ska få ett underlag och se om det är väl fungerande. Att detta instrument nu finns att använda är faktiskt ett stycke väg vi har gått.

Interpellanten säger att det är Regeringsrättens dom som genererar förändringarna när det gäller tvåårsomprövningarna. Jag menar att vi inte kan säga det i dag. Det är fortfarande oklart, för återigen: Flera olika saker har hänt. Försäkringskassan har ändrat sitt arbetssätt, och vi vet av Susanne Billums utredning att många av de förstabedömningar som har gjorts när det gäller LSS inte har varit tillräckligt grundligt utförda för att man ska kunna skaffa sig en uppfattning om hur många timmar som behövs. Det kan då hända att det vid tvåårsomprövningarna i vissa fall korrigeras, beroende på att den första utredningen inte har varit tillfredsställande.

Allt detta är i dagsläget osäkert. De regionala skillnaderna kvarstår också, om än inte i lika stor utsträckning. Därför måste vi gå vidare med en kartläggning. Jag är lika intresserad som interpellanten av att veta vad det beror på. Var det en tillfällig dipp mellan 2008 och 2010? Siffrorna 2010–2011 visar nämligen motsatsen. Det finns inte ens en statistiskt säkerställd trend som varar över de år vi nu diskuterar, utan det skiljer sig åt mellan åren. Vi vet också att sättet att samla statistik har förändrats något. Vi måste gå till botten med detta. Vi måste titta på det, och vi måste kartlägga det.

Sedan är det också intressant – det är det jag vill ge ISF i uppdrag att titta på – vad som händer med de personer som får ett förändrat beslut. I vilken utsträckning går möjligheten att få hjälp via kommunens assistans in? Vilka andra stödinsatser får den enskilda personen? Det handlar om att på individnivå kunna följa utvecklingen på detta område. Flera uppdrag har vi redan lämnat ut, men det uppdrag jag nu vill ge till ISF är ytterligare en del för att klarlägga vad det är som händer.

Reformen infördes av en tidigare, borgerlig regering, och jag tror att vi är väldigt många som fortsatt värnar dess innehåll och legitimitet. Därför är det också viktigt att säga att fusk inte är acceptabelt. Fusk ska bekämpas och beivras på alla tänkbara sätt, och det hoppas jag att vi är överens om.

Anf. 6 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Ja, jag är överens med ministern om att fusk ska beivras, som jag sade tidigare. Men jag menar fortfarande att det är för många som kommer i kläm när man gör de nya tvåårsbedömningar som görs nu.

Jag kan ta ett exempel – jag tog några exempel tidigare. Precis som ministern sade handlar LSS om att man ska få hjälp med det som är av mycket privat karaktär. Det innebär att man får hjälp med att stänga gylfen, men att dra upp byxorna får man inte hjälp med. Det är så bedömningskriteriet ser ut i dag. Kan du föra upp en sked till munnen – det spelar ingen roll om du kan ha mat i den – får du inte hjälp att äta.

Om detta är på grund av de nya bedömningskriterierna som har arbetats fram tillsammans med Försäkringskassan är jag ännu mer bekymrad än jag var innan vi började denna debatt. Det är faktiskt så att det var tongivande och skapade en praxis när vi fick domen från Regeringsrätten. Jag tycker att man ser att vi fick domen 2009, och det är 2011 det händer. Man kanske inte ska dra för stora slutsatser, men jag har svårt att se att det inte hänger ihop.

Jag tycker också att det är viktigt att vi tar in kommunerna i detta, men det är även så att man har helt olika ingångslägen. När det kommer till kommunen är det en annan lagstiftning – det är hemtjänsten vi pratar om. Jag har själv jobbat i hemtjänsten i flera år och vet att det är svårt att individanpassa den så att det finns resurser och man kan hjälpa när det behövs. När det gäller LSS är det på ett helt annat sätt. SOL innebär att man ska hjälpa en brukare till skäliga levnadsvillkor. LSS innebär att man ska utgå ifrån goda levnadsvillkor. Vilken funktionsnedsatt nöjer sig och ska behöva nöja sig med ”skäliga” framför ”goda”?

Det handlar om väldigt många unga människors rätt att leva ett aktivt liv, och jag värnar verkligen den. Jag vill se en förändring så att vi ser att man också kan få hjälp att äta och dra upp byxorna.

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Om LSS intentioner är vi uppenbarligen överens. Det gläder mig.

Jag tror att det för att värna legitimiteten är viktigt att bekämpa fusk. Det är anledningen till att vi också gör det. Samtidigt vill jag verkligen betona att vi noga följer vad det är som händer. Rättspraxis är dock inte den enda variabeln i de förändringar vi har sett, och förändringarna är inte heller entydiga. När jag skriver i mitt remissvar att jag följer detta noga är det verkligen med sanningen överensstämmande. Jag vill nämligen också veta vad det beror på. Förklaringsfaktorerna är dock flera, och vi måste klara ut vad det är som fattas. Annars vore det som att ordinera medicin utan att vara säker på diagnosen.

Det är klart att man får hjälp att äta, men det kan vara insats från annat håll eller en annan typ av insats. Ibland förespeglas det i debatten att man inte får någon insats alls. Det är dock det vi också vill undersöka: Hur ser de alternativa insatserna ut, och hur upplever den enskilde det? Hur kommer det den enskilde till del? Det är det jag nu vill klarlägga och få en fördjupad analys av.

Vi är från regeringens sida intresserade av att öka våra kunskaper om orsakerna till förändringar. För de personer som får ett minskat antal timmar eller mister den statliga assistansen måste vi veta hur det i så fall påverkar deras möjligheter att leva ett självständigt liv. Och varför är de regionala skillnaderna alltså så stora? Det har vi fortfarande inte svaret på. Till detta tjänar vårt uppdrag till ISF, och jag hoppas få en hel del klarlägganden framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

13 § Svar på interpellation 2011/12:299 om skatteutjämningen

Anf. 8 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att dels övervinna den, av Peter Hultqvist påstådda, inre splittringen i regeringen i ärendet, dels genomföra förslaget i det aktuella betänkandet.

I betänkandet *Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen* (SOU 2011:39) föreslås att vissa modifieringar och uppdateringar görs i dagens utjämningssystem. Beredningen i det aktuella ärendet är, som jag tidigare har framhållit, ännu inte avslutad. Även om flertalet remissinstanser i huvudsak är positiva till förslagen har det i remissvaren framförts en del synpunkter på och även invändningar mot vissa av förslagen.

Mot bakgrund av utjämningssystemets betydelse för kommuner och landsting kräver de synpunkter som har lämnats i samband med remitteringen av betänkandet noggranna överväganden från regeringens sida.

Jag är väl medveten om att kommunerna och landstingen väntar på besked. Jag avser därför att återkomma i dessa frågor så snart det är möjligt.

Anf. 9 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Det här är en problematisk fråga för regeringen. När man följer den allmänna debatten kan man se inlägg efter inlägg från olika partiföreträdare för dem som ingår i högeralliansen.

I min hand har jag en artikel som är skriven av ett antal centerpartister i Dalarna: Regeringens ovilja att presentera ett förslag om hur den framtida kommunala skatteutjämningen ska se ut skapar oro. Finansmarknadsminister Peter Norman verkar ha parkerat den i sin byrålåda. Artikeln har i stort sett hela ledningen för Centern i Dalarna skrivit under.

I Dagens Samhälle läser jag en likartad artikel. En hel samling kommunstyrelserepresentanter för Kristdemokraterna har gått ut i samma anda. Och så här har det pågått under en längre tid.

Man kan också läsa ett och annat inlägg från moderater från storstäderna som egentligen vill spola hela systemet och inte ställa upp på en solidarisk fördelning mellan landets kommuner.

Sedan har vi Peter Norman som ska avvakta med att ge ett svar tills beredningen är klar.

Jag läste en fråga som var ställd av Mats Pertoft, Miljöpartiet, tidigare. Han fick svaret att Peter Norman avsåg att lägga fram ett förslag från regeringens sida så fort som möjligt.

Jag skulle vilja ha en närmare specifikation på vad så fort som möjligt innebär i det här fallet. Och vidtas det några åtgärder för att komma över den inre spänning och inre splittring som är så tydlig i regeringsalliansen? När man tar del av de olika tidningsartiklarna och utspelen kan man inte tyda det på annat sätt. Att det är en splittring och inre spänning tycker jag är tydligt belagt i den här debatten.

Skatteutjämningen är till för att ge kommuner och landsting någorlunda likvärdiga förutsättningar runt om i landet. Är det en inriktning och en tankegång som Peter Norman sympatiserar med? Jag skulle vilja veta det.

Vi har ett system som nu har setts över av skatteutjämningskommittén. Man har konstaterat att kriterierna för förskola, äldreomsorg och sjukvård inte är riktigt aktuella, att de ser annorlunda ut i dag än för 10–15 år sedan och att det är dags för en justering och uppdatering. Är det en uppfattning som Peter Norman delar? Peter Norman skriver i sitt svar till mig att han erkänner att det är ett stort antal remissinstanser som är positiva men att det också finns en del synpunkter på och även invändningar mot vissa av förslagen. Ligger tyngdpunkten i ditt tänkande i det här sammanhanget på invändningarna, och vad är det för invändningar du tänker på? Vilka är de synpunkter som du här ska väva in som inte stämmer överens med vad majoriteten av remissinstanserna har sagt?

För Dalarnas del handlar det alltså om att det är 330 miljoner kronor för lite som man får per år, om man nu ska gå på kommitténs förslag, 220 miljoner ytterligare till landstinget och 110 miljoner ytterligare till kommunerna. Det här bygger på att tiden har gått ifrån en del regler. En del har hittat kryphål och sätt att övertolka olika saker i fördelningssystemet. Och man har genom viss kreativ bokföring kunnat tillskansa sig mer pengar på exempelvis landstingssidan än vad som återspeglas av faktiskt vårdbehov och vårdtyngd.

Är det inte rimligt att göra något åt det här? Och är det inte rimligt att vi verkligen sätter ned foten så att vi kan upprätthålla en likvärdig service och likvärdiga förutsättningar över hela landet? Är inte det också Peter Normans uppfattning?

Anf. 10 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Det är en mycket viktig fråga som Peter Hultqvist tar upp i sin interpellation. Skatteutjämningen har ju väldigt stor betydelse för den kommunala planeringen.

Hultqvist pekar på hur skatteutjämningsystemet slår i Dalarnas län, och det slår precis likadant i mitt hemlän Norrbotten, där väldigt många små kommuner drabbas av denna senfärdighet. Några exempel: Min hemkommun Haparanda hade 15 ½ miljon per år. I Pajala kommun, som är inne i en mycket expansiv fas, handlar det om 7,7 miljoner per år. Det är 5 procent av den kommunens omslutning, och man har ett behov av väldiga investeringar, som ni alla i kammaren säkert känner till.

Då det sedan har varit politisk enighet i kommittén och de gjort ett gediget arbete förutsätter man ändå att den här frågan ska kunna behandlas med någorlunda rimlig hastighet och att den ska komma till riksdagen

för ett slutligt avgörande. Jag tycker att det är lite grann av en anständighet att bereda frågan så att den kommer upp till beslut. Det här är oerhört viktigt för de personer som leder de här kommunerna, inte bara i Dalarna och Norrbotten utan i många andra län i vårt land.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Fru talman! Jag tackar Peter Hultqvist för frågan och Peter Norman för svaret.

Jag återkommer så snart som möjligt, säger Peter Norman i sitt svar, och det känner vi kristdemokrater självklart tacksamhet för. Att vi måste få fram förslaget så fort som möjligt tror jag att vi är tämligen överens om här.

Att Kristdemokraterna är för en rättvis och god skatteutjämning och att det håller ihop Sverige ska vi vara fullständigt övertygade om. Vi kan ju alltid diskutera nivån på statsbidragsdelen i det hela, men själva grunden är vi alla partier i och för sig överens om i och med den parlamentariska utredningen som lade fram förslaget om nytt utjämningssystem. Det bådar gott för framtiden, att vi kan komma fram med ett bra förslag.

Nuvarande system innehåller en del delar som inte baseras på aktuella fakta. Vi har några modeller som ingår här som påverkas ganska mycket: förskolemodellen, äldreomsorgsmodellen och sjukvårdsmodellen. Förskolemodellen har under hela 2000-talet kunnat förändras, och vi har i stort sett eliminerat alla skillnader som skulle kunna vara påverkbara i den delen. Äldreomsorgsmodellen påverkas av naturliga skäl starkt av demografin. De som är 65 år och äldre i Knivsta utgör 11,3 procent av befolkningen. Och i Pajala, som Sven-Erik Bucht nämnde här, är den andelen 30,4 procent. Det är klart att det påverkar en hel del hur detta system utformas. En del av uppgifterna i äldreomsorgsmodellen är 20 år gamla. Det är självklart att vi behöver göra en förändring här.

När det gäller sjukvårdsmodellen kan man faktiskt påverka själv genom de olika prognossättningarna, som också Peter Hultqvist var inne på, och det strider mot principerna att utjämningssystemet ska kompensera för opåverkbara skillnader. Det är det som ska vara gällande.

Självklart måste förslag kunna analyseras och diskuteras, och det är det man gör i regeringen i dag. Man funderar över och analyserar förslagen, och den här processen måste få fortgå.

Peter Hultqvist försöker få det till att det är en inre splittring i regeringen. Ja, men olika partier tycker ju lite olika och har också lite olika synvinklar på saker och ting, och det måste man få hantera. Det är en självklarhet.

Jag tycker att Peter Hultqvist ska vara lite försiktig med att tala om inre splittringar. Det är väl bara för honom att ställa sig framför spegeln och se både sig själv och sitt parti i ögonen lite grann så kanske det uppstår någonting annat. Där har man också lite problem internt i partiet, så han får vara lite försiktig här. Vi kan också fundera på var vi har den samlade oppositionen och hur man diskuterar i den här frågan.

Peter Hultqvist känner kanske Peter Olofsson. Han är landstingsråd i Västerbottens läns landsting och socialdemokrat. Han har nog invändningar mot detta. Jag vet inte om Peter Hultqvist har diskuterat detta med honom. När Peter Hultqvist nämner Dalarna kan vi gå till Västerbotten som med det nya systemet kommer att tappa drygt 300 miljoner kronor. Jag tvivlar på att Peter Hultqvist och Peter Olofsson är överens i denna fråga.

Det här skär mellan dem som vinner med det nya systemet och tycker att det är jättebra och dem som förlorar på systemet och bromsar lite grann och sätter ned klackarna i backen.

Så ser det ut när man ska in med nya system, och då måste man få prata och diskutera. Gör Socialdemokraterna aldrig det i sitt parti?

Pratar inte du, Peter Hultqvist, med Västerbottens landsting och det styrande partiet där, Socialdemokraterna? Vad har du för förslag för att lyssna in hur de tycker att detta system faller ut? Hur har du tänkt diskutera det och utreda den interna splittringen i ditt parti?

Anf. 12 HANS EKSTRÖM (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga som Peter Hultqvist har väckt i denna interpellation. Jag tackar statsrådet för svaret, även om det är med stor förvåning jag tar del av det. Landets kommuner och landsting är för sin ekonomiska planering helt beroende av att få ett besked. Ibland är det rent av bättre att lämna ett besked än inget besked alls, statsrådet.

Avser statsrådet att överta ansvaret för att följa balanslagen eller att själv ta på sig revisorsanmärkningarna som landstingsstyrelseordföranden i Dalarna får om man inte når balans? Vem bär ansvaret? Är det regeringen som inte vidtar åtgärder och inte lämnar besked eller är det den enligt lagen ansvariga landstingsstyrelsen eller kommunstyrelsen? Det är en intressant fråga.

Jag kan också ta ett regionalt exempel. För Anders Borgs hemlän Sörmland innebär detta ungefär 250 miljoner till landstinget. Det är ungefär 50 öre på skatten. Det är mycket pengar som man inte vet om man har i kassan eller inte. Då är det till och med bättre att veta att man inte har det, för då kan man höja skatten för Anders Borg. Det är i alla fall ett tydligt besked i frågan.

Det blir en ryckig politik också. Om man väntar och inte genomför förslaget och forcerar fram skattehöjningar, ska dessa då tas tillbaka under perioden? Om man åtminstone lämnar ett besked om att det ska införas ett visst årtal kan kommunerna och landstingen kanske planera för ett visst underskott på ett ansvarstagande sätt.

Avsaknaden av besked är ibland allvarligare än att få allvarliga besked. När avser statsrådet att återkomma med besked?

Anf. 13 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Det är inre spänning och inre splittring, oj, oj, oj. Man har hört det här traditionella upplägget av en debatt förut, och det är inte så imponerande. Det är det inte heller att påpeka att det har pågått under längre tid. Under den långa tid jag har varit politiker har det kommunala skatteutjämnningssystemet nästan alltid utretts. Det ligger i sakens natur. Som vi hörde tidigare är det vissa förändringar i demografi och annat som hela tiden måste matas in i systemet. Det kommer aldrig att uppstå

en situation där alla är nöjda. Det är en omöjlig ekvation att lösa att få alla nöjda med systemet.

Man kan möjligen få en enighet om att acceptera den mer eller mindre dåliga kompromiss som man kommer fram till. Så ser det ut, och så har det sett ut i 30–40 år. Att man målar upp att det är stora problem med just denna situation är helt oriktigt. Men att det slår mot Dalarna och Norrbotten och att det slår olika, ja, så är det naturligtvis.

Jag har några frågor till Peter Hultqvist och Socialdemokraterna. Utredningen har kommit fram och har en enighet. Enighet i dessa sammanhang har ett visst egenvärde. Tycker ni att det är bättre att man river upp enigheten? Tycker ni att det är eftersträvansvärt med enighet i frågan om det kommunala skatteutjämnningssystemet eller är ni inriktade på att driva en egen linje som är ungefär densamma som Norrbottens och Dalarnas företrädare här står för? Är det Socialdemokraternas tonläge och inriktning i fortsättningen? Är det Dalarnas och Norrbottens skatteutjämnningssystem ni vill ha? Vill Socialdemokraterna som parti ha det så? Ser ni ett egenvärde med en enighet i frågan?

Anf. 14 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Det här är en svår fråga. Peter Hultqvist frågade om jag sympatiserar med tanken om en kommunal utjämning. Svaret är ja. Det är viktigt att vi har ett bra utjämningsystem som gör att kommuner kan driva vård och omsorg och annan välfärdshöjande verksamhet på likartat sätt i hela landet.

Låt mig lite mer utförligt förklara vad jag och regeringen tycker är problemet med utredningen. Det har kommit ett stort antal remissvar från kommuner, SKL, landsting och så vidare. Ofta har kommunerna ett egenintresse av att man följer eller inte följer utredningen. Det finns dock några instanser som står lite över det, och en sådan är Statskontoret som har lagt ned mycket resurser på sitt remissvar.

Jag tänkte läsa upp några rader ur Statskontorets remissvar.

”Statskontoret anser det vara beklagligt att kommittén i betänkandet inte fört en mer utförlig diskussion om systemets principiella uppbyggnad och avvägningar.

En viktig principfråga för systemet är om någon grad av påverkbarhet kan accepteras. Statskontoret anser att enskilda kommuner och landsting inte ska kunna påverka sina bidrag eller avgifter i systemet. Det är Statskontorets mening att kommittén inte har varit konsekvent i denna fråga då de i några fall tar bort och i några fall för in variabler som är påverkbara.”

Man fortsätter:

”I uppdraget ingick att, om möjligt, förenkla kostnadsutjämningsdelmodeller. Statskontoret anser att kommittén borde ha lagt mer vikt vid arbetet med att förenkla modellerna, eftersom endast ett fåtal aktörer förstår hur systemet är uppbyggt.”

Inom parentes sagt kan jag berätta att jag har hört en gång att de två personer som begriper detta system får inte vara i samma flygplan, för om det kraschar skulle systemet helt falla ihop.

Jag fortsätter citera:

”Detta är besvärande med tanke på systemets stora betydelse för kommunsektorn. Det bidrar också till att missuppfattningar sprids och

försämrar utjämnningssystemets legitimitet inom sektorn. Att systemets legitimitet stärks är av stor vikt och det är därför beklagligt att betänkandet inte lyfter fram diskussionen om hur avvägningen ska göras mellan, å ena sidan, utjämnningssystemets komplexitet i syfte att nå exakthet och, å andra sidan, möjligheten att förstå hur systemet fungerar.”

Vad som kanske är ännu mer besvärligt är frågan om tillväxten. Statskontoret skriver:

”I direktiven anges att kommittén ska utreda alternativa metoder för inkomstutjämnning i syfte att identifiera om det i den nuvarande inkomstutjämnningen finns tillväxthämmande faktorer och i så fall föreslå hur dessa kan undanröjas samt hur incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning kan stärkas. Statskontoret anser inte att kommittén har levat upp till direktiven på denna punkt.

Någon analys av den målkonflikt som finns mellan å ena sidan att utjämna skillnader mellan landets kommuner och, å andra sidan, att skapa tillväxt redovisas inte i betänkandet. Som en konsekvens av detta redovisar kommittén inte heller några alternativa utjämningsmodeller där större hänsyn tas till målet att öka tillväxten.”

Detta är kärnan i problemet. Hur skapar vi ett system som möjliggör för kommuner att ha likvärdiga förutsättningar i hela landet utan att det blir tillväxthämmande, vilket drabbar hela Sverige, alla kommuner?

Här anser jag att kommittén inte har nått ända fram, och här pågår analysen fortfarande.

Anf. 15 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Det här börjar bli en seans i dimridåer. Man lägger ut en matta av påståenden för att dölja en inre konflikt i regeringen. Jag tror inte att det är fråga om lite småprat mellan partierna eller att man behöver tid för att reda ut småsaker. Det här är stora frågor som skapar spänning. Inte går kristdemokratiska kommunstyrelseledamöter eller centerpartister i hela landet ut i långa artiklar i lokalpressen för att det här är en liten fråga som skapar en liten debatt i marginalen. Det här handlar om stark inre spänning. Det hör till sakens natur.

Om Hamilton är imponerad eller inte spelar mindre roll i sammanhanget. Faktum är att kommittén var enig. Man hade totalt 325 remissinstanser. Av dem har 273 svarat, och 90 procent av svaren är positiva. Det är basen. Jag tycker att man ska ta vara på den enighet som finns i kommittén. Man ska ta vara på de signaler som kommer från remissinstanserna. Där har man en rejäl plattform att fatta beslut från. Det kommer att vara rätt så representativt för vad man tycker i Kommun- och Landstingssverige och förmodligen kommer det att vara det minst dåliga alternativet. Sådant här är alltid en balansgång. Sådant här innebär alltid kompromisser, och det är inga enkla frågor. Om man vill hitta en minsta gemensamma nämnare är väl det som kommittén har presterat en bra utgångspunkt.

Regeringen kommer naturligtvis att få göra ett ställningstagande som inte gillas av alla. Om regeringen gör ett ställningstagande som går emot 90 procent av remissvaren och en enig kommitté är det regeringen som väljer en annan linje, bryter upp en enighet och går på tvärs. Då har man inte bara lyckats fördröja det hela genom en inre splittring i regeringen

utan också skapa splittring i Kommun- och Landstingssverige i hela landet. Det här är faktiskt en grannliga fråga med stort ansvar.

Jag tar fasta på det man säger om att det är kriterier för förskola, äldreomsorg och sjukvård som har förändrats och överlevt sig själva. Jag tar fasta på konstaterandena att vissa beräkningssystem har blivit utsatta för att man tänjt på regelverk och utnyttjat kryphål och att vissa har tillskansat sig mer pengar än andra som stramt har följt regelverket. Det är bättre att man gör något åt detta och försöker utgå från det som är minsta gemensamma nämnare än att bara låta tiden gå.

Jag vill också påpeka att det här inte fanns med på regeringens propositionslista för våren, vilket väcker en hel del förvåning. Inriktningen har varit att detta ska genomföras den 1 januari 2013. Om det inte händer något beslutsmässigt och om inte ambitionen finns att klara ut detta hinner man inte med det i tid. Det är en realitet som har bidragit till att jag har ställt den här interpellationen. Många har ställt frågor om detta eftersom de tycker att det är angeläget.

För min del handlar det naturligtvis om att Dalarna vill ha dessa 320 miljoner. Men det handlar också om något bredare, nämligen att utgå från den minsta gemensamma nämnaren och utveckla systemet. Det handlar också om att vi ska upprätthålla en solidarisk fördelning för att skapa likvärdiga förutsättningar över landet. Det är viktigt för att kunna skapa tillväxt i hela Sverige. Tillväxt är inte något som ska diskuteras bara i storstadsregioner; tillväxt gäller för hela Sverige.

Anf. 16 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Fru talman! Jag noterar att Peter Hultqvist inte verkar ha pratat med landstingsrådet Peter Olofsson i Västerbotten som förlorar mer pengar än vad Peter Hultqvists Dalarna kommer att tjäna på detta. Där kan man tala om intern splittring.

Jag har suttit i Sveriges Kommuner och Landsting sedan 1999 i olika beredningar. Jag har också suttit i styrelsen. Det har varit ett fasligt liv varje gång den här frågan har diskuterats. Det spelar ingen roll om man är socialdemokrat, moderat, kristdemokrat eller centerpartist – man tycker olika oavsett var man är kommunstyrelseordförande eller landstingsråd. Man har olika synvinklar. Den som tjänar på det vill ha igenom systemet, och den som förlorar på det vill bromsa. Ni socialdemokrater kan väl erkänna att det är så? Man måste diskutera och fundera på hur man får ett långsiktigt bra system.

Tillväxt har självklart med inkomstsidan att göra. Hur kan vi påverka det? De som betalar till inkomstutjämningen finns i Stockholms- och Malmöregionerna; det är elva stycken. Det som de betalar till inkomstutjämningssystemet är mindre än vad de kommuner som finns i de lokala arbetsmarknadsområdena tar emot. Netto är det en omfördelning mellan de lokala arbetsmarknadsregionerna i Stockholmsområdet och Malmöområdet. Det är lite klurigt att räkna på tillväxt. Jag vet att Peter Norman funderar och grannar och jag vet att regeringen funderar och grannar. Det gjorde utredningen också. Man kom fram till att det är svårt att hitta ett system som går att åtgärda.

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

Jag är förvissad om att vi kommer att få fram ett system och att vi så småningom kommer att få ett ganska bra system. Det tar lite tid. Man måste grunna och fundera.

Har du pratat med Peter Olofsson, Peter Hultqvist? Jag får inget svar.

Anf. 17 HANS EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tycker att Anders Sellström har en poäng: Det är svårt med skatteutjämning.

Jag har också suttit i SKL och jag har varit kommungubbe och vet vilken diskussion det har varit varje gång de här frågorna har varit uppe. Det har varit svårt för socialdemokratiska regeringar att hantera detta.

Ja, Carl Hamilton, det är väldigt viktigt med enighet. Det är det som är poängen; det finns en enig kommitté. Jag undrar hur statsrådet avser att lösa enighetsfrågan om man går ifrån kommitténs förslag. Ska han tillsätta en ny kommitté? Då blir det verkligen långbänk. Då vore det bra med ett besked om det så att man kan höja skatten i Sörmland för att kunna bära ansvaret.

Att få ett besked är viktigare än att få ett positivt besked. Statsrådet måste kläcka ur sig när detta kommer att ske. Är utredningen för dålig? Saknar regeringen ansvar för att utredningens förslag är dåligt? Normalt tillsätter regeringen ordförandena i sådana här kommittéer. Var det en oduglig ordförande som inte följde direktiven? Det brukar vara tjänstemän från departementen som hanterar utredningsarbetet. Var det inte så i den här utredningen? Kommer det som en överraskning för statsrådet att utredningens förslag är undermåligt? Det är i så fall mycket allvarigt, tycker jag. Då tycker jag att regeringen har idkat dålig styrning av sitt utredningssystem.

Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Det verkar växa fram enighet på åtminstone en punkt, nämligen att det är svårt med skatteutjämning. Det är bra att vi har kommit så långt.

Anders Sellströms inlägg var utmärkt. Jag ska inte upprepa vad han sade, men jag instämmer i det.

Jag vill ta fasta på frågan om tillväxt. Om man tar från den ene och ger till den andre tycker den som man tar ifrån inte att det är så kul om det tas mer från en när man blir rikare och får högre tillväxt. Skatteutjämningen har naturligtvis en negativ effekt i min valkrets, Storstockholm. Icke desto mindre sker det, vilket bland annat Folkpartiet ställer upp på. Sven-Erik Bucht kanske har möjlighet att svara på detta.

Låt mig illustrera med den fantastiska tillväxt i form av gruvinkomster som sker i Norrbotten. Den är mycket glädjande. Om råvarupriserna skulle hålla i sig under lång tid, vilket vi dock inte ska skriva in att de gör, kommer Norrbotten att kunna bli en av Sveriges rikare regioner. Det är klart att det enligt skatteutjämningsystemet kommer att leda till mindre pengar, eller hur? Det måste ju vara logiken i det hela. Rikare regioner bidrar till försörjningen och infrastrukturen i andra regioner.

Kommer Sven-Erik Bucht då att stå här och säga att det är bra, att det är en naturlig konsekvens av att vi har en fantastisk råvaruboom i Norrbotten?

Anf. 19 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag ger ordet till Sven-Erik Bucht eftersom han inte utnyttjade sina två minuter tidigare.

Anf. 20 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! När jag får en direkt fråga av Carl B Hamilton måste jag försöka svara på den.

Det utjämningsystem som en enig kommitté i dag föreslagit slår lite olika i Norrbotten. Det finns kommuner som faktiskt tappar, men ett enligt Kommunförbund har tillstyrkt det. Man är överens om att ha ett utjämningsystem i landet. Är det det Carl B Hamilton inte vill ha? När man lyssnar på honom börjar man fundera på vad Carl B Hamilton egentligen vill. Du måste nog förklara din logik så att vi förstår den, Carl B Hamilton.

Vad gäller tillväxtfrågor tar jag som exempel åter Pajala. Den lilla kommunen står inför en enorm utmaning. Den har gått från 15 000 till 6 000 invånare, trots den boom vi ser. Det handlar om 5 procent av deras omslutning, detta i en kommun som har väldiga problem med att möta tillväxten. De klarar inte av det eftersom regeringen är så senfärdig. Frågan måste hanteras. Som vi hört finns stor enighet till och med i remissvaren, och ändå försöker ni hela tiden lägga ut mängder med dimridåer för att ni är uppsplittrade.

Anf. 21 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Ett kommunalt skatteutjämningsystem är per definition ett nollsummespel, det vill säga att vissa vinner och andra förlorar. I normala fall är det så att ungefär hälften vinner och hälften förlorar, men just i detta förslag är det många fler som vinner än som förlorar. Det kanske är 80–90 procent av kommunerna som vinner och 10–20 procent som förlorar. I och med att det är ett nollsummespel innebär det att de som vinner vinner lite grann och de som förlorar förlorar mycket. Nollsummespelet är alltså kvar trots att fördelningen inte är 50–50. Det vill jag påstå är förklaringen till varför remissvaren ser ut som de gör. En bedövande majoritet av kommunerna skulle få en del pengar, vilket de tycker är bra. De som skulle få lite mindre pengar tycker att det är dåligt.

Jag har stor förståelse för ledarskribenter som i lokaltidningar för fram argument som ska syfta till att stärka kassan hos den egna kommunen eller det egna landstinget. Det är helt rimligt och legitimt. Om jag har stor förståelse för det har jag åtminstone viss förståelse för att lokala politiker också gör det för att raka hem så mycket pengar som möjligt till Dalarna eller vad det nu kan vara. Och om jag har viss förståelse för lokala politiker har jag lite mindre förståelse för riksdagspolitiker som ska ha ansvar för hela riket, inte bara sin egen landsdel.

När det gäller regeringen kan vi naturligtvis inte, absolut inte, hålla på att ta geografiska eller lokala hänsyn. Vi måste titta på hela Sverige. Därför ankommer det på oss dels att lägga fram förslag som gör att det blir en bra fördelning, så att kommunerna får likvärdiga förutsättningar, dels att ta ett stort ansvar för att det inte blir tillväxthämmande. Jag kan lova er att det är en grannlaga uppgift som vi tillsammans med bland annat Statskontoret identifierat svårigheter i, och vi bereder ärendet så fort vi någonsin kan.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 22 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag noterar, vilket är intressant, att det låter som om det system som nu föreslås av en enig kommitté, med stöd av 90 procent av dem som svarat på remissen, är någon sorts intressehistoria där man omfördelat på ett orättfärdigt sätt. Man bygger det faktiskt på vissa sakförhållanden, på kriterier som inte längre är aktuella, på kriterier som tiden har passerat. Därför lägger man fram förslaget.

Om Peter Norman ska ha igenom ett förslag i riksdagen – vilket han väl i slutändan ändå syftar till – måste han inse att riksdagen består av representanter för hela landet, inte av en upphöjd regering som kan domptera riksdagen bäst den vill. Här måste göras en bred politisk uppgörelse, och då är maktrealtiteterna sådana att den måste accepteras både i riksdagen och i hela landet.

Ett tips till Peter Norman kan därför vara att ha någon sorts plattform i en enig kommitté. 90 procent har svarat att det är ett bra förslag. Det är en hyfsad bas att stå på om man vill komma någon vart. Man kan även välja den andra linjen och utmana hela enigheten, lägga fram ett förslag som kanske inte alls går igenom i riksdagen utan tillbakavisas. Den linjen kan man också välja, men hur fruktbart är det?

Det är nu upp till regeringen om det ska skapas splittring i Sverige eller inte. Regeringens interna splittring må vara en sak, men om den bidrar till den politiska dumheten att splittra riksdagen och landet genom att försöka driva igenom ett förslag som inte kan få gehör tyder det på att det är kartan som gäller medan verkligheten är någonting helt annat. Därmed faller det som regeringen försöker sig på. Det här är en betydligt mer komplicerad materia än vad jag tyckte att Norman beskrev den som.

Jag har 18 års erfarenhet som kommunalråd och vet att i sådana här fall bör man nog lyssna på kommunerna.

Anf. 23 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag får tacka Peter Hultqvist för interpellationen och debatten och även övriga debattörer. Jag tackar också för tipset jag fick av Peter Hultqvist i hans sista inlägg.

Låt mig också svara på Hans Ekströms tidigare fråga. Svaret vad gäller kommunernas och landstingens ekonomi ligger naturligtvis hos kommunerna och landstingen, och rådande utjämningsförslag gäller tills annat meddelas eller beslutas i riksdagen.

Jag är fullt medveten om att kommunerna och landstingen vill ha svar så fort som möjligt, och jag kan inte säga mer än att vi jobbar så fort vi kan för detta. Att propositionen inte är med på vårens propositionslista ska inte tolkas som att det inte kommer någon proposition. Det kan mycket väl komma en proposition. Det kan också vara så att en del av utredningen görs som proposition, eller någonting större som omfattar hela systemet.

Återigen: Regeringens uppgift är att se till att tillväxthämmande faktorer undanröjs. Det är vår uppfattning, i likhet med andra remissinstanser, att utredningen där tyvärr inte nått ända fram, även om jag tycker att utredningen i huvudsak gjort ett mycket gott arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 24 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Esabelle Dingizian har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra att allt fler ungdomar hänvisas till jobb- och utvecklingsgarantins fas 3.

Sverige har under flera år haft en hög ungdomsarbetslöshet. Som jag tidigare sagt är ungdomsarbetslösheten en fråga som regeringen tar på största allvar. Regeringen har vidtagit, och kommer att vidta, nya åtgärder för att underlätta för unga att etablera sig på arbetsmarknaden.

Som jag också tidigare påpekat bör man i sammanhanget ha i åtanke att den officiella arbetslöshetsdefinitionen inkluderar heltidsstuderande som söker arbete. I februari i år var strax över hälften av de arbetslösa ungdomarna i åldern 15–24 år heltidsstuderande.

Som interpellanten nämner presenterade regeringen i budgetpropositionen för 2012 kraftfulla insatser för att möjliggöra en höjd aktivitetsnivå i jobb- och utvecklingsgarantin för ungdomar, vilket ger bättre förutsättningar för en högre aktivitetsnivå och ett mer aktivt stöd i jobbsökandet.

Det är naturligtvis olyckligt när en ungdom har varit borta från arbetsmarknaden så pass länge att han eller hon anvisas till sysselsättningsfasen. I ett internationellt perspektiv har Sverige dock en låg andel långtidsarbetslösa ungdomar. Tredje kvartalet 2011 hade 30 procent av de arbetslösa ungdomarna i EU varit arbetslösa i tolv månader eller mer. I Sverige var motsvarande andel 7 ½ procent. I februari var knappt 1 procent av deltagarna i sysselsättningsfasen under 25 år.

Förutom att få resurser har Arbetsförmedlingen också för ungdomar som bedöms riskera långvarig arbetslöshet fått utökade möjligheter att sätta in insatser redan från första dagen i arbetslöshet, så kallad profile-ring.

Ungdomar som saknar slutbetyg behöver motiveras att slutföra sina studier för att förbättra sina jobbchanser. Därför har regeringen förlängt den studiemotiverande folkhögskolesatsningen som ungdomar kan ta del av från första dagen i arbetslöshet. Vidare har vi förlängt möjligheterna för ungdomar mellan 20 och 24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning att få studiemedel med den högre bidragsnivån inom studiemedlet för studier på grundskole- eller gymnasienivå, alltså ungefär 6 500 kronor per månad i bidragsdel.

Förutom att förstärka och effektivisera insatserna för redan arbetslösa ungdomar behöver förebyggande åtgärder vidtas för att förhindra att fler ungdomar blir arbetslösa. En viktig del i det är att rätta till de brister i utbildningssystemet och på arbetsmarknaden som gör tröskeln mellan skola och arbetsliv hög. Alltför många ungdomar har lämnat skolan utan tillräckliga kunskaper och yrkesutbildningarna sattes länge på undantag. Regeringen har därför genomfört flera viktiga utbildningsreformer. Kopplingen mellan skola och arbetsmarknad förstärks bland annat genom införandet av en gymnasial lärlingsutbildning som en alternativ väg till yrkesexamen inom gymnasieskolans yrkesprogram.

Dessutom har en särskild utredare fått i uppdrag att utreda och föreslå lösningar avseende en ny anställningsform med ett utbildningsinnehåll för unga under 23 år, en lärlingsprovanställning.

*Svar på
interpellationer*

Regeringen vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för unga. Detta har vi gjort genom att bland annat införa nystartsjobben. Det särskilda anställningsstödet har även gjorts generösare och tillgängligt för ungdomar redan vid inträdet i jobb- och utvecklingsgarantin. Dessutom har vi halverat socialavgifterna för alla under 26 år och även halverat restaurangmomsen. Arbete inom restaurangnäringen är för många en första kontakt med arbetsmarknaden, inte minst för grupper med hög arbetslöshet och svag förankring på arbetsmarknaden, som exempelvis ungdomar.

Dessa satsningar har gjort det billigare att anställa unga och syftar, tillsammans med andra satsningar, till att bryta arbetslöshet och förhindra att allt fler ungdomar blir långvarigt arbetslösa. Arbetslinjen gäller alla.

Anf. 25 ESABELLE DINGIZIAN (MP):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Anledningen till att jag skrev denna interpellation var att vi fick nya uppgifter om att allt fler unga går utan jobb under allt längre perioder. Antalet personer i de olika garantierna ökar snabbare än förutspått, och förändringarna är bekymmersamma vad gäller unga som går över från ungdomsgarantin till jobb- och utvecklingsgarantin. Det här säger Arbetsförmedlingen.

Sedan jag skrev interpellationen för några veckor sedan har siffrorna dessutom ökat. Jag använde januaris siffror, men februarisiffrorna är ännu högre. Just nu är det uppe i 13 000 ungdomar som gått över från ungdomsgarantin till jobb- och utvecklingsgarantin. Sedan jag stod här och hade en interpellationsdebatt med ministern i julas har 2 000 ungdomar gått från ungdomsgarantin till jobb- och utvecklingsgarantin. Det går alltså med en rasande fart. Jag menar att det behövs ännu starkare insatser än de som ministern föreslog före jul.

Fru talman! Alla vet, även ministern, att om man börjar sitt vuxenliv med långvarig arbetslöshet är vägen in i arbetslivet väldigt brant. Enligt den senaste statistiken är 65 000 helt friska ungdomar arbetslösa mer än sex månader. Det är helt oacceptabelt. Då är ändå inte ungdomar som inte valt att registrera sig som arbetslösa inräknade. Där räknar Ungdomsstyrelsen med ytterligare 40 000 ungdomar som varken jobbar eller studerar. Detta är ett stort bekymmer.

Som jag sagt tidigare här i talarstolen går det bra för de flesta ungdomar. Därför menar jag att de generella satsningar som regeringen gör, som sänkningar av arbetsgivaravgiften för alla ungdomar, inte hjälper de ungdomar som är längst bort från arbetsmarknaden. Detta vet regeringen om. Ändå väljer man att tala om att detta skulle vara någonting väldigt bra. Detsamma gäller naturligtvis satsningar på sänkta ungdomslöner, som delar av regeringen talar om. De ungdomar som har varit arbetslösa så här länge är inte anställbara. De behöver gå en gymnasieutbildning. Nu när vi har tittat på den satsning som regeringen gjort på folkhögskolan vet vi att om man bara får in ungdomarna i skolan och får möjlighet att motivera dem går det bra.

Fru talman! Jag har under den senaste tiden träffat väldigt många ungdomar – hundratal. Det som alla talar om är bristen på vägledning. Studie- och yrkesvägledare är någonting som inte finns i dag. Det är någonting som skolorna dess värre väljer att plocka bort i stor utsträckning. Jag skulle verkligen vilja att ministern tittade på det.

Jag undrar också varför Arbetsförmedlingen nu använder sig av nystartsjobb i mindre utsträckning. Det har skett en minskning med 25 procent. Om det nu är så jättebra, varför använder inte Arbetsförmedlingen det redskapet?

Anf. 26 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Esabelle Dingizian tar upp ungdomsarbetslöshetsfrågan ur perspektivet fas 3, alltså sysselsättningsfasen i Arbetsförmedlingens regi, och försöker ge en bild av att regeringen inte vidtar tillräckliga åtgärder. Arbetsmarknadsministern har i alla fall levererat ett antal konkreta förslag på satsningar, men i Esabelle Dingizians inlägg fanns det inte ett enda konkret förslag på hur Miljöpartiet de gröna vill angripa detta stora problem, denna stora utmaning.

Jag hoppas att vi kan vara överens om att vi ska fokusera på dem som berörs av denna debatt, nämligen de arbetslösa, det vill säga inte heltidsstuderande på gymnasiet eller i vuxenutbildningen, deltidsstuderande eller vad det nu kan vara.

I lokaltidningen VLT skrev man senast för en vecka sedan att 50 procent av de inskrivna aldrig kommer på Arbetsförmedlingens möten. Man kan få en bild av att det är väldigt många som är inskrivna, men när det erbjuds informationsinsatser, frukostmöten, coachningar och så vidare dyker 50 procent inte upp. Alltså måste vi vara mer konkreta kring målgruppen: de som inte har gymnasieutbildning, de som inte kommer in på vuxenutbildningen eller i yrkeshögskolesystemet och de som lever på försörjningsstöd eller till och med lever på föräldrarna och inte har möjlighet att flytta. Detta är ett problem.

De delar som arbetsmarknadsministern nämnde är bra. Det är kanske lite sent, men det är positivt att Arbetsförmedlingen har fått nya insatser, och det är mycket positivt att Arbetsförmedlingen redan från dag ett kan erbjuda matchningsinsatser. Jag hoppas på att få en kommentar från regeringen och arbetsmarknadsministern om hur man ytterligare kan skärpa detta och kontrollera att ungdomar faktiskt får hjälp, så att det inte bara blir en liten text i ett utskottsbetänkande.

Det som inte nämndes tillräckligt mycket var lärlingsutbildningar inom vuxenutbildningen och reformeringen av gymnasieskolan. En folkhögskolesatsning pratar Dingizian om, men det är precis det som regeringen har fattat beslut om, och det förlängs nu 2012/13. Det kommer att kosta drygt 90 miljoner, varav 25 miljoner bara innevarande år. Men genom bland annat rapporter från Arbetsförmedlingen och besök hos Arbetsförmedlingens chefer har vi noterat att det inte är så lätt att motivera denna målgrupp, långtidsarbetslösa.

På vissa håll och kanter finns det möjligheter, och det finns resurser. Men det är inte så lätt att motivera en 22- eller 23-åring och säga: Nu ska du sätta dig vid folkhögskolebänken och läsa in både grundskola och gymnasieskola. Jag hoppas att även Miljöpartiet noterar de satsningar som görs och att det inte finns några enkla lösningar på ungdomsarbetslöshetsfrågan.

Fru talman! När det gäller fas 3 är det tre grupper som särskilt nämns. Det är personer med funktionsnedsättning, utrikes födda och felutbildade. Det är positivt att Esabelle Dingizian tar upp studie- och yrkesväg-

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

ledarnas viktiga roll i skolan. Men detta är personer som har lämnat skol-systemet för länge sedan.

Trots detta förordar Esabelle Dingizian och hennes socialdemokra-tiska kamrater här i kammaren att vi ska återgå till det gamla gymnasie-systemet. Där ställde man höga teoretiska krav med högskoleförbered-ande kunskaper inför arbetslivet. Det är precis de ungdomar vi möter bland målgruppen felutbildade inom fas 3-gruppen.

Anf. 27 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Tack så mycket för svaret på interpellationen, arbets-marknadsministern! Svaret på interpellationen från Esabelle Dingizian får mig att vilja ställa tre frågor till arbetsmarknadsministern.

Den första rör arbetsmarknadsministerns synpunkt på om vi har en hög ungdomsarbetslöshet eller inte. Det står i svaret att Sverige under flera år haft en hög ungdomsarbetslöshet. Direkt efter det försöker ar-betsmarknadsministern såsom regeringens olika ministrar gör vid många tillfällen att tricksa lite med siffrorna för att försöka bagatellisera ung-domsarbetslösheten. Då ställer man sig frågan: Är detta ett allvarligt problem eller inte? Har vi en hög ungdomsarbetslöshet eller inte? Det är den första fråga som svaret ger anledning att ställa.

När det gäller den så kallade sysselsättningsfasen upplever jag det som att arbetsmarknadsministern i sitt svar försöker att på något sätt distansera sig till sin egen politik. Det kan jag tycka vara väldigt positivt. Jag hoppas verkligen att jag tolkar det rätt. Jag skulle vilja få det bekrä-f-tat att arbetsmarknadsministern nu inser och erkänner att den så kallade sysselsättningsfasen, eller det som mer är känt som fas 3, är misslyckad arbetsmarknadspolitik. Min fråga blir: Kan ministern erkänna att fas 3 är en misslyckad arbetsmarknadspolitisk åtgärd?

Ministern säger själv i svaret att det är olyckligt när ungdomar an-visas till sysselsättningsfasen. Det kan jag hålla med om. Men det är rätt konstigt om man ordnar en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som man inte önskar någon att hamna i. Vi som har träffat människor som har hamnat i fas 3 och sett hur åtgärden fungerar vet att det väldigt ofta inte leder till jobb. Siffrorna för andelen arbetslösa som får jobb efter fas 3 är väldigt dåliga. Det viktigaste mätinstrumentet för att bedöma om en arbetsmark-nadspolitisk åtgärd fungerar eller inte är väl om man får jobb efter åtgär-den. Men det känns bra och positivt om också arbetsmarknadsministern är skeptisk till sin egen politik.

Den tredje frågan som svaret ger anledning att ställa till arbetsmark-nadsministern är: Delar arbetsmarknadsministern statsministerns uppfatt-ning att åtgärden att sänka kostnaderna för alla unga med den halverande socialavgiften är misslyckad politik? Det sade statsministern i tidningen häromdagen när han avvisade Centerpartiets förslag till sänkta löner. Man säger: Detta fungerar inte, och vi tror inte på det. Vi kan konstatera att vår egen politik när det gäller att sänka kostnaden för unga inte har fungerat och inte har gett fler jobb.

Den rimliga och logiska frågan blir då följaktligen: Är statsministern ensam om sin uppfattning om arbetsmarknadspolitiken i regeringen eller delas statsministerns uppfattning av arbetsmarknadsministern? Det skulle vara spännande att få reda på det.

Fru talman! Tack för interpellationen! Det är en oerhört angelägen fråga. Det handlar om våra ungdomar som inte är framtiden utan nutiden här och nu. När vi nu har en massa ungdomar här på läktaren vill jag säga att de ungdomar som slutför sin utbildning går det i allmänhet väldigt bra för. De har korta arbetslöshetsperioder och kommer snabbt tillbaka till arbetsmarknaden.

Det som jag är bekymrad över är alla de ungdomar som har hoppat av skolan eller där skolan inte har passat dem. Det är dem vi ser i långtidsarbetslöshet i sysselsättningsfasen. Lyckligtvis är det ganska få, men de är ändå alldeles för många. Ungdomar ska inte vara arbetslösa. De ska ha jobb eller gå i skolan.

Låt mig nämna någonting om de långtidsarbetslösa ungdomarna som har varit arbetslösa i mer än sex månader. Först och främst försöker vi redan från dag ett att förmå dessa ungdomar att gå tillbaka till skolan. Det är A och O att få betyg och ha en slutförd utbildning.

Även om vi erbjuder dem ett studiebidrag på 6 500 kronor i månaden, på det sätt som Miljöpartiet har föreslagit, är det för många inte ett alternativ just nu. Oavsett om vi försöker att motivera på olika sätt vill de komma ut och jobba.

Vad har vi då gjort? Den här gruppen ungdomar kan få ett särskilt anställningsstöd, vilket man kan få efter sex månaders arbetslöshet och är i sysselsättningsfasen. Ungdomen får ut en bruttolön på 16 500 kronor, vilket är en ganska låg lön men ändå rimlig om man är helt utan erfarenhet och utbildning.

Om ungdomen får ut 16 500 kronor i bruttolön blir arbetsgivarens kostnad 2 859 kronor. Så mycket högre subvention tror jag inte att man kan ge en arbetsgivare. Problemet är att arbetsgivarna ändå inte vill anställa dessa ungdomar.

Jag och ni vet att dessa ungdomar kan och vill bidra. De vill komma in och jobba, lära sig ett jobb och jobba sig upp. Men de är ändå inte tillräckligt attraktiva för arbetsgivarna. Där har vi en utmaning. Både politiken och näringslivet måste arbeta mer tillsammans.

Arbetsförmedlingen måste bli ännu bättre på arbetsgivarkontakter, vara ute i samhället och tala med små och medelstora företag, idrottsföreningar och så vidare och säga: Ni måste hjälpas åt. Vi kan ge en del stöd. Ungdomarna kan få utbildningar och annat. Men ni måste också välkomna dessa ungdomar in. Annars är vi illa ute.

Först måste vi motivera dem att gå tillbaka till skolan och ge dem stöd och pengar för att slutföra sin skola. Om de inte vill det måste vi hjälpa dem in på arbetsmarknaden genom olika anställningsstöd eller arbetsmarknadsutbildning.

Problemet är att dessa ungdomar inte är så intresserade av skolan just nu. Det är en utmaning. Vi behöver flera olika verktyg i verktygslådan där utbildning förstås alltid är det viktigaste. Men det kräver att man själv är motiverad att vilja utbilda sig.

Min förhoppning är att ännu färre ungdomar ska bli långtidsarbetslösa i och med att arbetsförmedlingen har fått väldigt tydliga direktiv att bli ännu bättre på arbetsgivarkontakter, att vi förbättrar verktygslådan ständigt och att det finns gott om resurser på Arbetsförmedlingen.

Avslutningsvis vill jag också säga någonting till Patrik Björck. Man kan stå och raljera i talarstolen. Jag tycker att problemet är mycket större än så. Patrik Björck säger ofta att regeringen tricksar med siffrorna. Det är precis tvärtom, Patrik Björck.

År 2007 gjorde regeringen om statistiken för att den skulle bli på samma sätt som inom hela EU. Vi räknar ungdomar 15-24 år och även dem som är heltidsarbetslösa. Vi är inte rädda för statistik, Patrik Björck. Vi lyfter fram det som ett problem.

Det är ett problem med arbetslöshet bland ungdomar, men inte bland alla ungdomar. Är man i gymnasieskolan och grundskolan är det inte ett socialt problem att man inte har ett helgjobb. Det är ett socialt och svårt problem när man blir lite äldre. Men det är inget tricksande med siffror. Det vill jag vara väldigt tydlig med, Patrik Björck.

Anf. 29 ESABELLE DINGIZIAN (MP):

Fru talman! Tack, ministern! Kärnan i problemet med dessa 100 000 ungdomar är att de hamnar i ett ingenmansland. Kommunerna har ett informationsansvar som är luddigt skrivet och uppenbarligen tolkas väldigt olika i kommunerna. Arbetsförmedlingen har ansvar för ungdomars arbetslöshet.

Det gör att det inte finns någon gemensam bedömning för dessa ungdomar. Ungdomarna bollas från det ena till det andra och blir något slags svartepetter. Om inte ministern ser det vet inte jag vad ministern ser och tolkar. Ministern har lagt alla sina kort på Arbetsförmedlingen, och jag tycker inte att det är särskilt klokt.

Ministern har själv under tidigare debatter sagt att ytterligare en utmaning är att om ungdomarna kommer till Arbetsförmedlingen är det inte säkert att de kommer tillbaka en andra gång; det visar erfarenheterna. Det har ministern alltså sagt i talarstolen här. Det är också detta som är lite av kärnan: Man lägger alla sina kort på Arbetsförmedlingen när man vet att ungdomarna inte kommer tillbaka dit. Då blir det svårt att fånga dessa ungdomar och motivera dem. Vi har talat om alla de ESF-projekt som är så lyckade. Man får där en gemensam bedömning och kan vägleda ungdomarna ännu bättre. Arbetsförmedlingen säger själv att framgångsfaktorerna är handläggartäthet, särskilda insatser, bemötande och samarbete med andra aktörer.

Ministern har också tidigare sagt att hennes ansvar är att se till att Arbetsförmedlingen kan göra sitt yttersta, bland annat genom att samverka med kommunerna. När jag tittar i ministerns eget regleringsbrev till Arbetsförmedlingen undrar jag då varför det inte står där att man ska samverka med kommunerna. Det står i regleringsbrevet, punkt 7 b, att man ska samverka när det gäller ungdomar med aktivitetsersättning, men ingenting om de andra ungdomarna. Det tycker jag är anmärkningsvärt. Varför tycker inte ministern att Arbetsförmedlingen ska samverka med kommunerna?

Jag vet, och det vet ministern också, att det finns en del kommuner som gör det i dag. Bland annat har Umeå skrivit på sin hemsida att Ungdomstorgets verksamhet bland annat sker tack vare det goda samverkansklimat som finns mellan myndigheterna i Umeå. Ska det verkligen vara så att det ska hänga på det goda samverkansklimatet? Bör det inte vara så att ministern tycker att det är bra att de samverkar? Ska man inte

försöka dra åt samma håll hellre än att detta om man får stöd eller inte hänger på vilken kommun man bor i? Det ska inte bero på om myndigheten tycker att man ska vara med ett visst år men inte nästa. Det är allt detta hattande som gör att ungdomarna inte får det stöd som de behöver. Varför väljer ministern att inte skriva i regleringsbrevet att det är önskvärt att kommunerna arbetar tillsammans med Arbetsförmedlingen?

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

Anf. 30 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Det är synd att man inte får några tydliga, konkreta svar av de rödgröna. Även om ni för tillfället sitter i oppositionsställning vore det intressant att höra ett alternativ till politiken i stället för att ni bara håller på och påstår att vi bagatelliserar ungdomsarbetslöshetsfrågan. Det gör vi inte alls; vi är många som är engagerade i utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor. Vad jag vet efter att ha följt debatterna i kammaren är det minst en ungdomsarbetslöshetpolitisk debatt varje tisdag. Det visar att det finns ett stort engagemang i kammaren för dessa viktiga frågor.

Jag håller med Esabelle Dingizian om att vi inte kan lägga alla kort på Arbetsförmedlingen. Det behövs fler insatser tidigare för att minska intaget. Det är det som är problemet. Hur kan vi förebygga att ungdomar blir arbetslösa? Det är här de reformer som sker på gymnasieskolan kommer in, inte minst lärlingsutbildningarna och yrkesutbildningarna. Tyvärr har vi inte kommit igenom denna reform ännu. Det har ju bara gått drygt ett halvår – en och en halv termin – sedan den nya gymnasieskolan kom. Man kan alltså inte påstå att yrkesprogrammen fullt ut har fått effekt. Och man kan definitivt inte påstå att detta gäller gymnasieskolans utmaning att få kontakt med arbetslivet. Där behövs det mycket, mycket mer.

Jag håller definitivt också med om behovet av studie- och yrkesvägledning, alltså stöd så att man håller sig uppdaterad när det gäller det som sker på Arbetsförmedlingen. Men vi kan inte komma ifrån att vi ska vara försiktiga när vi talar om fas 3-problematiken. Vi har många med funktionsnedsättning, utrikes födda och felutbildade, som jag har nämnt.

Vi ska också tänka på det faktum att regeringen nu har ändrat fas 3-upplägget lite grann. Det är inte längre något slags slutstation, utan man har ett riktat arbete med att få ut människor från en fas 3-placering. Jag fick också besked nyligen från Arbetsförmedlingen om att man även ska jobba med att få in externa, privata aktörer som kanske kan göra lite mer än statens arbetsförmedling. Men jag vill gärna höra mer om vad MP vill göra.

Anf. 31 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Orsaken till att jag tycker att det är viktigt att få ett svar från arbetsmarknadsministern om huruvida hon bedömer att Sverige har en hög arbetslöshet eller inte är att man i så fall – om hon inte tycker att vi har det – kan tolka hennes politik på ett rimligt sätt. Om arbetsmarknadsministern erkänner att vi har en hög ungdomsarbetslöshet kan man efterfråga varför arbetsmarknadsministern inte gör något. Om arbetsmarknadsministern inte anser att vi har en hög ungdomsarbetslöshet kan man ju förstå varför hon inte gör något.

Jag fick ingen kommentar om fas 3 och om arbetsmarknadsministern är beredd att erkänna det som alla inser – att den så kallade sysselsätt-

ningsfasen, den som är mer känd som fas 3, inte fungerar som arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Men tystnaden kan väl på något sätt vara ett svar i sig.

Det skulle ändå vara spännande att höra arbetsmarknadsministern kommentera statsministerns erkännande av att den oerhört dyra och ineffektiva åtgärden halverade socialavgifter för unga inte fungerar. Jag ställde frågan: Är statsministern ensam om denna insikt i regeringen? Eller har fler ministrar, till exempel arbetsmarknadsministern, insett att denna åtgärd är dyr och ineffektiv och att den inte har fungerat?

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag kan dela interpellantens synpunkter på att det behövs ett ännu bättre samarbete mellan Arbetsförmedlingen, kommunerna, det lokala näringslivet och utbildningsanordnare. På sina håll fungerar det bra, men det kan bli ännu bättre. Jag vill vara tydlig med att Arbetsförmedlingen inte bara ska samverka utan också samarbeta med kommunerna. Det är oerhört viktigt, och jag är tydlig med att samarbetet måste ske ömsesidigt.

Det som också är viktigt är att ungdomar får bra vägledning inför utbildningsval. Vad ska man välja för utbildning som leder till jobb – där man bor, eller tvingas man kanske flytta? Där finns det ett väl etablerat samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Skolverket där man nu utbildar ett hundratal personer från Arbetsförmedlingen just i vägledning – att ge information.

Man har också två bra informationskällor genom Utbildningsinfo, som Skolverket driver på regeringens uppdrag. Där ger man råd och råd om studie- och yrkesvägledning. Detta tillsammans med Yrkeskompassen, som drivs av Arbetsförmedlingen, är viktiga källor när man ska välja utbildning.

Jag tror också att det är viktigt att man inte lägger alla ägg i samma korg. Det måste finnas flera verksamheter, och där har ESF-projekten en viktig funktion. Deras uppgift är just att starta pilotprojekt som man sedan kan skala upp i större skala om de är framgångsrika. Man tar inte så stor risk, och man kan göra någonting av dessa. ESF är en av myndigheterna under Arbetsmarknadsdepartementet som också har till uppgift att sprida information om lyckade projekt.

Ett sådant lyckat projekt tycker jag är Unga in som man har startat på Fryshuset här i Stockholm. Det kommer nu att spridas över hela landet. Det är en bra del, där man söker upp ungdomar där de finns. Vi vet av erfarenhet att ungdomar inte är så himla attraherade av att gå till Arbetsförmedlingen, utan de är kanske ute på ungdomsgårdar, på Fryshuset eller liknande verksamheter. Då är det viktigt att Arbetsförmedlingen söker upp dessa ungdomar där de faktiskt finns. Man kan göra ännu mer genom att man jobbar med webben, med Facebook och med sociala medier på olika sätt som Arbetsförmedlingen gör i ännu större utsträckning än tidigare. Det finns många olika exempel på hur man kan jobba smartare.

Jag skulle också vilja säga någonting om en viktig del som handlar om profilering. Generellt sett går det ganska bra för ungdomar som har gymnasieutbildning. De kan behöva lite hjälp från Arbetsförmedlingen, men det finns andra som behöver mycket mer omfattande hjälp mycket

tidigare. Där är profilering en viktig del – att hjälpa ungdomar på ett tidigt och tydligt sätt. Redan första dagen kan ungdomar alltså bli anvisade till folkhögskolan på motiverande utbildningar eller få del av det förhöjda studiebidraget.

Men utmaningen kvarstår. Trots dessa kraftfulla subventioner, som kanske leder till att man behöver betala max 3 000 kronor i månaden eller mindre, måste arbetsgivarna visa intresse för att anställa dessa ungdomar. Jag tror att det är där nyckeln finns. Därför tror jag också att det är viktigt med den nya anställningsformen – ungdoms- och lärlingsprovanställning – där arbetsgivare kan motiveras att anställa dessa ungdomar och ge dem en utbildning på jobbet så att de sedan kommer vidare i livet.

Det finns ingen quick fix. Vi kan göra många delar. Vi kan göra det billigare att anställa och enklare att anställa. Vi kan ge mer stöd och hjälp och mer av utbildning till dessa ungdomar. Många kommer från delvis tråkiga sociala miljöer som inte har någon studiebakgrund. Jag tror att det är viktigt att vi har många olika delar i vår verktygslåda och att vi inte lägger alla ägg i samma korg.

Anf. 33 ESABELLE DINGIZIAN (MP):

Fru talman! Det låter som om jag och ministern är ganska överens om vad som ska göras. Men om vi är det, varför ser det då ut som det gör? När jag går till Järfälla arbetsförmedling och frågar hur de jobbar med kommunen svarar de att de inte gör det. Varför ser det ut på det viset? Och det gäller inte bara i den kommunen, utan det gäller även andra arbetsförmedlingar som jag går till. Det är lätt att stå i talarstolen här och säga att de inte bara ska samverka utan samarbeta. Men om de ska samarbeta, varför står det inte så i regleringsbrevet? Arbetsförmedlingen har sagt att de gör det som står i regleringsbrevet, och det är ganska sunt att de gör det. Varför skriver inte ministern detta i regleringsbrevet? Det undrar jag.

Om jag har förstått det hela rätt handlar profileringen bara om 400 ungdomar. Det står i alla fall i regleringsbrevet att det bara är 400 ungdomar. Varför begränsar man sig till 400 när det finns tusentals ungdomar som behöver den hjälpen och det stödet? Jag tycker att det bara är att skjuta fram problemet om man inte försöker satsa ännu mer.

Arbetsförmedlingen skriver också: I vårt budgetunderlag till regeringen har vi bett om att få använda komvuxplatser.

Jag undrar om ministern har några tankar på att låta fler få gå på komvux. Den debatten tar vi i utbildningsutskottet, men vi vet att regeringen har valt att skära ned vuxenutbildningen med en tredjedel. Det har naturligtvis också skapat väldiga bekymmer ute i kommunerna.

Arbetsförmedlingen säger vidare att de vill intensifiera arbetet med de här stora grupperna långtidsarbetslösa. Jag förstår inte riktigt. Arbetsförmedlingens bild och ministrarnas bild är inte riktigt samstämmiga.

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för interpellationen! Interpellanten nämner 400 ungdomar. Det är någonting som vi följer upp. Skulle det visa sig att det slår i taket får vi göra en omprövning. Än så länge är vi inte där, utan de här platserna ser ut att räcka, i alla fall enligt de informationer jag har fått.

Prot. 2011/12:93

10 april

*Svar på
interpellationer*

Komvux är en annan konkret fråga. Jag nämnde tidigare att de ungdomar som går tillbaka till komvux kan få det förhöjda studiebidraget på 6 500 kronor. Däremot är det inte aktuellt att upphandla arbetsmarknadsutbildningar på komvux. Vi menar att det reguljära utbildningssystemet ska vara just reguljärt. Arbetsmarknadsutbildningar är någonting annat. De är ofta kortare utbildningar, kanske upp mot ett år, till bristyrken.

Jag tror att det är viktigt att ungdomsgruppen går tillbaka och pluggar färdigt grundutbildningen antingen på folkhögskola, på yrkesvux eller på komvux. Då får de ta del av det förhöjda studiebidraget som jag tycker har en ganska hög nivå.

Jag har tidigare nämnt de olika satsningar som vi gör. Låt mig nämna dem igen. Det handlar om folkhögskolesatsningen. Jag tycker att den är mycket positiv. Det har varit bra respons på den från dem som går där. Det handlar också om en bättre matchningsverksamhet, mer stöd och att Arbetsförmedlingen söker upp ungdomar där de finns.

Det här är en stor myndighet. Det är 11 000 anställda som jobbar på lite olika sätt. Vi försöker att vara tydliga i den politiska styrningen, men vi kan inte vara ute på alla arbetsförmedlingar hela tiden. Ungdomar tillhör självfallet de prioriterade grupperna. Man ska samarbeta med näringslivet. Vi skriver väldigt tydligt att det ska vara ännu mer och bättre arbetsgivarkontakter och att man ska vara ute i samhället. Det är oerhört viktigt att man fångar upp de här ungdomarna, och kommunerna har informationsansvar upp till dess att ungdomarna fyller 20 år.

Jag nämnde också någonting om att regeringen har gett Statskontoret ett uppdrag att se över samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen. Det uppdraget har Statskontoret fått från Socialdepartementet, och det handlar just om ungdomar som är i det här mellanläget och varken går en utbildning eller har ett jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2011/12:301 om ersättningsnivåer vid arbetslöshet

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Lars Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag planerar för att höja ersättningsnivåerna vid arbetslöshet.

Låt mig inleda med att säga att jag delar Lars Johanssons oro för våra arbetslösa ungdomar. Sverige har under flera år haft en hög ungdomsarbetslöshet. Arbetslösheten bland unga uppgick till 25,2 procent i februari 2012. Drygt hälften av dem var dock heltidsstuderande. Ungdomsarbetslösheten är, som jag påpekat flera gånger tidigare i kammaren, en fråga som regeringen tar på största allvar. Regeringen har redan vidtagit en rad åtgärder för att underlätta för unga att etablera sig på arbetsmarknaden, och det är ett arbete som fortsätter.

När det gäller ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen är det en fråga som har varit uppe för diskussion tidigare. Regeringens främsta uppgift är att öka sysselsättningen och därmed minska utanförskapet. Regeringen har genomfört en rad reformer för att upprätta arbetslinjen, bland annat har arbetslöshetsförsäkringen reformerats till en omställ-

ningsförsäkring mellan två jobb. Försäkringen består av två delar, en grundförsäkring och en frivillig, inkomstrelaterad försäkring. Det är naturligt att ersättningen ser olika ut beroende på om den sökande har valt att ansluta sig till den frivilliga delen av arbetslöshetsförsäkringen eller inte.

Det är viktigt att det finns ett skyddsnät vid arbetslöshet, men lika viktigt är en aktiv arbetsmarknadspolitik för att främja omställning. Det handlar dels om att skapa bättre förutsättningar för tillväxt och sysselsättning, dels om aktiva insatser för aktivitet och omställning. Regeringen satsar ytterligare 8 miljarder kronor de närmaste åren på en förstärkt arbetsmarknadspolitik i form av exempelvis mer arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning och fler arbetsförmedlare.

Regeringens mål är full sysselsättning. Alla som kan arbeta ska arbeta efter egen arbetsförmåga. Det ska löna sig bättre att arbeta. Det ska vara enkelt och billigt att anställa. Matchningen ska utvecklas. Vi prioriterar arbetslinjen och en aktiv arbetsmarknadspolitik före höjd arbetslöshetsersättning.

Anf. 36 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Nu har det gått fem och ett halvt år sedan vi fick en moderatledd regering. Det gör att vi nu kan utvärdera de åtgärder som denna regering har vidtagit. Man gick till val på att man bland annat skulle skapa fler arbetstillfällen och lade fram ett program för det.

Vi kan nu konstatera att den politiken har lett till ökad arbetslöshet och framför allt till ökad ungdomsarbetslöshet. Precis som Hillevi Engström säger i sitt interpellationssvar, som jag tackar för, har regeringen inte för avsikt att höja ersättningsnivåerna. Det var ju det som var min fråga till arbetsmarknadsministern. Det beklagar jag djupt.

Jag kan tydligt se vilken prioritering som regeringen gör. När vi summerar kan vi notera att man har prioriterat andra saker. Det har inte handlat om att det inte finns resurser, utan det handlar om hur man använder resurserna. Man har gått fram väldigt aktivt och infört jobbskatteavdrag, sänkta arbetsgivaravgifter, sänkt krogmoms etcetera. Det har kostat ungefär 115 miljarder kronor.

Trots att dessa åtgärder skulle leda till ökad sysselsättning också bland ungdomar har de lett till ökad arbetslöshet. Då måste man ställa sig en fråga, och det borde också arbetsmarknadsministern göra. Även om arbetsmarknadsministern inte är ansvarig för alla delar av denna politik, ingår arbetsmarknadsministern i ett regeringskollektiv. Denna politik är fullständigt misslyckad. Jag ska återkomma i ett senare inlägg och redovisa ytterligare siffror på det.

Men låt oss börja med varför jag tycker att det är så angeläget att ersättningsnivåerna ska höjas. Som framgår av den interpellation som jag har ställt besökte jag en sådan inrättning som ni har inrättat. I dag finns ungefär 30 000 personer i fas 3. De har en ersättningsnivå som ligger på ungefär 340–680 kronor om dagen. Det ger en genomsnittlig inkomst på ungefär 10 000 kronor. När man möter dessa människor, och framför allt de ungdomar som blir allt fler i denna fas 3-åtgärd, och ser den håglöshet som finns där blir man förskräckt över den situation som dessa personer befinner sig i. Det gäller framför allt hur de upplever arbetsmarknaden

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

och staten i det här sammanhanget och regeringens sätt att se på dessa grupper i samhället.

Varför ska de hela tiden trampas på? Varför höjer man inte ersättningsnivåerna så att folk kan leva på ett rimligt sätt? Varför leder denna politik som regeringen står för till att fler och fler hamnar i försörjningsstöd och får kontakta socialkontoren i de olika kommunerna?

Jag tog som ett exempel i interpellationen att det i Västsverige 2006 var 51,5 procent av ungdomarna mellan 18 och 24 år som hade a-kassa. Hur många är det i dag, tror ni? Det är 5,7 procent.

Systemet med att sänka ersättningsnivåerna, göra det väldigt mycket dyrare att vara med i a-kassan och ställa högre krav för att få vara med i a-kassan har gjort att allt fler unga människor inte längre är med i a-kassan och därför också hamnar i läget att de kanske från första dagen de är arbetslösa måste söka upp socialkontoret.

Denna fråga avfärdar arbetsmarknadsministern med att bara säga: Vi prioriterar inte det.

Anf. 37 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret! Jag vill haka på det som Lars Johansson just har försökt att beskriva med den ganska oroväckande utvecklingen på arbetsmarknaden för så många arbetslösa i dag. Det är en arbetslöshet som ökar, och de arbetslösa har en mycket tuff situation med sämre ersättningar än det exempelvis var 2006.

Vi socialdemokrater föreslog att vi ska investera i jobb och utbildning för unga med sammanlagt drygt 57 000 platser inom högskola, vuxenutbildning, traineeprogram, utbildningsvikariat och så vidare. Men jag undrar varför Alliansen i stället väljer att fortsätta att lägga pengar på och utveckla den förvaring som fas 3 innebär.

Man säger att det ska löna sig att arbeta, och det håller jag i och för sig med om, men jag förstår inte varför det inte ska finnas ett incitament och varför det inte ska löna sig för en arbetsgivare att anställa en arbetslös person.

Vad är drivkraften för en arbetsgivare att låta en person gå över från fas 3 till anställning? Vi kan säga att det kostar 25 000 kronor, men i verkligheten blir det 30 000 kronor, för man blir av med de 5 000 kronor som man får i bidrag också. Jag tycker att det är väldigt motsägelsefullt.

Jag undrar också varför ni inte stärker individen med utbildning så att det finns arbetskraft med den kompetens som företagen efterfrågar. Med utbildning stärker vi individen, företagen och landet internationellt i den konkurrens som råder så att exportindustrin fungerar på ett bättre sätt.

En stark a-kassa vill vi ska omfatta alla löntagare. Det är avgörande för arbetslinjen. Vi vill stärka a-kassan och att den ska vara en tydlig omställningsförsäkring mellan två jobb. Jag undrar varför regeringen i stället väljer vägen att göra det mycket tuffare för de arbetslösa. Varför förändrar man a-kassan på det sättet att det blir svårare att kvalificera sig och färre får ut den ersättning som de känner att de borde vara berättigade till?

Efter 2006 har det skett en omfattande nedmontering av det som tidigare utgjorde kärnan i den aktiva arbetsmarknadspolitik. Omkring två tredjedelar av platserna inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbild-

ningen har försvunnit. Även möjligheten att läsa på gymnasiet och komvux har beskurits kraftigt.

Vi ser i dag ett systemskifte där det går mer åt hållet där vi ska konkurrera med låga löner i stället för med kompetens. Den här regeringen satsar på RUT-avdrag, momssänkning i restaurangbranschen och halverad arbetsgivaravgift för unga. Det satsas på sektorer där det ofta är deltids- och timanställningar. Det är dålig facklig bevakning beroende på att till exempel hotell- och restaurangbranschen har fått en sådan kraftigt ökad avgift för försäkringen på skattade medel. Det var utöver den tidigare 440 kronor, och runt 800 kronor får man betala på skattade medel på redan låga löner. Det är klart att man lämnar a-kassan och fackförbundet! Detta är en ganska medveten politik.

När man tittar på det här ser man att det bildar ett mönster, och pusslet läggs ihop. I dag har vi ungefär 30 000 personer i den så kallade fas 3 med mycket dåliga ersättningsnivåer runt 65 procent, och många går på försörjningsstöd. Det är klart att om man går på den låga nivån är ett erbjudande om 10 000 kronor inom restaurangbranschen riktigt bra!

Jag undrar: Hur kan det stärka landet? Hur kan det stärka Sverige, och hur kan det stärka individen?

Anf. 38 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag tänkte att jag skulle lägga en lite annan dimension till det hela. Jag utgår från frågan vad ministern egentligen menar när hon skriver: "Regeringen har genomfört en rad reformer för att upprätta arbetslinjen, bland annat har arbetslöshetsförsäkringen reformerats till en omställningsförsäkring mellan två jobb."

Det tolkas på många håll som att om man gör en försäkring riktigt dålig med sämre villkor och dessutom gör den dyrare kommer det att bli mer av en omställningsförsäkring.

Jag hoppas att ministern lyssnar nu eftersom det här är en konkret fråga! På vilket sätt innebär det här med sänkta nivåer att det blir en omställningsförsäkring? Beror det på synen som regeringen har på människan? Om man har synen att arbetslöshetsförsäkringen ska vara ganska rimlig så att det går att ha en tillvaro mellan två jobb utan att bli fattig vill vi ha besked om det.

Nu har regeringen efter sina ekonomiska teorier genomfört att vi ska förändra vårt beteende. Jag som är riksdagsledamot har gått in på Moderaternas hemsida och tittat på den så kallade jobbskatteavdragssnurren. Där kan jag läsa att jag har fått 108 312 kronor mer att röra mig med sedan regeringen genomförde de här förändringarna. Om jag registrerar mig med IF Metall som fackförening eller tittar på hur det ser ut för en lågavlönad person inom hotell- och restaurangbranschen ser jag att en person med de förutsättningarna har fått 31 969 kronor. Det är alltså väldigt stor skillnad mellan vad jag har fått och vad den som jobbar inom hotell- och restaurangbranschen har fått.

Om jag går in och tittar på hur det ser ut för den som har varit arbetslös under den här tiden ser jag att den personen inte har fått någonting, bara sämre villkor.

Om vi utgår från samma teori och gör arbetslöshetsförsäkringen usel, skulle det driva folk till jobb? Är det en teori? Betyder det också att det

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

kommer att driva oss riksdagsledamöter eller höginkomsttagare till mycket mer arbete? Är det vad ni utgår från?

Det som är så slående mer er politik är att ni verkar tycka att en arbetslöshetsförsäkring, en omställningsförsäkring, som gör att det är rimligt för den enskilde och för dennes familj att klara sig mellan två jobb, kanske börja studera och så vidare inte är bra. Om ni tycker att a-kassan förr gav högre arbetslöshet för att folk är lata, så säg det! Annars måste vi få en annan förklaring till vad som menas med att ni har reformerat arbetslöshetsförsäkringen till en omställningsförsäkring. Det handlar om villkor – sämre villkor – och det handlar om ekonomi och sämre nivåer.

Jag vill avslutningsvis återigen påminna ministern om när vi hade en debatt om fas 3 och jag ställde två frågor: Varför göra dem fattiga? Och varför inte ge dem möjlighet till utbildning? På den första frågan svarade ministern – ni kan se det i riksdagsprotokollet – att det är för att regeringen tar ansvar för landets ekonomi. Därför ska det vara låga nivåer. På den andra frågan svarade hon att de har varit arbetslösa länge, så det är kanske inte lönt att ge dem utbildning.

Är det den synen ni har på människor?

Anf. 39 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Politik är väldigt mycket att hantera målkonflikter. I den förra debatten hade vi en målkonflikt i det kommunala skatteutjämnings-systemet mellan att utjämna väldigt mycket och att då betala i form av lägre tillväxt.

I den här debatten är jag väldigt brydd. Jag har hört socialdemokrater många gånger tala ungefär som i de inlägg vi har hört tidigare, men de undviker då att tala om den målkonflikt som finns mellan hög a-kassa och låg arbetslöshet. Den är känd av OECD, svenska arbetsmarknadsforskare, IFAU, Lars Calmfors, utländska forskare. Det är ett etablerat resultat från många studier, i många länder och under lång tid. Ju högre a-kassa man har, desto högre arbetslöshet får man dess värre också. Det förefaller vara en målkonflikt.

Man kan tycka att det beror på en mänsklig egenskap, men jag vill inte kalla det lathet eller använda några sådana ord som framfördes här tidigare. Det förefaller vara så att i ett modernt industrisamhälle finns denna målkonflikt.

Min enkla fråga är: Anser Socialdemokraterna att den här målkonflikten finns? Accepterar ni den verklighetsbeskrivning som alla dessa internationella organisationer, forskare och andra pekar på och som också har framförts som kritik mot de förslag som har lagts fram vid era seminarier med den nya ledningen för den ekonomiska politiken, nämligen att man bortser från den här målkonflikten när man säger att man ska sänka arbetslösheten. Men förlåt, ni vill också höja a-kassan. De står i strid med varandra. Accepterar ni beskrivningen att det finns en målkonflikt här?

Gör ni inte det utan säger att det är fritt fram, den här konflikten finns inte, förstår jag en del av inläggen. Men det strider i så fall väldigt mycket mot den etablerade arbetsmarknadspolitiska forskning, empiri och erfarenhet från Sverige och andra länder som faktiskt finns.

Det är min fråga och det vore väldigt intressant om det fanns ett svar på den frågan från Socialdemokraterna, för det är ju så att säga en kärnfråga för hur man driver arbetsmarknadspolitik i Sverige. Är det så att

man inte tycker att det finns en målkonflikt förstår jag er argumentation, men är det så att man faktiskt tar till sig den kunskap på det här området som finns och är väl etablerad blir debatten och diskussionen betydligt mer intressant. Var ska man ligga i denna balanspunkt mellan arbetslöshet och a-kassa? Det är den svåra frågan och den är intressant. Den är viktig.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 40 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Det var intressant av Carl B Hamilton att ta upp den så kallade målkonflikten. En lögn blir ju inte sanning därför att den upprepas gång efter annan.

Det är inte på det sättet att det finns något direkt samband mellan ersättningsnivån och arbetslösheten. Det fungerar inte så. I så fall skulle man kunna jämföra de länder som har den absolut sämsta arbetslöshetsförsäkringen med de länder som har den bästa för att se om det fungerar så. Det är ju inte så. Det är betydligt mycket mer komplicerad materia. Det måste Carl B Hamilton erkänna, annars blir den här debatten nästan lite löjlig.

Om vi tittar på det här seriöst kan vi se att till exempel OECD, som Carl B Hamilton hänvisar till, konstaterar att om man i en modern ekonomi ska ha en arbetsmarknad med ett optimalt funktionssätt förutsätter det en generös försäkring för att man ska kunna få en matchning som fungerar. En av de saker som absolut inte fungerar i dagens samhälle, fru talman, är matchningen på arbetsmarknaden. Det är någonting som industrin lider av. Man kan alltså inte få människor till de tjänster där man har behov av att anställa därför att det inte finns människor att anställa, eftersom arbetsmarknadspolitiken inte fungerar och för att matchningen inte fungerar. Här har ju regeringens politik gått fullständigt fel.

Ska man leda Carl B Hamiltons logik till någon sorts politiska förslag måste det bli att Carl B Hamilton får föreslå sänkta ersättningsnivåer, eftersom arbetslösheten nu stiger hela tiden. Om det finns ett sådant samband borde Carl B Hamilton på något sätt i logikens namn motionera om att sänka nivåerna i arbetslöshetsförsäkringen.

Det är inte så. Den forskning som Carl B Hamilton lite vårdslöst försöker diskutera existerar inte. I så fall skulle jag vilja se den forskningen presenteras av Carl B Hamilton.

Det leder mig över till en fråga till arbetsmarknadsministern. Arbetsmarknadsministern vill inte höja ersättningsnivåerna och hänvisar till att reformeringen av försäkringen är en av regeringens viktigaste åtgärder tillsammans med jobbskatteavdraget för att bekämpa arbetslöshet. Frågan blir väldigt enkel, särskilt med anledning av Carl B Hamiltons lite märkliga inlägg här: Vilken ersättningsnivå är den optimala för att stärka arbetsmarknadens funktionssätt i Sverige?

Den ersättningsnivå som man införde 2006 existerar ju inte. Vi har en helt annan ersättningsnivå i dag, relativt det löneläge som råder. I dag är det några få procent som har sin inkomst försäkrad i arbetslöshetsförsäkringen, och antalet sjunker hela tiden.

Vilken ersättningsnivå är den optimala i regeringens teoribild? Det skulle det vara väldigt spännande att få veta. Och vilket forskningsstöd finns för det? Verkligheten säger ju att regeringens politik inte fungerar, eftersom arbetslösheten ökar. Det skulle vara spännande att höra hur

långt ned man vill trycka ersättningsnivåerna för att regeringens politik ska börja fungera. Det skulle det vara jättespännande att få ministrarnas svar på. Jag utgår från att jag inte får något svar från Carl B Hamilton på den frågan.

Sedan har arbetsmarknadsutskottets ordförande varit oroad över att så många står utanför försäkringen och sagt att man vill öppna upp försäkringen för fler. Det skulle vara spännande att höra om arbetsmarknadsministern delar arbetsmarknadsutskottets ordförandes oro för att den förda politiken stänger ute så många från försäkringen och om även arbetsmarknadsministern vill öppna upp försäkringen så att fler arbetslösa kan få del av den.

Anf. 41 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill också tacka för interpellationen. Jag har redan stått här i kammaren vid flera tillfällen i år och diskuterat de här frågorna, men de är nog så viktiga så vi kan gärna diskutera dem vidare.

Det finns en avsevärd skillnad mellan alliansregeringen och den socialdemokratiska oppositionen. Det finns många skillnader men inom bland annat det här området kan man se väldigt tydligt att Socialdemokraterna vill höja till exempel arbetsgivaravgifterna för personer under 26 år med 17 miljarder kronor. Det vill man göra för att kunna finansiera höjda ersättningar till dem som inte arbetar. I det här läget är höjd akassa ingenting som skapar flera jobb. Det är där skiljelinjen går, det vill säga en aktiv jobbpolitik eller en aktiv politik för höjda ersättningar när man inte arbetar.

Jag tror också att det är oerhört viktigt att se på resultatet av regeringens politik. Där kan vi se att utanförskapet har minskat med någonstans runt 165 000 personer och sysselsättningen har ökat med drygt 200 000 personer. Trots en av de allvarligaste kriserna på arbetsmarknaden på 60–70 kanske 80 år har vi till skillnad mot övriga Europa kunnat upprätthålla en högre sysselsättning.

Vi diskuterade alldeles nyligen här i kammaren ungdomsarbetslösheten. I Europa kan man se att 30 procent av ungdomarna har varit arbetslösa i ett år eller mer. I Sverige är det 7 ½ procent. Vi har förmått upprätthålla sysselsättningen trots en allvarlig kris. Ändå är det för många som står utanför. Därför väljer regeringen att satsa hälften av reformutrymmet på det som leder till jobb. Det är en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är bland annat mer aktivitet i jobb- och utvecklingsgarantin. Det är en fördubbling av förmedlarkontakterna på Arbetsförmedlingen. Det är mer utbildning. Det är mer praktik. Det är mer kompetensutveckling.

Men vi tror att det också är viktigt att det är billigt för arbetsgivare att anställa. Jag nämnde tidigare att anställer man en ungdom som har varit arbetslös och kommit in i sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin och ungdomen får 16 500 i månaden brutto betalar arbetsgivaren så lite som 2 900 kronor i månaden. Det blir arbetsgivarens kostnad för att förmå arbetsgivare att anställa dem som står längst ifrån arbetsmarknaden och många gånger saknar utbildning eller har fel utbildning, har en funktionsnedsättning eller är födda utanför Sverige och därför har brister i svenska språket. Vi behöver många olika delar där arbetslöshetsförsäkringen är *en* del. En aktiv arbetsmarknadspolitik är någonting annat.

Jag tycker ändå att Socialdemokraterna är svaret skyldigt när det gäller hur det kan bli lägre arbetslöshet bland ungdomar om man höjer arbetsgivarens kostnader och fördubblar dem med 15 eller 17 miljarder kronor. Hur leder det till att fler ungdomar får jobb? Det är ju jobben som är det allra viktigaste. Eller är det höjda ersättningar som är det viktigaste? Där tycker jag att Socialdemokraterna är svaret skyldigt.

Anf. 42 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är intressant att lyssna till Carl B Hamilton, men jag överlåter till Patrik Björck att svara på hans fråga så att jag ska ha tid över till Hillevi Engström.

Det är intressant att notera att arbetsmarknadsministern upprepar att det är mycket bättre att människor lever i fattigdom än att göra något åt den. Jag återkommer till vad jag har sagt tidigare, nämligen att det finns statistik som pekar på att fattigdomen ökar i Sverige. Statistiska centralbyrån har jämfört läget 2006 med 2010. Fattigdomen ökar. Rädda Barnen har nyligen lagt fram en rapport och pekat på att barnfattigdomen ökar. Vi vet att allt färre har möjlighet att uppbära a-kassa.

Då säger Hillevi Engström att deras åtgärder är så framgångsrika. Men de är inte det. Den allmänna sänkningen av arbetsgivaravgiften för alla företag har inte fått den sysselsättningseffekt ni trodde. Tvärtom har den inte lett till ökad sysselsättning i någon större omfattning.

Krogmomsen var den stora frågan i höstas. Sänkningen av krogmomsen skulle leda till fler jobb inom hotell och restaurang. Där pytsade ni ut över 5 miljarder på ett bräde, utan att det fanns något underlag för om den skulle ge någon ökad sysselsättning eller inte. Men ni påstod att den skulle ge ökad sysselsättning. Det är fråga om hemmasnickrade grejer på moderatkansliet. Det finns ingen forskning som säger att den ökar sysselsättningen inom hotell- och restaurangnäringen.

Nu grinar verkligheten er i ansiktet. Den 5 april kunde jag läsa i Göteborgs-Posten att Hotell- och restauranganställdas a-kassa måste höja avgiften med ytterligare 50 kronor därför att arbetslösheten ökar inom hotell- och restaurangnäringen. Det är tvärt emot vad ni sade skulle ske i höstas.

Nu har allt fler av de arbetslösa deltagit i de åtgärder som Hillevi Engström har pratat om här men inte fått något jobb utan har åter kommit tillbaka till arbetslöshet och uppbär därmed a-kassa igen.

Effekten av er politik är nedslående. Den är inte framgångsrik. Vad vill Socialdemokraterna? Vi vill framför allt att det ska finnas aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder och inte att det ska vara aktivitetsförbud i 90 dagar, som den borgerliga regeringen har infört – för att ta ett exempel. Vi tycker också att det var fel att ni drog in pengarna till gymnasieskolan. På så sätt är det färre människor som kan jobba inom gymnasieskolan, som är så viktig för våra ungdomar.

Regeringen är splittrad i fråga om vilka åtgärder som ska vidtas. Carl B Hamiltons parti vill ha sänkta ungdomslöner. Det handlar inte bara om att ersättningsnivåerna ska sänkas vid arbetslöshet utan också om att lönerna ska sänkas ytterligare för ungdomar. Centerpartiet har framfört liknande önskemål.

Ni har hela tiden en agenda för att göra det sämre för de människor som redan har det besvärligt i samhället. Det är tydligt att er politik leder i den riktningen.

Jag ska avsluta med en siffra. Nu finns närmare 100 000 personer i åldern 18–24 år inskrivna på Arbetsförmedlingen som arbetslösa. Av dem har 40 procent varit arbetslösa i mer än sex månader och lever dessutom på låga ersättningsnivåer – i de fall de uppbär a-kassa.

Anf. 43 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Tack för svaret!

Jag vill komma tillbaka till min fråga om fas 3. Varför lönar det sig inte just nu, varför finns det inte drivkraft, incitament, för arbetsgivare att låta den som deltar i fas 3 gå över i en anställning? Arbetsgivaren blir av med en ersättning på 5 000 kronor. Varför finns det ingen drivkraft? Det talas så mycket om att det ska löna sig att arbeta, och ersättningsnivåerna sänks. Det borde vara likadant åt det hållet. Det förvånar mig mycket.

Det är så tydligt att 30 000 personer har låsts in där de inte får hjälp av Arbetsförmedlingen. På sin höjd kanske de får gå en kurs där de får lära sig att skriva cv, men det sker inga större utbildningssatsningar som skulle kunna skapa en matchning till jobb. Varför ser man inte över och förändrar detta när man kan se att detta är misslyckat? Jag kommer inte på något annat svar än att det är en medveten politik för att situationen ska bli så besvärlig och ersättningen så låg att de arbetssökande accepterar jobb för lägre löner. För att skapa sådana jobb måste man satsa på RUT-avdrag så att den branschen växer till, momssänkning eller en sänkning av arbetsgivaravgiften för unga.

Men här i talarstolen hävdar man att sådant inte skapar arbetstillfällen. I en situation där 75 procent av de unga har jobb och 25 procent inte har jobb, varför riktas inte en satsning mot de 25 procent arbetslösa i stället för att även smeta ut satsningarna på de övriga 75 procenten? Det är en märklig politik.

Anf. 44 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Vi kan konstatera att ni lever efter era teorier. Det gör Carl B Hamilton och regeringen.

Inser ni inte att teorierna blir fel i verkligheten? Vi ser verkligheten. Ni kan hänvisa till experter hit eller dit. Vi vet att jämviktsarbetslösheten har vuxit och ligger på 7–8 procent.

Ungdomar går utan jobb. Samtidigt ser vi en stor brist inom näringslivet när de säger att de inte får den personal de behöver och vill anställa eftersom personalen inte har rätt kunskaper. Ert svar, efter era teorier, blir att sänka momsen på krogen. Det måste vara några fantastiska teorier ni följer eftersom teorierna ska ge jobb, samtidigt som arbetsgivarna konkret säger att de behöver ungdomar med rätt kompetens, kunskaper och utbildning. Det finns behov av arbetskraft, och arbetsgivarna vill anställa.

Men ni följer era teorier om att en usel a-kassa kommer att driva folk till jobb. Varför tittar ni inte på efterfrågesidan? Arbetsgivarna efterfrågar arbetskraft med kunskap och utbildning. Det är precis vad som behövs. Ni svarar med en momssänkning. I stället för att gå till ett jobb

lämnar man a-kassan. Det är resultatet av era försök att omsätta era teorier.

Varför ser ni inte verkligheten? Sedan kan man försöka vara akademisk och säga att det beror på det ena eller det andra. Men se på verkligheten. Det fungerar inte med momssänkningar, Carl B Hamilton. De ger inte jobb. Försök bevisa att de ger jobb.

Varför kan inte ungdomarna ges kunskap så att de kan ta de jobb som efterfrågas?

Anf. 45 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! De svenska och utländska studier jag har hänvisat till har tagits fram under lång tid. Olika länder har jämförts med varandra, och så vidare. De visar ett entydigt resultat. Det innebär, Patrik Björck, att om man ställer sig frågan om en sänkning eller höjning av a-kassan påverkar arbetslösheten är svaret ja. Blanda inte bort korten genom att tala om fattiga länder. Undersökningarna har gjorts i industriländer av Sveriges typ för att se hur en förändring i a-kassan påverkar sysselsättningen.

För att tala om verkligheten: Det är fråga om en systematisk analys av verkligheten med hjälp av statistiska metoder. Det är mer tillförlitligt, det vill säga empiriskt forskningsarbete och utredningsarbete, än att träffa väl så många människor, som jag är övertygad om Raimo Pärssinen gör. Det är en beskrivning av verkligheten som jag menar att man ska använda sig av när man fattar ekonomisk-politiska beslut. Sedan finns det andra saker som man naturligtvis också ska väga in.

Det som jag tycker är mest värt att citera, därför att det är så fullständigt käpprätt åt skogen, är det Patrik Björck säger: Forskningen existerar inte. Patrik Björck har suttit i arbetsmarknadsutskottet i rätt många år och har ändå lyckats förtränga den här informationen och de här studierna. Det är ett underbetyg åt Patrik Björck att han inte ens vet att den här forskningen existerar.

Sedan får vi se vad den av riksdagen beställda utvärderingen av jobb-skatteavdraget leder till.

Vi får också notera att den här regeringen har gjort mer reformer på skol- och utbildningsområdet än vad jag tror har gjorts på de senaste hundra åren. Däri ligger bland annat att binda ihop arbetsliv och skola på ett mycket bättre sätt. Men det får vi utveckla vid ett annat tillfälle.

Anf. 46 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Nej, regeringens politik fungerar inte i verkligheten, Carl B Hamilton. Tyvärr fungerar den inte heller i teorin. Jag har just som ledamot i arbetsmarknadsutskottet fått tillfälle att ställa kontrollfrågor till en del forskare, som lite slarvigt uttalar sig som Carl B Hamilton har gjort i talarstolen i dag. Så fort man får ställa lite kontrollfrågor backar de hela vägen tillbaka. Det finns inte någon sådan teori.

Tittar vi på jämförbara industriländer, till exempel OECD-området, är det tvärtom så att forskarna uttalar sig för att en generös arbetslöshetsförsäkring förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Det i sin tur ser till att rätt folk hamnar på rätt arbete. Det förbättrar effektiviteten och produktiviteten i samhället. Och det i sin tur skapar fler jobb. Den politiken finns det forskningsstöd för inom OECD-området.

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

Ställer man kontrollfrågor om det där slarviga påståendet att ersättningsnivån styr arbetslösheten faller det platt till marken, fru talman. Jag har gjort det vid flera tillfällen. Jag har haft den möjligheten just som ledamot i arbetsmarknadsutskottet.

En fungerande arbetslöshetsförsäkring som en del i en aktiv arbetsmarknadspolitik är det som kan skapa en bättre fungerande arbetsmarknad och förbättra matchningen. Det är det vi socialdemokrater står för. Det innebär naturligtvis att en arbetslöshetsförsäkring måste utformas på ett sådant sätt att den leder just till det man vill.

Jag ställde tidigare frågan till ministern, men jag kan inte ställa den till Carl B Hamilton eftersom han inte har några inlägg kvar. Det skulle vara spännande att någon gång få svaret, eftersom vi har ett så massivt forskningsmaterial: Vilken ersättningsnivå har ni forskningsstöd för?

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vänder mig till Mattias Jonsson eftersom han kom med några frågor, för att kanske klargöra lite grann vad som gäller för jobb- och utvecklingsgarantin.

Jag tror att det som regeringen nu gör är viktigt, det vill säga att se på de utvärderingar som har gjorts. Det har varit för låg aktivitet i jobb- och utvecklingsgarantin, och därför har vi nu satsat oerhört stora resurser på Arbetsförmedlingen. Man ska förstärka aktiviteten redan när människor kommer in i jobb- och utvecklingsgarantin och även ge möjlighet till arbetsmarknadsutbildning i sysselsättningsfasen.

De personer som är i sysselsättningsfasen står över huvud taget väldigt långt från arbetsmarknaden. De har varit arbetslösa mellan sju och åtta år i snitt. Många är äldre, och många har funktionsnedsättningar. Det är därför regeringen har gjort en förstärkning av det särskilda anställningsstödet som gör att arbetsgivaren till en låg kostnad kan anställa en person som har varit arbetslös under en lång period.

Vi har också gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att se över anordnarbidraget. Anordnarbidraget fungerar i det stora hela ganska bra, speciellt för dem i den sociala ekonomin som tar emot långtidsarbetslösa. Det ger dem en bra grund att stå på och leder vidare till sysselsättning, inte minst inom sociala företag. Det gäller också idrottsrörelsen, kyrkan och många av de aktörer som ger arbetslösa en chans att komma in på banan igen.

Tanken är också att man inom jobb- och utvecklingsgarantin ska ha fått mycket stöd och hjälp med praktik, utbildning och annat så att man kommer ur jobb- och utvecklingsgarantin före sysselsättningsfasen. Det är sju åtta personer som lämnar för jobb eller studier före sysselsättningsfasen. Men det kan bli betydligt bättre.

Jag brukar inte hålla med Raimo Pärssinen särskilt ofta, men i detta fall ska jag försöka problematisera lite grann kring de brister som näringslivet upplever: Man har brist på rätt kompetens och utbildning. Ja, i vissa delar är det så. Det är därför vi har gjort kraftfulla satsningar just på utbildning och kompetensutveckling.

Det är därför vi har gjort förändringar i gymnasieskolan som ska göra att färre ungdomar slutar skolan utan att ha en gymnasieutbildning att stå på. Forskningen visar nämligen att när man gjorde om gymnasieskolan till att vara högskoleförberedande för alla som gick där och med mycket högre grad av teori ökade avhoppet. Nu ger man fler möjligheter att få

en bättre grund att stå på. Skola och utbildning är förstås grunderna för att komma vidare i arbetslivet.

Det är inte heller så enkelt som jag tycker att Raimo Pärssinen låter påskina, att de långtidsarbetslösa ungdomar som har slutat utan godkända betyg lätt kan omsättas till den arbetskraft som industrin efterfrågar. Det är ingen enkel resa, utan industrin efterfrågar ganska hög kompetens. Låt mig ta ett exempel.

Jag var på LKAB i Kiruna, och de har ett stort anställningsbehov. Vi diskuterade mycket: Vad kan LKAB göra för att anställa personer som är långtidsarbetslösa i Kiruna eller dess omgivning, till exempel ungdomar? Då säger LKAB ganska tydligt: Vi har ett krav att den som ska köra grävsropa i gruvan måste ha godkända gymnasiebetyg och bra kunskaper i svenska. Det är miniminivån för att bli anställd där, även om man kanske tycker: Måste man verkligen kunna det innan man kommer in på ett jobb? Ja, säger LKAB kompromisslöst.

Då är svaret: Gå tillbaka till skolan och utbilda er! Därför ger vi möjlighet till ett förhöjt studiebidrag för att man ska få en bra grund att stå på. Det finns ingen quick fix. Det finns ingen arbetsmarknadsutbildning på ett halvår eller ett år som gör att personer blir anställbara. Det är ett långt och tålmodigt arbete. Motivera! Gå tillbaka till skolan eller till en arbetsmarknadsutbildning, till exempel inom gruvindustrin! Det erbjuder vi också.

Flera olika verktyg behövs i verktygslådan. Att höja ersättningen i a-kassan är inte lösningen. Det leder inte till att fler får jobb. Lösningen är att rusta personerna så att de får en bra grund att stå på och blir anställbara.

Anf. 48 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag antar att Hillevi Engström har missuppfattat Socialdemokraterna. Vi har aldrig sagt att det bara handlar om att höja ersättningsnivåerna – aldrig. Vi talar hela tiden om att ersättningsnivåerna i en omställningsförsäkring ska vara på en sådan nivå att man kan leva på det medan man tar möjligheten till annan utbildning som gör att man kommer tillbaka i arbetslivet igen. Den kombinationen är oerhört viktig.

Ni ser inte det sambandet. Det är bland annat det den här debatten har handlat om. Varför ska man reducera möjligheterna för människor att leva ett någorlunda drägligt liv samtidigt som de deltar i en arbetsmarknadsutbildning, en vuxenutbildningsinsats eller vad som helst för att få möjlighet att komma tillbaka i arbetslivet? Det är det som är så konstigt, att ni har denna dogmatiska inställning att människor som har hamnat i arbetslöshet ska pressas tillbaka i arbetslivet genom att ersättningsnivåerna ska vara så låga som möjligt.

Varför satsar ni då inte på yrkeshögskolorna? Varför satsar ni då inte på folkhögskolorna? Varför satsar ni då inte på vuxenutbildningen för människor så att de får möjlighet att komma tillbaka i arbetslivet? Det finns metoder för att få människor i arbete och få dem att ta till sig kunskaper för att komma i arbete.

Återigen visar regeringen brist på empati för människor i en svår situation. Det är bara att beklaga att regeringen ännu inte har insett allvaret i denna situation.

Prot. 2011/12:93

10 april

*Svar på
interpellationer*

Jag kan bara notera att vi häromdagen kunde läsa i en av Sveriges största morgontidningar att arbetslösheten är ett allt större problem, framför allt ungdomsarbetslösheten. Av de 30 kommuner som har den högsta ungdomsarbetslösheten i Sverige är 17 borgerligt styrda. Jag vill rekommendera Hillevi Engström att kontakta de 17 kommunerna och föra samtal med kommunalpolitikerna där om vad de tycker om den uppkomna situationen. Det kanske kan bidra till en bättre debatt nästa gång.

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för denna interpellationsdebatt!

En sak jag tror är oerhört viktig för framtiden, om man tittar lite längre fram, är att varje barn och ungdom blir bemött med stor respekt och får en bra grund att stå på i grundskolan och gymnasieskolan, alldeles oavsett det enskilda barnets förutsättningar, begåvningar och intressen. Vi har haft ett långt misslyckande där många har slagits ut från skolan utan någon grund att stå på.

Vi har också stora utmaningar när det gäller många utrikes födda som kommer till Sverige. Ska vi kunna ha ett öppet land – vilket jag förespråkar – med en liberal inställning om att människor gärna ska få komma till Sverige, för att arbeta men också på grund av flyktingskäl, måste vi ha en arbetsmarknad som välkomnar människor och som ser till de kompetenser och erfarenheter som de har med sig och som också kanske tänker bort en del saker och tänker att man kan ha med sig väldigt goda erfarenheter utan att man har det perfekta svenska språket med sig utan kan lära sig det på arbetet.

Jag var häromveckan uppe i Övertorneå, där vi i Sverige, Norge och Finland tillsammans har en utbildningsinstitution där man arbetar med yrkesutbildning. Det är en högt kvalificerad yrkesutbildning som ger de allra flesta jobb efter skolan.

Där har man en helt annan filosofi, nämligen att man börjar lära sig ett jobb och sedan lär sig språket. Där utbildar lärarna på svenska, finska, norska och engelska. Men även de som kommer från andra länder, som inte kan dessa språk, kan göra sig förstådda och kan lära sig något av alla de yrken som man utbildar i.

Vi måste ha flera vägar in på arbetsmarknaden, sänka trösklarna, göra det billigare för arbetsgivare, göra det enklare att anställa och ha mer av den typ av utbildning som leder till arbete.

Jag tycker att vi ska fortsätta den här debatten vid ett annat tillfälle och tackar för i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2011/12:273 om rätt räckestyp på svenska vägar

Anf. 50 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Helene Petersson i Stockaryd har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att försäkra mig om att rätt räckestyp installeras

på svenska vägar, i syfte att öka säkerheten för både bilister och motorcykelförare, samt vad jag avser att göra för att Trafikverket ska ta del av samt implementera forskning och erfarenhet som finns i andra europeiska länder kring säkrare räckestyper för alla typer av fordon.

Jag har i ett svar den 22 februari i år på en skriftlig fråga från Helene Petersson i Stockaryd med liknande innebörd svarat att mitträcken höjer säkerheten för alla trafikanter. Det är en klar förbättring också för en motorcyklist att slippa oförutsedd mötande trafik i det egna körfältet.

Enligt Statens väg- och transportforskningsinstituts utvärdering år 2009 av mötesfria vägar har två-plus-ett-vägar mycket positiv trafik-säkerhetseffekt. Totalt minskar risken för dödsolyckor med ca 80 procent jämfört med en normal tvåfältsväg utan mittseparation. Utvärderingen visar också att risken för svåra och dödliga olyckor för motorcyklister har minskat på det mötesfria vägnätet. Vägkantens sidoräcken förbättrar säkerheten för resande i personbil men tyvärr inte för motorcyklister.

Trafikverket har genomfört en studie med syfte att öka kunskapen om mc-olyckor för åren mellan 2003 och 2010. Sammanfattningsvis visar denna studie att ca 50 motorcyklister per år omkommer i trafiken i Sverige. Av dessa omkommer ca 5 motorcyklister per år i räcketolyckor.

Trafikverket arbetar vidare med att förbättra säkerheten för alla trafikanter, där hänsyn ska tas till många olika problem, behov och synpunkter, varav motorcyklisternas särskilda problem är en del av helheten. Exempelvis har man tagit fram en ny kravspecifikation för mc-vänligare räcken, och arbete pågår med att bygga upp kunskap om underglidningsskydd.

Jag har själv på en resa till Spanien i februari i år studerat dessa underglidningsskydd. Trafikverket har vidare tillsammans med sju organisationer, bland annat Sveriges Motorcyklister, tagit fram en gemensam strategi för ökad säkerhet på motorcykel och moped. Av den framgår att de två mest effektiva åtgärderna för motorcyklisternas säkerhet är ökad andel ABS-bromsar och förbättrad hastighetsefterlevnad.

Enligt Trafikverkets instruktion ingår det i myndighetens uppgift att beställa, dokumentera, mäta och följa upp sådan forsknings-, innovations- och demonstrationsverksamhet inom transportområdet som motiveras av Trafikverkets uppgifter. De ska också bevaka och delta i internationellt samarbete inom sitt ansvarsområde och verka för utveckling av internationella transportlösningar.

Anf. 51 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det stämmer att jag skrev en skriftlig fråga i februari med ungefär samma innebörd. Men jag tyckte att svaret var lite väl tunt, så jag tänkte skriva en interpellation, så att vi får diskutera här.

I svaret ser jag att ministern har varit i Spanien och undersökt detta. Då är min förhoppning att ministern tar frågan på djupaste allvar.

Vi har en nollvision, men denna nollvision kan inte gälla bara bilisterna. Jag vet mycket väl att mitträcke har inneburit stora förbättringar när det gäller trafiksäkerheten. Jag vet också att det har gjort det för motorcyklisterna. Jag hade bland annat en god vän – som inte finns hos oss längre – som hade klarat sig om det hade funnits mitträcke på den aktuella vägen.

En stor del av motorcyklisterna omkommer just på grund av att det är fel räkestyp. Jag tror inte att man kan förhindra olyckorna fullt ut. Precis som statsrådet svarar har vi också hastigheten, bromssystemet, vägstandarden, väghållningen, sikten och framför allt bilisterna.

Jag har själv kört motorcykel i tio tolv år. Nu för tiden kör jag inte längre själv men är passagerare på motorcykel. Jag känner att jag har lite erfarenhet av frågan. När jag själv har kört på två-plus-ett-väg har jag känt hur otäckt det är om man ska göra en omkörning av en långtradare som har ett sug i sig. Då upplever man att räcket kommer väldigt nära, för två-plus-ett-vägar är smalare än vad motorvägar är. Det tycker jag är en av de faktorer som man bör tänka på.

När det gäller nollvisionen säger regeringen i budgetpropositionen att hänsynsmålet ska vara att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas och ingen dödas eller skadas. Ni vill också ge särskild uppmärksamhet åt oskyddade trafikanter på två hjul, som har en förhöjd risk att dö och skadas i trafiken jämfört med bilburna trafikanter. Ändå tycker jag inte att det händer något.

Jag hoppas som sagt att den resa till Spanien som statsrådet har gjort har medfört att ni har fått upp ögonen lite grann för detta. Från Sveriges del har man sagt ja till den tekniska specifikationen av exempelvis underglidningsskydd i kurvor men inte direkt sagt något om hur det ska användas. Man har pratat om avfarter från motorvägar eventuellt, att det är där man ska börja testa. Då undrar jag: Förs det några diskussioner om hur man ska göra med detta ja? Det utförs tester i olika delar av Europa. Vi är nästan ensamma om att inte ha utfört tester.

I nästan varje europeiskt land finns det olika skyddsmekanismer. Man gör räckena annorlunda. Man gör inte stolpar som sticker upp ovanför räckena. Man gör racken som är släta både på sidan och ovanifrån. Man har betongbalkar som man vet skyddar mer. Det blir inte en sådan smäll som gör att det blir en dödlig utgång. Är det en smalare vinkel glider man längs med.

Varför, statsrådet, testar vi inte? Varför gör vi inget åt den här biten i Sverige?

Anf. 52 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är alldeles riktigt som Helene Petersson säger att nollvisionen är viktig för alla trafikanter. Vi ser också problematiken för de oskyddade, även de som inte sitter på ett fordon.

Men när det gäller motorcyklisterna och till viss del också mopedisterna: Det uppstod en diskussion bland annat när jag var i Spanien. Då var vi på ett speciellt ställe, där de hade satt upp en hel del underglidningsskydd. Spanien har i och för sig i förhållande till Sverige betydligt många fler som åker motorcykel. Men vi har ändå sagt att vi vill utveckla samarbetet med Spanien och koppla ihop med de olika motorcykelorganisationerna.

Som ett direkt gensvar på resan och de samtal som har varit med Trafikverket, där man också är mycket engagerad för att hitta en bra lösning, kommer det nu ganska snart att inledas försök på tre olika områden. Det handlar om Botkyrka – Rosenhill, ett känt ställe för motorcyklisterna som tycker om smörgåsar – om Åkersberga och om Ljungarum i Jönköpings-

trakten. Platserna är valda i samarbete med SMC. Det är många motorcyklister som åker där. Sedan får vi stämma av och se hur det fungerar.

Det finns flera saker som känns angelägna i hela diskussionen om motorcyklisterna. Tekniken är bra när det gäller detta med ABS-bromsar, men det handlar också om hur vi kan få efterlevnad när det gäller hastigheter.

Jag ser också en annan utmaning i hur vi kan jobba med förarens beteende. Det hela handlar ju inte bara om sådant som är väghållarens ansvar. Jag tänker inte bara på hur förarna håller hastigheter utan också på beteendet när det gäller alkohol och droger. Det finns de som inte har behörighet men som kör ändå. Detta är sådant som vi jobbar med parallellt.

Det finns också en rad frågor som har med räckena att göra. Är det kurvor, rak väg, påfart, avfart och så vidare? Hur jobbar vi med sidoområdena? Behöver vi alls ha räckan där? Många gånger är ju räckan bra för bilister. Hur kan vi då jobba med att röja undan sådant som man annars åker in i? Om det står ett träd där blir det just det trädet som man åker in i.

Det pågår en bra dialog, tycker jag. Både från Trafikverket och från Sveriges Motorcyklister har jag fått uppfattningen att man har ett bra samarbete.

När det gäller räckan är det heller inte så lätt att komma fram till vad som är det bästa. Det finns ungefär 16 olika tillverkare och säkert omkring 140 olika räckeslösningar. Här är det viktigt och angeläget att Sverige också följer med internationellt och följer goda exempel. Man skulle kunna säga att resan till Spanien har varit ett sätt att föra in kunskap som vi nu kommer att testa på tre ställen.

Anf. 53 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Det är absolut viktigt att man ser hur det ser ut internationellt. Där har vi mycket att lära. Men vi har lite specifikt klimat i Sverige. Det har väl egentligen varit det man har skyllt på: Vi kan inte ha underglidningsskydd, för vi har snöröjning.

Efter vad jag har kunnat utläsa skulle det ha gjorts ett test under den gångna vintern 2011–2012, men mig veterligen har det inte gjorts något sådant. Jag frågar därför statsrådet varför. Finns det någon förklaring varför det inte har gjorts något test här?

SMC gör ett jättebra jobb. När vi säger att 50 har omkommit är det 5 som har omkommit i räckesskydd. Det är 5 för mycket. Det håller jag med om. 50 omkomna är definitivt 50 för mycket.

Jag fick deras senaste tidning nu. Där har man gått fram just för motorcyklisterna. Publikationerna heter *Bra tänkt: En körstrategisk vägledning* och *Full kontroll: Din guide till säkrare MC-körning*. Organisationerna gör oerhört mycket och ordnar avrostning och annat för att man ska bli en säkrare förare.

Orsaken till att jag själv slutade köra var att jag tyckte att jag fick för lite mil i kroppen. Jag började känna mig osäker, och då ska man definitivt inte köra motorcykel.

Vi ska jobba stenhårt med detta.

Alkohol och motorcyklism hör absolut inte ihop. Det är en del i detta.

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

Här finns en hel del att göra. Vi vet att det finns sätt som gör att det inte blir så svåra olyckor om man går in i ett vajerräcke. Det är bara om man går emot med fotpinnen som man förlorar balansen. Om räckena är utformade på ett säkrare sätt eller att de inte alls finns är väl det bästa när det gäller småvägar, där många motorcyklister kör. Det är nästan varje kommuns strategi att ta fram mc-vänliga vägar, och då är det jättebra om Trafikverket kan möta detta genom att ha sträckor där man inte har satt upp räcken eller kanske till och med genom att man tar bort räcken. Jag tror att Trafikverket Region Syd håller på med just detta i Skåne.

När förslaget om E22 var ute på remiss sade man i underlaget att det inte finns några oskyddade trafikanter på sträckan. Vet man om att det existerar motorcyklister också på E22?

Man säger att man ska anlägga fler och fler räcken, och man använder just vajerräcken för att de är billigare. Jag tycker att statsrådet har ett ansvar för att fortsätta diskussionen. Hur värderar man liv i förhållande till pengar? Kanske ska man sätta upp lite färre räcken och göra dem säkrare, så att det inte finns utskjutande delar och vajrar som ger en krockeffekt. Jag tycker att det ligger på statsrådets ansvar att driva den här frågan.

Anf. 54 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är alldeles riktigt som Helene Petersson säger att jag har ett ansvar här.

Det pågår just nu ett arbete som gäller handboken och regelsamlingen för hur man ska upphandla olika projekteringar av vägar. Där kan man ta hänsyn till om det är högttrafikerad väg eller lågttrafikerad väg. Man kan fundera på om man verkligen behöver ha till exempel sidoräcken på en lågttrafikerad väg.

Hur man som motorcyklist träffar räcket har också stor betydelse, vilket Helene Petersson säkert känner till. Ramlar man av och kommer liggande in i räcket, eller sitter man kvar och åker över? Det är klart att så lite som möjligt som kan göra att man fastnar eller hakar i är till fördel för den som råkar ut för en olycka.

Vi har också tittat på räcken som är mer av betongvarianten, bland annat när vi var nere i Spanien. De är också anpassade efter om det är raka vägar eller inte. Ett direkt stopp in i en sådan kraftig barriär kan också få konsekvenser.

Investeringarna i olika sorters räcken i Sverige motsvarar nästan 8 miljarder. Jag tror inte att vi kommer att börja med att byta ut räcken för att hitta den bästa räckesvarianten. Däremot tror jag att det är angeläget – och detta är ett arbete som nu pågår – att man där man gör om eller sätter upp nytt bör ha i åtanke att det också ska vara för de oskyddade trafikanterna och till exempel för mc-åkarna.

När det gäller Helene Peterssons fråga om testet med underglidnings-skydd som skulle ha ägt rum den här vintern känner jag inte till svaret. Jag har inte hört något om detta. Det är möjligt att svaret är det som nu kommer att göras på de tre olika ställena. Det är visserligen inte vinter nu, men de kommer att vara kvar till nästa vinter.

Om det skulle kunna vara problem för snöröjning eller inte beror naturligtvis på hur räckena ser ut och var man skulle sätta upp ett un-

derglidningsskydd. Jag tror dock inte att detta skulle behöva vara ett större problem. Det finns teknik för det också.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 55 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Statsrådet talade om tillverkare här. Det finns ju en hel del tillverkare i Sverige. Man skulle kunna ha ett utvecklings- och forskningsarbete tillsammans med dem. Enligt de uppgifter jag har fått läggs det dock inga pengar på det. Man lägger inte några pengar på att utveckla detta. Det finns alltså en hel del att göra.

Ska vi leva upp till nollvisionen eller åtminstone minska ganska mycket tror jag att detta är en del att börja med. Jag tycker att regeringen har ett stort ansvar, precis som statsrådet erkände här, för vad man säger i diskussioner med Trafikverket och i regleringsbrev och instruktioner. Om man säger att man ska göra så mycket två-plus-ett-vägar som möjligt och få så mycket räcken som möjligt för pengarna innebär det att man tar den billiga sorten. Det ligger på regeringens ansvar att säga att man ska se inte bara till pengar utan också till trafiksäkerheten, och då inte bara för bilarna utan också för de oskyddade trafikanterna.

Jag hoppas att statsrådet håller med mig om att E22:an är en väg som även oskyddade trafikanter på motorcykel färdas på.

Jag har förhoppningar om att den här Spanienresan har gjort en del och att man fortsätter att ha diskussioner framför allt med Trafikverket men också att man har en bra dialog tillsammans med SMC, för jag vet hur de jobbar med de här frågorna.

Jag får tacka för debatten.

Anf. 56 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag tror ändå, utifrån det vi började diskussionen med om nollvisionen, att räcken och framför allt mitträcken spelar en stor roll för många av dem som är på våra vägar.

Jag håller med Helene Petersson om att man nog får räkna med att det också finns oskyddade trafikanter, oavsett om man åker på en liten väg eller om man åker på en stor väg. Det är kanske snarare så att ju mer lågtrafikerade vägarna är desto fler motorcyklister ser man som cruisar runt.

När det gäller arbetet framöver hyser jag faktiskt goda förhoppningar om den här gemensamma strategin som det ska jobbas med, som ska gälla fram till 2020. Trafikmyndigheterna, polisen, NTF, SMC och Trafikförsäkringsföreningen är med. Det handlar om att hitta det mest effektiva sättet att jobba trafiksäkert även för motorcyklisterna.

I övrigt – svenska tillverkare är naturligtvis några av de här 16 – är det viktigaste vi kan göra nu att ta del av erfarenhet, oavsett om den är svensk eller internationell. Det var väl bland annat den här delen med Spanienresan ett tecken på. Annars är det faktiskt så att det är forskning och utveckling och demonstration som leder arbetet framåt. Och nu börjar vi med tre ställen här i Sverige och prövar underglidningsskydd, och så får vi se om det kan leda arbetet vidare framåt.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2011/12:310 om infrastruktur i Pajala

Anf. 57 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Leif Pettersson har ställt ett antal frågor angående infrastruktur i Pajala.

Vilka åtgärder, förutom det futuristiska eltradarförslaget, planeras för att säkerställa transporterna av malm mellan Kaunisvaara och Svappavaara?

Vilka åtgärder planeras för att stärka vägnätet i övrigt i Pajala kommun, främst vad gäller väg 99 och väg 392?

Vilka åtgärder planeras för att förstärka flygtrafiken till och från Pajala-Ylläs airport?

Vilka åtgärder planeras för att säkerställa en väl fungerande telefon- och internettrafik till och från Pajala?

När det gäller svar på frågan angående åtgärder som planeras för att säkerställa transporter och för att stärka vägnätet i övrigt hänvisar jag till det uppdrag som regeringen gav till Trafikverket nyligen.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att utreda förutsättningarna för att upprätthålla vägstandarden mellan Kaunisvaara i Pajala kommun och Svappavaara i Kiruna kommun samt möjligheten att tillgodose de kommande transportbehoven och de effekter som uppkommer med anledning av dessa. Uppdraget kan innefatta förbättringsåtgärder på det befintliga statliga vägnätet såväl som ny infrastruktur. I uppdraget ingår dessutom att undersöka förutsättningarna för att bedriva vägtransporter med fordon som drivs av elektricitet. Uppdraget ska redovisas till Näringsdepartementet senast den 1 juni 2012.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har ansvar för att prioritera investeringar på väg 99 och väg 392. Trafikverket har under 2011 genomfört drift- och underhållsåtgärder på väg 99 och 392 för att möta den ökade transportvolymen av insatsvaror till gruvområdet. Väg 99, delen Kaunisvaara–Autio, ingår i det utredningsarbete som Trafikverket tillsammans med andra intressenter bedrivit 2011–2012.

När det gäller frågan om vilka åtgärder som planeras för att förstärka flygtrafiken till och från Pajala-Ylläs airport börjar jag med att konstatera att den svenska inrikes flygtrafiken sedan länge är avreglerad.

Om en regionalpolitiskt viktig linje inte kan klara sig på egna ben kan staten gå in och upphandla trafiken på den linjen. Detta sker i så fall genom Trafikverket, som också har upphandlat trafiken på linjen mellan Pajala och Luleå. Detta betyder att trafikunderlaget på linjen inte är tillräckligt för att trafiken ska kunna bedrivas på rent kommersiella grunder.

Staten har gjort betydande insatser för att ge goda förutsättningar för att man ska kunna resa med flyg till och från Pajala. Dels har staten varit med och finansierat byggandet av flygplatsen. Dels subventionerar staten den upphandlade trafiken mellan Pajala och Luleå med betydande belopp. Och dels utgår statligt driftsbidrag till flygplatsen. Eftersom, såvitt jag förstår, det finns gott om ledig kapacitet ser jag positivt på om flygplatsen och flyglinjen kan komma att utnyttjas i större omfattning. Regeringen planerar inga särskilda ytterligare åtgärder när det gäller flygtrafiken till Pajala.

När det gäller frågan om vilka åtgärder som planeras för att säkerställa en väl fungerande telefon- och internettrafik ligger ansvaret i regeringen hos it- och energiminister Anna-Karin Hatt. Jag kan meddela att regeringens it-politik bygger på väl fungerande marknader och att det i första hand är operatörerna som ska tillgodose användarnas behov av bra och prisvärda tjänster, såväl i Pajala som i Stockholm.

Statens huvudsakliga ansvar är att se till att marknaden fungerar effektivt och att det finns goda förutsättningar för att driva verksamhet i alla delar av landet. Kommuners, läns och regioners engagemang är viktigt. Även samspelet mellan samhällets alla nivåer och näringslivet är av betydelse.

I områden där marknaden inte fungerar tillfredsställande och allmänna intressen inte tillgodoses måste dock det offentliga under vissa omständigheter träda in. Regeringen gör därför riktade insatser under perioden 2012–2014 och satsar en halv miljard på bredbandsutbyggnad i områden där det inte är lönsamt för marknaden att bygga ut. Dessutom kommer Post- och telestyrelsens tilldelning av tillstånd i det så kallade 800-megahertzbandet att få stor betydelse för bredbandstillgången i glest befolkade områden. I bandet finns ett täckningskrav som innebär att en aktör ska använda upp till 300 miljoner kronor de närmaste åren för att erbjuda bredbandstäckning till de fasta bostäder och stadigvarande verksamhetsställen som i dag saknar möjlighet till bredband med en hastighet om minst 1 megabit per sekund.

Anf. 58 LEIF PETTERSSON (S):

Fru talman! Jag ber naturligtvis att få tacka för svaret. Och jag kan inte låta bli att konstatera att det den här gången i alla fall är rätt vägar som tas upp i svaret. Dessutom är det rätt flygplats och rätt kommuner när det gäller infrastruktursatsningarna.

Men det hjälper inte. Statsrådet och regeringen verkar inte förstå vad som sker i en kommun som sedan 50-talet minskat i befolkning och som verksamheter ständigt flyttat ifrån men som nu ska ställa om till expansion.

När statsministern var på besök i Pajala blev det här tydligt. Någon som helst förståelse för att en kommun i denna situation behöver hjälp för att expansionen ska fungera på bästa sätt verkar inte finnas.

Pajala är en kommun som är lyckligt lottad. De järnmalmfyndigheter som man sedan länge vetat finns där har med den marknadsutveckling som skett blivit brytvärda. Men malm som man tar upp ur marken är inte värd någonting förrän man tillför transporter. Transporter kräver infrastruktur för att fungera.

Det regeringen hittills givit besked om är att man ska utreda om eldrivna långtradare kan vara en lösning – sedan är det lite annat också. Det kan de säkert bli – det tvivlar jag inte på – men det kommer kanske inte att ske inom den närmaste 15-årsperioden. Det som finns i dag är en och en halv mil experimentväg på Autobahn utanför Berlin.

Den forskning som bedrivits i Sverige av Harry Frank visar att det här kan vara en lösning för långtradartransporter på motorväg i Sverige. Nu pratar vi om en väg som är 15–16 mil lång och som går genom glesbygd och som, minst sagt, är av mindre god kvalitet.

Jag tror att en järnväg mellan Kaunisvaara och Svappavaara är en bättre lösning. Vi vet dessutom att det fungerar.

Men att frakta malmen är bara ett av de problem som måste lösas när det gäller infrastrukturen i Pajala. Väg 99 söder om Pajala ned mot Haparanda och väg 392 ned mot Överkalix måste också rustas upp för att klara det ökade tryck som blir följden av expansionen i Pajala.

Ingen kommun vill ha en situation där de som arbetar i kommunen efter väl förrättat värv åker hem till en annan kommun i Sverige, Finland eller Norge. Naturligtvis vill man att de som arbetar inom kommunen ska bosätta sig där. Därför är infrastrukturen i Pajala så viktig.

Jag tar i min interpellation upp telefonifrågan. Jag vet att det egentligen är ett annat statsråd som har det ansvarsområdet. Därför ska jag nöja mig med att konstatera att stora delar av Pajala kommun under lång tid kan vara utan fast telefon, bredband och mobiltelefon. Så får det naturligtvis inte vara. Inte heller är det rimligt att man ska använda sig av det finska nätet, eftersom det innebär att det blir betydligt ökade kostnader för den enskilde.

Men flyget är definitivt statsrådets ansvarsområde. I svaret sägs att inga planer finns för att expandera flygtrafiken till och från Pajala. Enligt min mening är det precis vad man nu borde planera för – inte sätta i gång med, men planera för. Ett internationellt företag som Northland Resources behöver snabba kommunikationer. De företag som etablerar sig kring gruvnäringen är företag med samma behov. Om man verkligen vill att människor ska bosätta sig i Pajala borde man dessutom värna snabba och bra persontransporter. Allt detta talar för att man borde planera för en expansion också av flyget.

Fru talman! Regeringens passivitet duger inte. Man måste inta en aktivare roll för att säkra utvecklingen i Pajala. Senare i dag kommer det interpellationsdebatter om att säkra utvecklingen på lång sikt och om jämställdhet just ur Pajalas perspektiv. Senare kommer också bostadsförsörjning och arbetsmarknadssituation att debatteras.

Jag vill med detta konstatera att mycket mer måste göras. Staten måste ta sin del av ansvaret. När Norrbotten och Pajala användes som arbetskraftsreserv och Ams betydde ”alla måste söderut” fanns det en rad stöd för att detta skulle kunna fungera. Nu är tiden mogen för det omvända: Staten måste ta sitt ansvar för Pajala.

(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.01 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Anf. 59 SIV HOLMA (V):

Fru talman! Infrastrukturministern har aviserat att en kompletterande infrastrukturplan ska presenteras för riksdagen hösten 2012. Från Vänsterpartiets sida har vi drivit på vikten av hållbara malmtransporter, och vi har särskilt lyft fram behovet av järnväg mellan Kaunisvaara och Svappavaara. Det behövs ett ekologiskt hållbart transportsystem, och järnvägen utgör ett modernt, effektivt, miljövänligt och hållbart sätt att transportera Kaunisvaaramalmen på.

Jag vill passa på att än en gång upprepa följande: I norra Sverige är vi i dag i en historiskt mycket positiv utvecklingsfas. 200 miljarder kommer att investeras under den närmaste tioårsperioden.

Fru talman! Jag besökte Narvik i höstas och blev imponerad över att man redan hade bestämt sig för att utöka sin hamnkapacitet för att kunna skeppa ut malmen från Kaunisvaara. Det var alltså klart redan förra året, hösten 2011.

I Sverige har det än så länge inte hänt speciellt mycket. I början av mars i år gav infrastrukturministern ett uppdrag till Trafikverket, och jag citerar uppdragets innehåll, ”att utreda förutsättningarna för att upprätthålla vägstandarden mellan Kaunisvaara i Pajala kommun och Svappavaara i Kiruna kommun samt möjligheten att tillgodose de kommande transportbehoven och de effekter som uppkommer med anledning av dessa. Uppdraget kan innefatta förbättringsåtgärder på det befintliga statliga vägnätet såväl som ny infrastruktur. I uppdraget ingår dessutom att undersöka förutsättningarna för att bedriva vägtransporter med fordon som drivs av elektricitet.” Den 1 juni ska Trafikverket redovisa resultatet.

Fru talman! Jag undrar vad infrastrukturministern lägger i orden ”ny infrastruktur”. Innebär det enbart nya vägar, eller kan det komma att handla om ny järnväg? Den 8 mars såg jag i *Nordnytt* infrastrukturministern tala sig varm för trådträdare mellan Kaunisvaara och Svappavaara. Infrastrukturministern sade att det skulle kosta 1 miljard att elektrifiera dessa malmtransporter. Jag ställer mycket stora frågetecken kring trafiksäkerhetsfrågorna.

Kommer andra trafikanter att kunna trafikera denna väg samtidigt som 36 meter långa lastbilar kör med åtta minuters intervall? Om dessa sedan ska tillbaka innebär det lastbilar i båda riktningar, med kanske högst fyra minuters intervall, och då blir det ännu mindre tid för andra trafikanter att färdas på dessa vägar. Var ska all annan näring, såsom skogsnäring och besöksnäring, bedriva sina transporter, för att inte tala om alla som bor i området och behöver åka på dessa vägar?

Man talar om att det är mycket billigare att satsa på elektrifierad lastbilstrafik än på järnvägar. Frågan är om det inte borde satsas på elektrifierad lastbilstrafik i områden där det redan finns en bra infrastruktur, typ motorvägar.

Fru talman! Tornedalen och Pajala behöver ett modernt, effektivt, miljövänligt och hållbart sätt att transportera malm, precis som alla andra delar av landet. På samma sätt som regeringarna i Sverige och Finland samarbetade för att få Botniska korridoren med i det transeuropeiska transportnätet TEN-T borde dessa regeringar kunna samarbeta med

*Svar på
interpellationer*

varandra om järnväg mellan Svappavaara och Kaunisvaara. Det finns betydande nytta med att skapa ett nytt godsstråk mellan Ryssland och de isfria hamnarna i Norge.

Anf. 60 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Att det händer saker i och kring Pajala kan ses som ett problem eller så kan det ses som en fantastisk möjlighet. Jag har talat med det tidigare kommunalrådet i Pajala och hört om den otroliga resa det är att från att under närmare 50 år ha jobbat med avveckling nu börja tala om utveckling. Leif Pettersson nämnde lite grann om det i sitt inlägg.

Däremot tycker jag att Leif Pettersson ger en väldigt orättvis bild när han säger att regeringen ingenting gör och att ingenting händer i fråga om Pajala, särskilt vad gäller gruvnäringen som sådan och det som är en följd av Northland Resources gruvetablering, och också kommunen i övrigt. Antingen är det, fru talman, en medveten strategi att uttala sig på det sättet eller så handlar det om okunskap eller brist på information, vilket jag i så fall hoppas att vi med den här debatten kan råda bot på.

När det gäller arbetet för gruvorna har det under ett års tid förts ganska täta diskussioner. Vi har en särskild person som sitter som spindeln i nätet vid länsstyrelsen och jobbar med koppling till olika departement. Inom Näringsdepartementet samordnar vi de olika statsrådets ansvarsområden för att se vad som kan göras i infrastrukturen. Då gäller det inte enbart väg- och järnvägstransporter utan hela den uppbyggnad som följer av gruvans etablering och av att människor kommer att jobba i Pajalaområdet och förhoppningsvis också kommer att bosätta sig där. Det medför konsekvenser i form av behov av barnomsorg, skola, äldreomsorg och annat. Även det finns med.

Låt mig så gå till den konkreta frågan, som både Siv Holma och Leif Pettersson tar upp, nämligen hur man kan ha långsiktighet och hållbarhet i transporter, inte minst mellan Kaunisvaara och Svappavaara, innan man sedan kommer in på Malmbanans trafikering där vi vet att malmen till största delen kommer att gå vidare till Narvik.

Det arbetet har pågått i två steg, i så kallade åtgärdsval, där man har tittat på strategier. Det ena har man kommit långt med. Man har haft ett gränsöverskridande arbete vad gäller Malmbanan och Ofotenbanan. Nu pågår ett arbete gällande Kaunisvaara till Malmbanan och Pajala med omnejd. Bland annat kommer väg 99, som Leif Pettersson har med i sin fråga, men också väg 392 upp i den diskussionen. Väg 392, som inte berörs på samma sätt som väg 99, kommer dock inte med riktigt lika mycket.

Det talas om en järnväg, och jag kan säga att också det har tittats på. Leif Pettersson är orolig för eltradarna, att de enligt honom låter futuristiska och kanske kan finnas på plats om 15 år. Då är frågan: Hur lång tid kan det ta för en järnväg att komma på plats de 15 milen och till vilken kostnad? Generellt vet vi att en mil järnväg kostar 1 miljard. Det betyder 15 miljarder. Just nu finns ett företag som är berett att komma i gång och ha sin första leverans till kund redan 2013. Med det som fokus jobbar vi tätt ihop med alla berörda för att se om och hur befintlig väg kan stärkas upp, och vi jobbar med dispens för tunga lastbilar till att börja med.

I det uppdrag som Siv Holma tog upp har det funnits tankar om hur man kan hitta en långsiktig lösning, att pröva någonting nytt som kanske är miljömässigt hållbart och trafiksäkert. Därför ingår i uppdraget att även titta på elvägar. Det ska göras i samklang med människorna som bor i och kring området så att de känner att de har en trafiksäkerhet och en framkomlighet som är anpassad för alla.

Anf. 61 LEIF PETTERSSON (S):

Fru talman! Vägarnas betydelse för infrastrukturen i Pajala tror jag inte att vi nog mycket kan betona. Väg 99 är direkt berörd av malmtransporterna. Det är redan i dag en helt undermålig väg som måste stärkas upp. Väg 392 har en annan betydelse, nämligen att också andra varor och transporter till Pajala ska fungera så att människor ska kunna leva och bo där, kunna ha den service som är rimlig i ett samhälle av Pajalas storlek, som dessutom är ett växande samhälle, precis som ministern säger.

Pajala är i dag en lyckligt lottad kommun, för man har en möjlighet att expandera och komma ifrån en långvarig situation med minskande befolkning. Hur demografin ser ut i Pajala kommun ska vi bara inte prata om. Pajala har den äldsta befolkningen i Sverige. Men som sagt kommer detta att komma upp i andra interpellationsdebatter, både i dag och längre fram, så det ska vi inte ägna tid åt nu.

Vad gäller malmfrakterna kan man till att börja med som Siv Holma sade fråga sig hur rimligt det egentligen är i längden att ha lastbilar som kör på de här vägarna kanske var fjärde minut om det är 60 ton eller var sjätte sjunde minut om det är 90 ton. 90 tons lastbilar tio meter från sovrumsfönstret – det finns människor som bor tio meter från vägen – är inte alls rimligt. På sikt är det inte rimligt att man ska ha den typen av lösning för transporter, oavsett om bilarna drivs med el eller inte. I stället måste det vara rimligt att man använder sig av de möjligheter som finns; det gråberg som gruvan alstrar kan man lägga ut och bygga järnvägsbanken med. En mycket stor del av råvaran kan man använda på det sättet.

Elträdare tror jag är en möjlig väg att gå för att få bort en hel del av utsläppen från tung trafik och så vidare, men det gäller framför allt efter våra motorvägar. Harry Frank har också visat med sin forskning att det är fullt möjligt att göra detta där. Men efter den här vägen? Det är en självklarhet att man måste titta på frågan, men jag måste säga att jag inte tror på det projektet.

Om dessutom bilar med den vikten ska köra efter den här vägen måste man bygga om vägen helt och hållet. Den har inte den bärigheten. Broarna har inte den bärigheten. Då säger man att det kostar en tiondel – tror jag att det var – av vad det kostar att bygga en järnväg. Men då räknar man inte med att man måste bygga om hela vägen; det kostar också en massa pengar.

Malmen kommer att räcka under betydligt längre tid än vad man tror i dag. Det är jag helt övertygad om. Man kommer att hitta malm så det räcker att bryta i kanske uppåt 100 år däruppe. Med de möjligheter som finns tror jag att det i alla fall är rimligt att bygga en järnväg på denna sträcka.

Anf. 62 SIV HOLMA (V):

Fru talman! Jag skulle vilja upprepa min frågeställning. Det var väldigt framgångsrikt när infrastruktur- och försvarsministern jobbade tillsammans med motsvarigheten i Finland och fick Botniska korridoren att komma med i EU:s TEN-T-projekt, alltså det transeuropeiska transportnätet. Det finns andra fondmöjligheter där, och jag funderar på om det inte skulle kunna bli lika framgångsrikt om Sverige och Finland samarbetade för att få det godsstråk som jag nämnde i slutet av mitt förra anförande, så att man kommer i kontakt med Ryssland och de isfria hamnarna. Järnvägssträckan Kaunisvaara–Svappavaara skulle kunna vara en sådan förutsättning. Det behövs en sträcka mellan Kaunisvaara och den finska sidan. Där finns det en befintlig järnväg.

Det här skulle kunna vara någonting som pekade på en stor utvecklingspotential för det här området. Just nu är det inom det här området så att man äntligen, vill jag påstå, har fått möjligheter att få denna efterlängtade gruva till stånd och kan få malm på ett lönsamt sätt. Det har också framkommit, precis som Leif Pettersson var inne på, att livstiden för denna gruva kommer att vara längre än man tror.

Det hade varit intressant om man i detta sammanhang hade kunnat ge Trafikverket ett utredningsuppdrag i den riktning som jag nu nämnde.

Anf. 63 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Redan när diskussionerna kom upp en gång historiskt när Northland Resources skulle börja bryta malm i och kring Pajala fördes en ganska stark diskussion med Finland. Tanken var att man skulle gå över till den finska sidan och skeppa ut från Kemi hamn. Nu blev det inte på det sättet. Snarare är det så att olika händelser har givit vid handen att just för att Narvik har plats och mark att kunna kombinera frakten har fokus utifrån rådande tidssituation på den svenska sidan mer legat på transporter över till Norge. Det behöver för den skull inte utesluta att vi i framtiden kan komma att behöva mer av godsstråk över till den finska sidan. Däremot tror jag att det här tidsperspektivet är lite för snävt för det.

Det som verkligen ligger nära till hands, och som Leif Pettersson också ger uttryck för, är att den väg som finns i dag inte har den bärighet som krävs för att man ska kunna köra vanliga lastbilar där, inte heller tunga lastbilar, inte ens de som kommer att få dispens. Det kommer att behöva göras investeringar för den vägtrafiken också.

Jag ska själv upp till Pajala igen den 23–24 april. Då kommer också en del företag att vara med, inte minst Scania, som är en av intressenterna när det gäller ellastbilar. Vi kan se på deras inställning till vad som är möjligt. Må vara, fru talman, att Leif Pettersson i dagsläget inte tror på eltradare, men vi kan se om detta utvecklingsmässigt kan vara ett bra demonstrationsprojekt som vi kan ha nytta av i andra delar av landet.

Det är bara att titta i området runt ikring, om vi bortser från Bergslagen, som också är ett rikt område. Vi har nya gruvor på gång utanför Jokkmokk. Vi har koppargruvor på gång utanför Kiruna. Om varje gruva som dyker upp ska ha en ny järnväg är det en fantastisk utmaning i sig, men det är svårt att hinna med det, och hur ska vi prioritera in det i budgeten?

Leif Pettersson har tidigare nämnt att företagen också kan vara med och betala för investeringar. Det finns diskussioner om detta. För järnvägen är naturligtvis detta egentligen det mest optimala när vi pratar om långa och tunga transporter, även långsiktigt. Men det är också en kostnadsfråga. Då blir frågan: Kan man använda banavgifter till sådant här? Till viss del kan man det, till viss del inte. Vi har gjort det utifrån LKAB när det gäller insatser på Malmbanan i dag. Men det finns också en tveksamhet från företagets sida inför att vara med och betala när infrastruktur ska vara ett statligt ansvar. Hur kan man hantera banavgifter så att de inte blir ett problem eller diskriminerar andra som kör på banan? Det är lite trickyt. Vi kan heller inte höja banavgifter hur som helst. Men vi tittar på det också för att se hur vi kan hitta lösningar.

Jag står fast vid att lösningen att ha vanliga lastbilar som går på den här vägen inte är optimal. Men det blir en hanteringsfråga för att klara den första leverans som går ut till kund 2013. Det är det första som vi har tittat på. Det andra handlar om att titta på infrastrukturen. Det ingår i det uppdrag som Siv Holma nämnde och som jag tog upp inledningsvis i mitt svar.

Siv Holma frågade om ny infrastruktur. Det kan vara en helt ny väg. Det kan vara en järnväg, vilket man till viss del redan har tittat på tidigare. Men det kan också vara en elväg för lastbilar, vilket skulle kunna vara utmärkt där vi både har kraft på plats och har en ny utmaning miljömässigt.

Anf. 64 LEIF PETTERSSON (S):

Fru talman! Nu är vi i den lyckliga omständigheten att det finns någonting som heter Inlandsbanan. Om det skulle komma till stånd en gruva i Jokkmokk kan vi i alla fall använda den. Det blir inte speciellt många kilometer man behöver frakta efter väg för att komma till den banan i så fall. Men den kommer också att kräva sina upprustningar för att kunna fungera som malmtransportled, för den sämsta delen av Inlandsbanan är just den mellan Jokkmokk och Gällivare.

När det gäller banavgifter kommer det under överskådlig tid inte att gå någon annan trafik på en järnväg mellan Kaunisvaara och Svappavaara än Northland Resources malmtransporter. Det innebär att man nästan kan likställa det med en form av industrispår. Det är visserligen väldigt långt men är trots allt detta.

Det borde kunna öppna för möjligheten att ta ut banavgifter. Men man måste komma ihåg att man inte kan plocka ut hela vinsten i banavgifter. Företagen måste också ha en rimlig chans att överleva på marknaden.

En fråga som jag tog upp i min interpellation var frågan om it och telefoni. Nu är det inte ministrerns ansvarsområde. Men jag måste ändå få säga att Pajala i dag är en kommun som är väldigt hårt ansatt av avbrott i både telefoni och bredband och dessutom i mobiltelefonerna.

För de gamla som bor i kommunen är det en ren trygghetsfråga. Det är en självklarhet med larm och annat. För de människor som vill kunna bedriva affärsverksamhet är det nästan omöjligt. Jag har sett många och långa reportage i tidningarna hos oss om detta fenomen.

Detta måste åtgärdas. Felet ligger i infrastrukturen. Den är gammal, och det är inte gjort någonting åt det sedan den egentligen byggdes. Här måste samhället gå in med pengar och göra någonting åt det hela.

Anf. 65 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Detta är en mycket viktig interpellation om infrastruktur för att möjliggöra ytterligare export till gagn för hela vårt land. Det är 50 procent av Sveriges bnp som utgörs av export. Stora delar av den exporttillgången kommer från de norra delarna i vårt land och från gruvnäringen som just nu diskuteras.

När vi numera diskuterar infrastrukturfrågorna i Sverige tenderar vi att inte vara så modiga. Vi kommer inte så fort till beslut om vi törs göra det. Jag drar mig till minnes och har läst på lite grann historia om hur infrastrukturen byggdes upp i Sverige och framför allt uppåt de norra delarna.

I slutet av 1800-talet fattade man beslut om Stambanan som också färdigställdes under slutet av 1800-talet. Man fattade också ett beslut om Malmbanan som färdigställdes 1903. Då var Sverige ett av Europas fattigaste länder. Men man hade modet trots att man var fattig att fatta dessa beslut.

Tyvärr var det bara män på den tiden i den här riksdagen. Tänk om de inte hade funnits. Då hade vi inte haft dessa exporttillgångar som vi har i dag och som är så oerhört betydelsefulla. Det gör att man kan öka exporten avsevärt till gagn för hela landet.

I det här landet är det ofta så att vi talar, talar och talar, men vi kommer inte till skott. Jag har haft väldigt mycket att göra med våra finska vänner. De brukar säga så här: Ni svenskar diskuterar och diskuterar. Så svär de och säger: Man måste också göra någonting.

Jag tror att det behövs mer action. Jag hoppas att infrastruktur- och försvarsministern kan övertala kassahållaren så att det börjar hända någonting med infrastrukturen så att vi kan få ännu mer intäkter till detta land.

Anf. 66 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Låt mig börja där Sven-Erik Bucht slutade. Det behövs mer action, och det går inte så fort. Jag delar inte riktigt den beskrivningen av verkligheten.

När det väl börjar bli konkurrens till LKAB plus att LKAB börjar gå som tåget och med en fantastisk framfart, och till och med ligger före i tid när det gäller att få ut malm, var regeringen där. Det gäller inte minst de senaste 5 miljarderna för att möjliggöra fyra nya mötesspår. Det var något som inte fanns i den tidigare planen. Det har vi gjort tillsammans med bland annat LKAB.

Nu har vi också en diskussion när det gäller Inlandsbanan. Man kan tycka vad man vill om det. Det hade kunnat göras betydligt mer åt den banan sedan många år tillbaka i tiden. Det hade det heller inte gjorts.

Det pågår just nu en diskussion där avtalet ska förnyas från 2013. Där har jag varit och åkt sträckan från Östersund upp till Arvidsjaur. Det är klart att man kan se den banan som ett komplement till den andra stam-

banan för att få ut ännu mer kapacitet. Det gäller inte minst när det kommer andra gruvor förutom skognäringen som också finns där runt ikring.

När det gäller Jokkmokk och ny gruva som Leif Pettersson talade om kan Inlandsbanan vara en del där. Det rör sig om kanske fyra kilometer. Där finns ett starkt intresse från det företaget att gå in och betala helt och hållet själv i den delen vad jag har förstått. Dock har vi inte fört något samtal om detta ännu.

Avslutningsvis är it och telefoni viktigt för alla människor i hela landet. Där det inte fungerar kommersiellt ska staten ta ett ansvar, därav pengar som finns i statsbudgeten för det.

När det gäller Pajala, gruvnäringen och vägarna har det gjorts en hel del. Det pågår ett fantastiskt gott samarbete bland alla inblandade aktörer. Min ambition är att när första leveransen går till kund 2013 ska det kunna ske på ett fungerande sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

18 § Svar på interpellation 2011/12:279 om egenintresse i regeringens välfärdsutvecklingsråd

Anf. 67 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Josefin Brink har ställt frågor till socialministern om Valfärdsutvecklingsrådet. En fråga rör på vilket sätt socialministern kommer att säkerställa att ledamöter i Valfärdsutvecklingsrådet inte använder rådet för att främja sina egna intressen. Hon har också frågat vad socialministern avser att göra för att minska de misstankar som kan finnas att regeringen agerar på uppdrag av vårdföretagen samt om regeringen kommer att ta initiativ till att ändra sammansättningen i Valfärdsutvecklingsrådet för att bättre spegla ett allmänintresse.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Regeringens politik för att öka valfriheten och tillgängligheten för brukare och patienter inom vård och omsorg har varit framgångsrik. Med fler aktörer och delvis nya rollfördelningar inom vård- och omsorgssektorn kommer både nya möjligheter och utmaningar. Valfärdsutvecklingsrådets ledamöter ska bidra med kunskap och erfarenheter till regeringen i arbetet med att förbättra förutsättningarna för valfrihet, mångfald och tillgänglighet inom vård och omsorg. Det har därför varit nödvändigt för regeringen att samla en bred grupp av experter som kan bidra med perspektiv från olika verksamhetstyper.

Rådet ska utgöra ett forum för diskussion för att nå ökad förståelse för varandras uppdrag och förutsättningar samt ge möjlighet att genom dialog komma med idéer till lösningar på olika problem.

Valfärdsutvecklingsrådet är ett arbetande råd som gemensamt lämnar förslag till regeringen. Förutom privata vård- och omsorgsgivare representeras bland annat fackliga och idéburna organisationer, kommuner och landsting. En fråga som rådet särskilt valt att behandla är exempelvis hur samverkan kan förbättras mellan landsting, kommuner och olika vårdgivare för att förenkla patienternas väg genom vården. En annan fråga handlar om hur ersättningssystemen kan utformas för att bättre gynna innovationer och verksamhetsutveckling som premierar kvalitet

och brukarnöjdhet. Ökad kvalitet i leverans av tjänster till patient och brukare, oberoende av utförare, är en central utgångspunkt för rådets arbete. Regeringen värdesätter rådets samlade kunskap och ser fram emot nästa delrapport.

Vad gäller Josefin Brinks första fråga ligger det i sakens natur att den som representerar en organisation främst bidrar med erfarenhet från den egna verksamheten, som personen har kunskap om. Att det är flera representanter från den privata sektorn beror på att de representerar olika branscher och både små och stora företag. Ett kunskapsintensivt företag inom medicinteknik bidrar inte med samma erfarenheter som ett litet assistansbolag som arbetar med personer som har funktionsnedsättning. Samma logik gäller för ledamöter från offentliga organisationer – det finns representanter från stora och lite mindre landsting respektive stora och mindre kommuner.

Vad gäller den andra frågan menar jag att rådet är betydelsefullt för att belysa utvecklingsområden inom vård och omsorg, och förslagen i rådets rapporter fungerar som idébank. Rådet är däremot ingen offentlig utredning och deltar inte heller i regeringens arbete med utformning av beslut. Att regeringen agerar på uppdrag av vårdföretag genom ett formaliserat råd är ett direkt felaktigt påstående. Vi är däremot beredda att lyssna och tror att det är viktigt att föra en öppen dialog med alla intressenter inom sektorn.

Med hänvisning till att rådets ledamöter i dag speglar den mångfald av verksamhetsperspektiv som finns inom sektorn och att rådet är ett forum för bred och öppen dialog blir svaret på den tredje frågan att regeringen inte har några planer på att ändra rådets sammansättning.

Anf. 68 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Jag vill tacka Annie Lööf för att hon har besvarat min interpellation. Jag kan ändå inte låta bli att notera att det är ganska symptomatiskt att det inte är socialministern utan näringsministern som tar debatten.

Frågan handlar om det som regeringen kallar för sitt välfärdsutvecklingsråd, men det är tydligen inte en fråga som regeringen anser hör till Socialdepartementet, utan till Näringsdepartementet. Det säger en del om hur regeringen ser på sådant som sjukvård och äldreomsorg – i första hand som näringsfrågor och inte som välfärdsfrågor där medborgarnas behov står i centrum. Det blir också uppenbart när man tittar på hur regeringen har valt att sätta samman detta råd, som ska bidra till att utveckla välfärdspolitik.

Brukarna eller patienterna fick en enda representant genom Handikappförbundens ordförande. Inga patientorganisationer, inga anhörigorganisationer och inga pensionärsorganisationer är inbjudna. De anställda inom vård och omsorg fick sammanlagt tre representanter: en vardera från Läkarförbundet, Vårdförbundet och Kommunal. De privata vård- och omsorgsföretagen fick däremot hela 15 representanter i rådet. Vårdbolagens röst väger alltså fyra gånger tyngre än patienters, anhörigas, medborgares och anställdas röster när regeringen vill ha råd om utvecklingen av vård- och omsorgssektorn i framtiden.

Ganska nyligen tippade denna obalans över ytterligare eftersom Kommunals ordförande Annelie Nordström valde att lämna rådet. Det

gjorde hon eftersom hon anser att ”Välfärdsutvecklingsrådet inte har något medborgarperspektiv över huvud taget, utan bara företagarperspektivet, hur företagen ska kunna få mer plats i välfärdstjänsterna”.

I dagsläget väger alltså vårdbolagens röster och synpunkter fem gånger tyngre än brukares och anställdas i detta välfärdsutvecklingsråd. Den överlägset största personalkategorin i vård och omsorg saknar helt representation.

Jag tycker därför att det är lite anmärkningsvärt att Annie Lööf vidhåller att sammansättningen i rådet är väl avvägd och att det inte finns några som helst behov av att ändra den. Jag måste återigen ställa frågan: I vems intresse verkar egentligen detta råd?

Anf. 69 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Regeringen tror att en bred dialog är nödvändig för att kunna möta dagens, men också framtidens, utmaningar. Välfärdsutvecklingsrådets huvuduppdrag är att bidra med kunskaper om hur valfrihet, mångfald och tillgänglighet kan förbättras och stärkas inom såväl hälso- och sjukvård, handikapp- och äldreomsorg, apoteksmarknad som hushållstjänster.

I budgetpropositionen 2010 togs initiativet till att inrätta Välfärdsutvecklingsrådet. Det ligger under Näringsdepartementet. Anledningen är att regeringen menar att det behövs ytterligare kvalitetsförstärkningar för att stimulera och förenkla företagande och entreprenörskap inom vård- och omsorgssektorn. För regeringens del är det avgörande att kvaliteten och tryggheten finns för den enskilde medborgaren när vi pratar välfärd. Det handlar om välfärd inom allt från barnomsorg till äldreomsorg. Men detta är ett råd som behandlar *ett* perspektiv och *en* del inom välfärden.

Om man tittar på de förslag som har kommit från Välfärdsutvecklingsrådet – rådet har kommit med en första rapport – ser man att det finns ett sextiotal olika. Vi har tittat närmare på några av dem. Bland annat finns det ett förslag om kompetensreform för dem som arbetar inom omsorgen. Omsorgslyftet, som regeringen har satsat 1 miljard på, är till just för att stärka kompetensen för vårdbiträden och undersköterskor inom den offentliga verksamheten.

Vi har även tagit ett annat förslag som Välfärdsutvecklingsrådet har diskuterat. Det handlar om att de vill se ett råd för innovation och kvalitet inom den offentliga verksamheten. Rådet har inrättats, och det kommer att se hur man kan skapa mer innovation och ett nytänkande inom offentlig sektor. Det kommer att slutredovisa sitt uppdrag den 1 juni 2013.

När man diskuterar välfärdsfrågor är patienten, eleven och den äldre alltid i centrum. Detta perspektiv är oerhört viktigt. Men rådets huvuduppgift är att se hur vi kan stärka mångfalden, valfriheten och tillgängligheten.

Rådet består av 24 personer plus ordförande. Förutom kommuner och landsting finns i rådets sammansättning exempelvis Vägen ut, som är ett socialt arbetskooperativ. OP Assistans, ett privat företag som arbetar med personliga assistenter, finns där. Där finns Caretech AB, som är ett företag som arbetar med trygghetslarm för äldre och funktionsnedsatta. Vi har Famna, som organiserar vård- och omsorgsföretag utan vinstintresse. Vi har ett företag som heter Basic Care Unit, som arbetar med hemtjänst, RUT och omsorgsföretag levererat på den äldres hemspråk, bland annat.

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

Vi har två distriktssköterskor som kallas för Bjäresystrarna som sitter med i rådet. Allt från större till mindre företag finns representerade eftersom det är angeläget att få in olika perspektiv. Förutom dessa finns kommuner och landsting men också fackliga företrädare.

Jag beklagar att Kommunals ordförande valde att lämna rådet. Hennes företrädare var med på ett flertal sammanträden. När hon lämnade sin plats erbjöds Kommunal att få en ersättare, för vi tycker att det är viktigt att vi har med det fackliga perspektivet i verksamheten.

Den frågeställning som Josefin Brink tar upp om allmänintresset är intressant. Hon undrar: Varför finns inte allmänintresset med? För mig finns det med. Det är nämligen brukarna, det vill säga människorna och konsumenterna av välfärdstjänsterna. Det är utförarna, det vill säga representanterna från arbetstagarorganisationerna. Och det är producenterna, det vill säga kommunerna, landstingen och de privata utförarna.

Min fråga till Josefin Brink är: Vilka fler vill du inkludera i allmänintresset förutom brukarna, utförarna och producenterna?

Anf. 70 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Brukarna är representerade av en enda person, nämligen ordföranden i Handikappförbundet, som är en alldeles förträfflig person. Men man skulle kunna tänka sig patientorganisationer, som det finns ganska många av, anhörigorganisationer och pensionärsorganisationer. Det finns en mängd olika företrädare som har synpunkter på och kunskap om detta. De är över huvud taget inte inbjudna.

Kommunal har hoppat av. Det skulle jag betrakta som en total katastrof och ett nederlag om detta var mitt initiativ. Kommunal representerar en halv miljon människor, varav de flesta jobbar inom vård och omsorg och förmodligen sitter inne med de viktigaste kunskaperna.

Annie Lööf försöker naturligtvis få det att framstå som att det handlar om att Kommunals ordförande är lite sur eller någonting sådant. Men Kommunal har skrivit en reservation till den rapport som rådet levererade till regeringen i juni förra året. Jag har läst den, och jag tycker att det är uppenbart att rådet inte alls sysslar med att förbättra välfärden för medborgare och anställda.

Mitt intryck är att rapporten nästan uteslutande går ut på att klaga och gnälla på regler och byråkrati, på att kommunerna har för krångliga regler och det ena med det fjärde. Man kommer fram med olika förslag som kokar ned till att det ska bli enklare för de privata vårdföretagen att lägga under sig större andelar av vård- och omsorgsmarknaden. Det ska öka deras möjligheter att göra förtjänster. Det är exakt detta som Kommunal skriver i sin reservation på ett tydligt sätt.

Det riktigt problematiska, som jag också tar upp i min fråga, är att det visar sig att en av rådets representanter, Attendos koncernchef Henrik Borelius, inom kort kommer att tjäna någonstans mellan en halv miljard och 700 miljoner kronor när Attendo ska säljas.

Värdet på aktierna i det bolag som han är chef för påverkas naturligtvis av vilka slags ersättningssystem och övriga regler som gäller för privata företag som är verksamma i den offentligfinansierade vården. Detta är alltså regler som han själv sitter och ger regeringen råd om. Det står i rapporten. Han har massor med förslag på hur man ska utforma ersättningssystem och annat.

Det här handlar inte alls om det som Annie Lööf uttrycker i svaret, nämligen att den som representerar en organisation främst bidrar med erfarenhet från den egna verksamheten. Attendo är inte en organisation vilken som helst. Attendo är ett vinstdrivande bolag som ägs av ett riskkapitalbolag, IK Investment Partners, som är registrerat i skatteparadiset Jersey. Det är precis den typ av bolag som under hösten och vintern har fått otroligt mycket skäll inte bara av Vänsterpartiet, som alla väl känner till är kritiska till de här bolagen, utan även av till exempel finansminister Anders Borg. Han har kritiserat dem för att de fifflar undan vinster som de gör på äldreboenden och vårdcentraler för att slippa betala skatt.

När en person som har möjlighet att tjäna pengar på att sälja ett sådant här bolag ger råd om hur regeringen ska utforma ersättningssystem och annat för just sådana här företag undrar man om den här kritiken över huvud taget är allvarligt menad. Jag vidhåller att det är direkt olämpligt att regeringen har den här typen av rådgivare. I det privata näringslivet skulle man väl börja prata i termer av insideraffärer eller liknande när man kan påverka värdet av sitt eget företag i ett sådant här råd.

Anf. 71 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag tycker att det är oerhört provocerande när Josefin Brink använder dessa enkla och billiga argument. Det är ingen rådgivare till regeringen. Det är ingen offentlig utredning. Det här är ett samråd. Vi har samråd med väldigt många olika aktörer. Jag för en dialog med näringslivet varje dag om hur man ska förbättra villkoren för fler jobb och företag i hela landet. Det ingår i arbetsbeskrivningen för en regering, och också för riksdagsledamöter, att ha dialog med det omkringliggande samhället. Det kan vara fackliga representanter, medborgare eller näringsliv. Jag tycker att det är angeläget att ha dessa dialoger. Det kommer vi att fortsätta med.

Regeringen har olika samråd. Överenskommelsen är ett sådant samråd med samhället. Det är regeringen, idéburna organisationer och SKL som arbetar med att få de sociala arbetskooperativen och de sociala välfärdstjänsterna i fokus. Vi har ett annat samråd, Pensionärskommittén som inrättades 1991, med pensionärsorganisationerna för att få en dialog på olika sätt.

Däremot är de här råden aldrig med när man arbetar fram förslag som sedan leder till beslut, utan där arbetar vi i de sedvanliga processerna. Därför är Josefin Brinks påstående om jäv och liknande nonsens.

Vi arbetar med att få in bra information och olika perspektiv. Det ger oss också en möjlighet att under ordnade former ha en dialog. Rådet har inte heller någon skyldighet att lämna skriftliga rapporter. Valfärdsutvecklingsrådet har på eget initiativ författat en skriftlig rapport och lämnat den till oss. Den innehåller ett sextiotial olika förslag där Omsorgslyftet, en satsning på 1 miljard för att förbättra och förstärka kompetensen hos alla de duktiga medarbetarna inom omsorgen, har varit ett viktigt förslag som vi sedan har bearbetat och fattat beslut om. Det är angeläget för oss att få input i de här delarna. Men jag vill å det bestämdaste markera att rådet aldrig är med i de formella beredningsprocesserna och inte heller i de formella besluten.

Att Attendo Cares vd är med i det här rådet är inte heller något konstigt. Det här företaget har 12 000 anställda och verksamhet i väldigt många kommuner och landsting. Det är givetvis viktigt att ha det perspektivet, precis som det är viktigt att ha med handikapporganisationerna, det lilla bolaget som arbetar med personliga assistenter eller bolaget som arbetar med trygghetslarm. Alla dessa perspektiv är viktiga för att stärka mångfalden, valfriheten och tryggheten i välfärdssystemen.

Anf. 72 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Annie Lööf har lite svårt att räkna upp att det är lika viktigt med medborgarintresset och de anställdas intressen i det här rådet i och med att de är så absurt underrepresenterade jämfört med näringslivets intressen, inklusive de stora riskkapitalbolagen som med rätta har kritiserats av andra delar av regeringen för att de skor sig på vanvård och sedan skickar i väg pengarna till skatteparadis.

Jag kan avsluta med att ge några råd. Jag tycker nämligen att det är en bra idé att regeringen har sådana råd där man lyssnar. Det är självklart att man ska ha det. Det finns faktiskt en hel del jättestora utmaningar i den offentliga vården och omsorgen inför framtiden.

Klyftorna när det gäller ohälsa ökar till exempel enormt mycket mellan olika grupper i samhället. Vi har fortfarande stora problem med vårdköer. Vi kan se fram emot en kraftig ökning av antalet äldre i samhället. De kommer att behöva betydligt mer vård och omsorg, och det är en enorm utmaning hur man ska se till att alla de får den vård de behöver. Det är redan i dag stora rekryteringsproblem i omsorgsyrkena därför att det är dåliga arbetsvillkor och ett tungt arbete.

Och vi ska bara inte tala om alla akuta problem som har varit under hösten med vanvård, låsta demensavdelningar och kissblöjor som vägs för att maximera intäkterna på de här privata äldreboendena. Nej, vänta lite! Det här skulle jag ju inte ta upp. Det är ju de här företagen som ska ge råd till regeringen om hur man ska lägga upp välfärdsarbetet i framtiden. Det är precis samma företag som står bakom skandalerna med vanvård och vägda kissblöjor. Det är ju de som sitter i regeringens välfärdsutvecklingsråd. Jag vidhåller att jag tycker att det är en dålig prioritering med tanke på hur oerhört många verkliga problem det finns att ta tag i på det här området.

Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Vanvård och dålig kvalitet är alltid oacceptabelt. Jag blir också provocerad av de fruktansvärda förhållanden som har visat sig såväl inom offentlig som privat omsorg det senaste halvåret. Oavsett om det sker i en kommunal verksamhet eller om det sker i ett riskkapitalbolag eller ett kooperativ är det aldrig acceptabelt. Det är trygghet, kvalitet och patientfokus som ska vara det centrala.

Det är viktigt för mig att säga att riskkapitalbolag och bolag över huvud taget givetvis ska skatta i Sverige. Regeringen har tagit tag i och täppt igen möjligheterna till räntesnurror och annat som har varit föremål för debatten. Det är klart att vi ska ha ordning och reda även inom välfärdssektorn.

Det här rådet som initierades för något år sedan är till för att stärka innovationer och entreprenörskap inom välfärdssektorn. Vi ser det som

en del i att stärka brukarnöjdheten, det vill säga människors nöjdhet med detta. Där valfriheten fungerar som bäst, till exempel inom skolan, barnomsorgen och hemtjänsten, är människor som brukar dessa tjänster generellt sett mer nöjda med de privata utförarna än med de offentliga, även om det offentliga har knäppt in den senaste tiden. Däremot skiljer det sig åt inom äldreomsorgen. Där har vi väldigt mycket kvar att göra för att förstärka kvaliteten och valmöjligheterna för de äldre. Det här rådet är till för att på olika sätt ge inspel till regeringen. Jag ser fram emot den delrapport som de kommer att presentera för mig inom kort.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

19 § Svar på interpellationerna 2011/12:308, 311 och 314 om sammanhållet program för gruvnäringen

Anf. 74 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Lars Johansson har frågat mig på vilket sätt jag kommer att följa upp det beslut som riksdagen fattade kring ett sammanhållet program för gruvnäringen. Karin Åström har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att de positiva investeringarna i gruvnäringen i Pajala också leder till en långsiktigt hållbar utveckling för hela kommunen enligt intentionerna i det program som riksdagen beslutat ska tas fram för gruv- och mineralindustrin. Tomas Nilsson har frågat jämställdhetsministern vad hon avser att ta för initiativ för att lyfta jämställdheten som det strategiskt viktiga område det är för rekryteringen till gruvnäringen i allmänhet och för Pajala i synnerhet, hur hon kommer att se till att jämställdhetsarbetet finns med som ett strategiskt viktigt område i det program som riksdagen har beslutat ska tas fram för gruv- och mineralindustrin samt om hon avser att ta något nytt initiativ som underlättar för att utveckla Pajala för både kvinnor och män. Tomas Nilssons fråga till jämställdhetsministern har överlämnats till mig.

Jag vill börja med att konstatera att det är glädjande att den svenska gruvindustrin planerar och genomför stora investeringar i såväl Norrbotten som Västerbotten och Bergslagen. Det medför en mycket positiv utveckling för de berörda samhällena och för hela Sverige.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2012 sin avsikt att ta fram en väl sammanhållen och hos intressenterna starkt förankrad svensk mineralstrategi. Regeringen är angelägen om att detta arbete sker i en öppen och god dialog med branschens samtliga aktörer och intressenter, det vill säga inkluderande näringen och den akademiska världen. Mineralstrategins syfte handlar dels om att få fram en sammanhållen och väl förankrad svensk mineralstrategi, dels om själva processen att ha en dialog.

Riksdagens tillkännagivande i februari 2012 om att regeringen bör ta fram ett sammanhållet program för gruvnäringen ligger väl i linje med regeringens arbete med att ta fram den svenska mineralstrategin.

I detta nu arbetar regeringen tillsammans med Sveriges geologiska undersökning med att gå igenom och analysera de inspel till en mineralstrategi som jag har bett regioner, lärosäten, länsstyrelser och branschföreträdare att inkomma med. Utöver inspelen kommer vi att möta intres-

senterna vid en rad dialogmöten för att diskutera och fördjupa oss i de frågor som branschen lyfter fram som avgörande för att Sveriges konkurrenskraft inom gruv- och mineralnäringen ska bibehållas och utvecklas.

Mineralstrategin ska bli en nationell strategi som har bäring på hela den svenska gruv- och mineralindustrin och alla dess avnämare, i såväl Pajala och övriga Norrbotten som i hela landet.

Jämställdhet inom gruvnäringen – och inte bara i Pajala – är, precis som Tomas Nilsson påpekar, ett strategiskt område för att ta till vara tillväxtpotentialerna inom gruvnäringen. Att skapa goda och attraktiva villkor för kvinnor att starta och driva företag och att ta anställning inom industrin och att ge kvinnor möjlighet att göra karriär är alla viktiga faktorer för framgång i de områden där gruvindustrin är verksam. I denna fråga har vi ett delat ansvar inom industrin, akademien, regeringen och bland de lokala företrädarna, och jag ser fram emot att föra en dialog kring detta viktiga område framöver i arbetet med att ta fram en mineralstrategi.

Den svenska mineralstrategin kommer att presenteras före detta års slut.

Anf. 75 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Betydelsen av att den svenska gruvnäringen som en viktig basindustri får goda möjligheter att utvecklas i Sverige kan inte nog understrykas. Den har tidigare haft väldigt stor betydelse för svensk industris utveckling och kommer att ha en ny våg, såvitt jag och andra som har behandlat den här frågan tidigare i näringsutskottet har kunnat bedöma.

Skälet till att interpellationen är väckt är att vi blev lite oroliga när vi kunde notera att de borgerliga partierna i näringsutskottet lämnade en reservation och inte ville följa majoriteten, varken i utskottet eller i riksdagen, när det gäller behovet av ett sammanhållet program för gruvnäringen. Nu har jag noterat här av näringsministerns svar att det ska kunna ligga i linje med regeringens ambitioner om en svensk mineralstrategi. Jag vet inte om vi talar förbi varandra lite grann, men det får väl debatten här avgöra.

Vi har också kunnat notera att SGU, alltså Sveriges geologiska undersökning som finns i Uppsala bland annat, har haft i uppdrag under en längre tid att gå igenom hur det ser ut med mineralerna i Sverige för att skapa ett underlag för den svenska gruvindustrin. Det handlar för övrigt inte bara om den svenska gruvindustrin, utan även utländska intressen har engagerat sig för att prospektera efter olika mineraler i den svenska berggrunden.

Vi har tyckt att det är viktigt att man breddar den här frågan, för det handlar om väldigt många olika saker. Det var en debatt här för en liten stund sedan om betydelsen av att lösa infrastrukturfrågan för Pajala när det gäller framför allt transporter av malm. Vi har det förhållandet på flera ställen i Sverige, inte minst i Bergslagen där det handlar om stora investeringar i infrastruktur, framför allt järnvägsinvesteringar.

I vår pågår ett arbete med Trafikverket som har haft en kapacitetsutredning ute på remiss och nu i april kommer att sammanställa remissinstansernas synpunkter på hur man ska bygga vidare på infrastrukturen i

Sverige. Den sammanställningen kommer såvitt jag vet att läggas på regeringens bord den 30 april.

Sedan ska det här behandlas till hösten, så det blir en fråga som måste komma med i höstens budgetproposition. Därför kan man inte vänta med ett program för gruvnäringen till årsskiftet, utan nu gäller det att agera medan tid är och att man gör de rätta prioriteringarna gällande infrastruktur.

Sedan har vi de andra frågorna som är oerhört centrala i sammanhanget och som vi också har utvecklat från utskottets sida. Det handlar om betydelsen av att man löser den kommunala servicen och frågan om bostäder.

Jag var i Ludvika för 14 dagar sedan och träffade kommunalrådet där. De har väldigt mycket mark där man kan bygga bostäder, men problemet är att hitta byggvilja eftersom det inte finns några statliga garantier som gör att man vågar satsa på hyresrätter eller bostadsrätter på den orten, och det är ändå en relativt välskött kommun. Det förhållandet finns på andra områden också, och det tyder, menar vi, på att det här är saker som man måste arbeta sig igenom i form av ett samlat program för gruvnäringen som handlar om kommunal service, industrins möjligheter, arbetskraften och infrastrukturen.

Anf. 76 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret, men jag får inget svar på min fråga! Den är om ministern tänker ta några initiativ för att de positiva investeringarna som nu görs i gruvnäringen i Pajala även leder till en långsiktigt hållbar utveckling för hela kommunen. Där tycker jag att statsrådet är skyldig att ge ett svar i den här kammaren och framför allt till Pajala kommun och till Norrbotten.

Lars Johansson tar upp det uppdrag som riksdagen har gett regeringen, nämligen att ta fram ett program för en sammanhållen gruv- och mineralindustri. Statsrådet säger i svaret att ni redan håller på att ta fram en sådan här strategi med näringen och akademien, och det är väl bra att ni har börjat, men uppdraget som riksdagen har gett er innefattar ju ett mycket bredare samhällsengagemang där även kommunen, politiken, utbildningsanordnarna och facken etcetera finns med redan från begynnelsen när initiativ ska tas och när det ska avgöras vilka initiativ som behöver göras först och därefter. För många gruvorter i Sverige hade ett sådant strategiskt program varit oerhört värdefullt att redan ha på plats.

I den här debatten kommer jag att ta upp Pajala som är ett positivt exempel på en gruvnäringsexpansion. Det handlar bland annat om vägar och järnvägar, vilket vi har hört om i en tidigare interpellationsdebatt, som måste byggas, men om även telefoni och internetlösningar som håller för den här expansionen som är på väg.

Det handlar om nya bostäder – man räknar med tusen nyproducerade bostäder – och det handlar om utbildningsfrågor på en rad områden. Bland annat kommer det att behövas ca 450 anställda i det direkta operativa jobbet plus ca 300 yrkeschaufförer, vilket vi har hört om tidigare, som initialt kommer att transportera malmen från Kaunisvaara till Svappavaara. Den ska börja brytas inom loppet av mindre än ett år.

Prot. 2011/12:93

10 april

*Svar på
interpellationer*

Vi vet dessutom att varje gruvarbetare genererar ytterligare tre andra jobb, så vi pratar om en arbetsökning med ungefär två och ett halvt tusen arbetstillfällen de närmaste åren.

Det här sätter givetvis press på kommunen att bygga ut den offentliga samhällsservicen i form av barnomsorg, skola, vägar, vatten, renhållning och hälso- och sjukvård. Men de två absolut största utmaningarna för Pajala handlar i dagsläget om att man måste lösa frågan om byggandet av bostäder och ordna infrastrukturen.

Det här är två av många frågeställningar som regeringen och statsrådet nu måste vara beredda att lösa tillsammans med näringarna, kommunen och utbildningsanordnarna. Det går inte att göra som statsministern uppmanade Pajala kommun att göra vid sitt besök där i slutet av februari, nämligen att skynda långsamt för att det är klokt att inte accelerera för snabbt. Det går nämligen inte att sitta på läktaren och titta på och tro att allting kommer att lösa sig av sig självt, särskilt inte i en glesbygdskommun som Pajala.

Det är dessutom ingen bra lösning om man tänker sig att man ska ha fly-in/fly-out-arbetsplatser, typ oljeborrplattformar, varken för gruvnäringens tillväxt och acceptans i samhället eller för människor som bor i dess närhet. Gruvnäringen behöver samhällsinvesteringar för att utvecklas. Gruvnäringen och samhället runt omkring måste faktiskt gå hand i hand för att det ska bli en bra tillväxt och för att det ska fortsätta att vara konkurrenskraftigt för Sverige.

Min fråga till statsrådet kvarstår: Vilka initiativ tänker statsrådet ta för Pajala?

Anf. 77 TOMAS NILSSON (S):

Fru talman! Tack näringsministern för svaret, fast det kanske inte var så mycket till svar på jämställdhetsfrågan. Men svaren kanske kommer under debatten.

Gruvindustrin har under en lång tid varit en mansdominerad bransch. Vi vet också att många av de jobb som följer i gruvnäringens spår är traditionellt mansdominerade. I Sverige var det till och med förbjudet för kvinnor att arbeta i gruvor från 1900 ända fram till 1978. Fackföreningar och gruvföretag har sedan dess arbetat gemensamt med jämställdhet för att få fler kvinnor att söka till gruvindustrin. Det är ett prioriterat arbete, dels för att alla givetvis ska behandlas lika, dels för att klara gruvornas nuvarande och framtida rekryteringsbehov.

Arbetet har lett till att fler kvinnor söker sig till gruvföretagen, och på kort tid har andelen kvinnor ökat bland gruvarbetarna. Viktiga faktorer för jämställda arbetsplatser är bland annat rättvisa befattningsrelaterade lönesystem, det vill säga lika lön för lika arbete oavsett kön. En annan faktor är givetvis arbetsmiljön. Ett effektivt systematiskt arbetsmiljöarbete ger friska och skadefria arbetsplatser.

Företagen vill ha moderna och attraktiva arbetsplatser för både kvinnor och män. Även om många "klassiska" arbetsuppgifter naturligtvis finns kvar parallellt med högteknologin och datoriseringen kommer gruvföretagen i framtiden att rekrytera en annan sorts medarbetare, med nya utbildningsnivåer, kompetenser, kunskaper, attityder och beteenden hos såväl arbetare som tjänstemän.

Fru talman! Jag är precis som näringsministern mycket glad över den positiva utveckling av gruvnäringen som vi nu ser i Sverige och Norrbotten. Det ger en tillväxt för Sverige som också ger stora möjligheter för Norrbotten. Ta bara Pajala som exempel!

Northland Resources öppnar sin järnmalmsgruva i Kaunisvaara i Pajala nästa år. Northland kommer att bli Europas näst största järnmalmsgruva efter LKAB. Redan nu innebär etableringen mycket positivt för Pajala. Det är roligt att det efter mer än ett halvt århundrades tillbakagång nu går att säga att det har vänt för Pajala och att det gamla tornedalsfinska uttrycket ei se kannate – det lönar sig inte – i allt större utsträckning ersätts av leenden och engagemang i Pajala. Northland Resources har målet att bli världens mest jämställda gruvföretag.

Samtidigt innebär det många utmaningar för att få denna vändning till att innebära en långsiktig positiv utveckling för Pajala. Nya bostäder, infrastruktursatsningar och uppbyggnad av offentlig service är nödvändigheter som måste lösas. Det är stora uppgifter för en liten kommun som Pajala.

Fru talman! Ska den positiva utvecklingen av gruvnäringen också leda till en positiv utveckling av samhällena där kvinnor och män vill bosätta sig blir jämställdhetsarbetet en mycket strategisk fråga och avgörande för Pajala och Malmfälten. Ska orter i norra Sverige vara attraktiva måste de kunna erbjuda bra och utvecklande arbeten, ett mångsidigt arbetsliv och en meningsfull fritid för fler kvinnor än i dag.

Mina frågor till ministern är:

Vilka initiativ avser näringsministern att ta för att lyfta fram jämställdheten som det strategiskt viktiga område det är för rekryteringen till gruvnäringen i allmänhet och för Pajala i synnerhet?

Vad avser näringsministern att ta för initiativ för att utveckla Pajala för både kvinnor och män?

Anf. 78 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag har tidigare interPELLERAT i kammaren i den här frågan och jag har också motionerat om en sammanhållen strategi för svensk gruv- och mineralpolitik. Jag är väldigt glad att riksdagen också har bifallit min motion.

Jag blir också glad när näringsministern har ambitionen att presentera en strategi senast vid årsskiftet, och jag tycker att det är bra att Lars Johansson lyfter upp den här frågan i en interpellation ganska snart efter att riksdagen har bifallit motionen.

Det handlar om så oerhört många parametrar: forskning, utveckling, tillståndprocess, utveckling av miljöteknik, tillgängliggörande av investeringskapital, infrastruktur, energiförsörjning, utbildning och personalförsörjningsfrågor, som Tomas Nilsson tar upp i sin interpellation. Det är många komplexa frågeställningar. Givetvis ligger inte allt det här på ministrernas bord. Jag hoppas ändå att det blir en bred samverkan mellan politik, näring och akademi, som också riksdagen har slagit fast när man biföll motionen.

Jag var med när ministern som nybliven minister under hösten 2011 på Iva tog emot dokumentet *Innovationsplan Sverige*. När ordföranden Marcus Wallenberg överlämnade dokumentet till ministern sade han: Låt nu inte det här bli en sak för några, bredda det, bredda det inom politiken,

bredda det! Det dokumentet har också en beröring med dagens fråga. Jag hoppas verkligen att ministern tar till sig och inte glömmer de viktiga ord som Wallenberg uttryckte. Det här får inte skapa skarpa politiska skiljelinjer. Det som händer inom den här sektorn är en fantastisk möjlighet för Sverige. Det är oerhört viktigt att vi utvecklar vår exportindustri som vi är så beroende av.

Precis så är det också för Pajala. Det är en fantastisk möjlighet, men samtidigt en enorm utmaning för kommunen. 15 600 personer bodde där 1959 och vid ingången av 1960. I dag är det 6 000. Det är en oerhört ansträngd kommunal ekonomi. Det handlar om bostäder, som Karin Åström nämnde, det handlar om vägar, gator, vatten, avloppsrening och kommunal service. Där är skatteutjämnningssystemet oerhört viktigt. Det är vitalt att man kan få det som den parlamentariska kommittén enhälligt har föreslagit. Det skulle innebära närapå 8 miljoner för Pajala eller 5 procent av deras nettoomslutning.

De har en väldigt begränsad investeringsbudget på ungefär 17 miljoner i dag. Det här klarar man inte. Om inte ett skatteutjämnningssystem kommer på plats kommer det att hämma tillväxten. Det är givetvis inte heller på ministrerns bord direkt, men det visar hur komplexa de här frågeställningarna är när världen ropar efter råvaror, i det här fallet mineraler. Det visar också hur viktigt det är att man får en sammanhållen strategi kring det här, för det är väldigt många frågor som rör detta.

Jag ser också fram emot att ministern inte glömmer bort ordföranden Marcus Wallenbergs ord: Låt inte det här bli någonting för några, låt det bli brett, brett till akademien, brett till näringen, brett i politiken och inte skapa skarpa skiljelinjer.

Anf. 79 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Detta är väldigt glädjande. Jag kan konstatera att det råder en unik samsyn, skulle jag vilja säga, inom det här området. Jag är otroligt glad för den fantastiska utveckling som man ser vad gäller tillväxt inom gruv- och mineralområdet, inte minst eftersom jag som minister har det som mitt ansvarsområde.

Det är roligt, skulle jag också vilja säga, att se den utveckling och de möjligheter som Pajala står inför: från 50 år av stagnation och utflyttning, med allt det för med sig vad gäller tilltron till framtiden för dem som bor där, till att nu se en väldigt positiv utveckling, expansion och framtidsmöjligheter i form av jobb och tillväxt.

Jag kan instämma i vad Sven-Erik Bucht säger är viktigt, nämligen att precis som vi arbetar med mineralstrategin arbetar vi också med innovationsstrategin. Båda dessa strategier ligger under mig som näringsminister. Vi arbetar brett. Vi arbetar med att föra en dialog med allt från akademi och näringsliv till ideella organisationer, och det gör vi därför att vi tycker att det är angeläget. Vi har gjort det sedan i höstas.

För att komma till Lars Johanssons fråga om det initiativ som väcktes här och tillkännagivandet i riksdagen, är det anmärkningsvärt att Socialdemokraterna i den motionen vill hoppa över den breda dialogen och processen som vi nu är mitt uppe i. Det var av den anledningen som allianspartierna i utskottet lämnade en reservation. Man ville inte föregå den intensiva och djupa dialog som branschen har efterfrågat och som vi nu är mitt uppe i.

De inspel som branschföreträdare, organisationer, myndigheter och länsstyrelser hade att lämna till mig senast den 31 mars, förra veckan, var angelägna. Vi tittar nu på vilka områden som är angelägna att åtgärda. Vilka områden behöver vi arbeta intensivt med?

Det är inte bara mineralstrategin som är angelägen för framtiden i gruv- och mineralindustrin, utan det är också innovationsstrategin, infrastrukturpropositionen, forsknings- och innovationspropositionen, och det är också de andra delarna som vi arbetar med, till exempel översynen av minerallagen som min företrädare satte i gång för ett år sedan. Vi ser nu också över handläggningstider. De är en viktig del i detta.

Det är lite småfyndigt av Socialdemokraterna att väcka en motion i riksdagen och nå fram till ett tillkännagivande till regeringen i en fråga som vi redan arbetar med. Regeringen informerade riksdagen i budgetpropositionen i höstas om att ett sådant arbete påbörjats. Sex månader senare vill man att riksdagen ska göra ett tillkännagivande till regeringen. Bättre sent än aldrig är väl min kommentar till oppositionens nyvakna intresse till att arbeta med dessa frågor.

Karin Åström har sagt att man inte ska sitta på läktaren. Då kan vi fundera över var de tidigare regeringarna har varit när mineralstrategi och annat skulle utarbetas. För mig är det angeläget. Jag har varit näringsminister i sex månader, och jag har haft en idog dialog med branscherna för att få fram en strategi och en färdriktning framåt för att stärka gruv- och mineralindustrin. Det gäller alla dess delar, som Socialdemokraterna lyfter fram. Det gäller från kompetensförsörjning och bostäder till jämställdhet och liknande.

Jag ber att få återkomma i nästkommande inlägg om jämställdhetsaspekterna, som Tomas Nilsson tar upp, och ta upp mer om regionernas arbete på området.

Anf. 80 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Det kommer lite kritik mot oppositionen från näringsministerns sida. Vi socialdemokrater har jobbat med frågan under lång tid. Förra våren hade vi direkta diskussioner med generaldirektör Jan Magnusson på SGU om mineralletandet i Sverige. Den socialdemokratiska regeringen tog 2005 fram en ny minerallag som skapade förutsättningar för den prospektering som vi sedermera har sett. Vi har haft en lång historia i fråga om gruvnäringens möjligheter att utvecklas i Sverige.

Men vi blev lite oroliga för den passivitet vi kunde se. Det var därför som vi tyckte att det var viktigt att knyta an till den motion som Sven-Erik Bucht väckte i höstas i näringsutskottet. Vi tycker att det är viktigt att det finns en samlad opinion i riksdagen för att utveckla gruvnäringen i Sverige.

Det handlar om många saker. Det handlar bland annat om det vi tydligen inte är överens om, nämligen att det behöver göras kraftfulla investeringar i infrastruktur. Det handlar också om, vilket ministern inte svarade på, frågan om bostäder. Det är en central fråga. Jag tror i och för sig att det kommunala skatteutjämnningssystemet kan lösa en del frågor som handlar om infrastrukturen i kommunerna, till exempel näraliggande service av olika slag. Men i bostadsfrågan är kommunerna just nu nakna, bortsett från Kiruna. Där handlar det mer om att LKAB som statligt bo-

lag kommer att hjälpa till. Det är inte så i de andra kommunerna, såvitt jag har sett.

Här handlar det om att göra precis som Sverige har gjort tidigare, nämligen att från statens sida medverka till att skapa förutsättningar för bostadsbyggande i den typen av orter. I annat fall är det risk för att det skapas en situation med mycket pendling. Jag tror att dessa samhällen skulle må väl av att bestå av familjer, inte bara av människor som pendlar till gruvnäringen. Det handlar dessutom om mycket annan verksamhet runt omkring själva gruvan som måste fungera, service, tekniskt kunnande etcetera. Det är brett i det avseendet.

Vi vill också peka på ett annat område som vi tycker är centralt i sammanhanget, nämligen frågan om vidareförädlingen. Det ska inte bli så att Sverige gräver upp mineraler och sedan exporterar, utan vi ska ta fasta på möjligheterna att vidareutveckla den svenska industrin. Då är naturligtvis innovationsprogram centrala i sammanhanget.

Det handlar också om att knyta an till teknikföretag och andra som är aktiva på området. De måste investera. Man blir lite orolig när man ser hur svenska banker och investerare av olika slag gör. De är sparsamma med investeringar i gruvnäringen. I fråga om Pajalagruvan framgick det att när gruvan sökte resurser, kapital, till kommande investeringar kom investeringskapitalet främst från Norge och Finland, ytterst lite från Sverige, några enstaka procent.

Det finns en uppförsbacke i fråga om att diskutera investeringskapital med näringar i Sverige. Det handlar om att få förståelse för att det här är en stor sak som Sverige har framför sig just nu. Här finns stora möjligheter om vi tar fasta på dem. Därför tror jag att ett mer omfattande och övergripande program är betydelsefullt för branschens möjligheter att utvecklas i Sverige.

Anf. 81 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater har, statsrådet, en lång historia bakåt när det gäller utvecklande av gruv- och mineralnäringarna. Det gäller inte minst vad Lars Johansson tog upp om minerallagen från 2005. Sedan hade vi alla branschprogram, bland annat ett som handlade om gruv- och stålbranschen. Vi ville fortsätta utvecklingen 2005, 2006 och vidare. Bland det första ni gjorde när ni kom till makten 2006 var att lägga ned den typen av branschprogram. Vi såg en möjlighet att fortsätta att utveckla dem, i samma anda som i den motion som har väckts och som regeringen har att fullfölja.

Jag vill se framåt. Det är oerhört positivt för en liten glesbygdskommun som Pajala. I dag möts man där av större optimism och framtidstro än någonsin tidigare. Men statsrådet måste veta att det är fråga om oerhört stora utmaningar för en liten glesbygdskommun med omkring 6 500 invånare. För att detta ska gå vägen måste statsrådet tillsammans med regeringen ta ett betydligt större ansvar än hittills – och framför allt visa ansvaret.

Det var intressant att notera att den svenska statliga Fjärde AP-fonden för en tid sedan tackade nej till att investera i Kaunisvaaroprojektet. Norska och finska pensionsfonder sade ja till att vara med och investera.

Visa nu, statsrådet och regeringen, vägen framåt och att ni tror på Pajalas framtid och gruvnäringens tillväxt. Då öppnas givetvis också andra

samverkans- och finansieringsmöjligheter i Sverige. Det gäller att regeringen och statsrådet visar vägen.

Det behövs mer verkstad från statsrådets och regeringens sida. Det går inte för sig att sitta och vänta på läktaren, som vi har sagt tidigare. Det går inte för sig att vänta på det gruvnärlingsprogram som regeringen nu ska ta fram. Tiden är mycket knapp för Pajalas del. Pajala har inte råd med den process som statsrådet tar upp. Det gäller här och nu för Pajala. Brytningen börjar snart.

Jag tycker att statsrådet ska ta det här politiska initiativet.

Fru talman! Det är oerhört viktigt att komma ihåg att gruvorna är där de är och skogen är där den är. Det går inte att flytta på dem. Runt gruvorna i Norrbotten, Västerbotten och Bergslagen växer samhällena upp. Om vi menar allvar med att vi i Sverige vill ha de här hållbara, klimat-smarta samhällena där människor dessutom har bra levnadsvillkor måste vi ha kommuner som möter den ökande efterfrågan som finns just nu inom gruvnärlingen.

Gruvorter har ett helt annat mönster än andra kommuner med andra närlingar. Det är viktigt att statsrådet tar till sig den lärdomen.

Tidigare hörde vi av Sven-Erik Bucht att Pajala hade en investerings-budget på 117 miljoner, och det säger sig självt att det inte räcker långt för att göra investeringarna.

Frågorna är många som Pajala kommun och gruvnärlingen nu brottas med, och statsrådet är skyldig ett svar.

Anf. 82 TOMAS NILSSON (S):

Fru talman! Jag blir återigen lite orolig när vi inte får något svar på en så viktig fråga som jämställdhet. Närlingsministern säger att det finns ett delat ansvar för att skapa goda och attraktiva villkor för kvinnor, och det håller jag med om. Men vad är regeringens ansvar?

Många ministrar från alliansregeringen har under den senaste tiden besökt Malmfälten och Pajala. Dialogen har i regel skett med närlingslivet. Och visst är det bra att man lyssnar till företagens krav på åtgärder för att växa, men det som är anmärkningsvärt är att regeringen inte ger kommunerna samma möjligheter. Kommunalråden är inte ens inbjudna till några diskussioner trots de stora utmaningar som gruvkommunerna står inför. Då kan man fråga sig vilket ansvar regeringen tar i dessa frågor.

Vi socialdemokrater är övertygade om att bästa sättet att ta till vara de tillväxtmöjligheter vi nu har är att ledstjärnan är en dialog med alla berörda aktörer om det ska leda till goda samhällen för oss människor.

Hållbara och jämställda samhällen kan inte byggas om kommuner som möter den ökade efterfrågan inte får förutsättningar att lösa problemen med bostäder, skolor, barnomsorg samt övrig offentlig service som följer om närlingen expanderar. Lyckas vi inte med detta riskerar vi att kvinnor och familjer fortsätter att flytta ut i samma utsträckning som tidigare, och då blir inte de nya gruvorna den framgång som så många hoppas på.

Vi får kommuner med så kallade fly-in/fly-out-arbetare, likt en oljerigg med arbetande som bor någon annanstans och flyger till jobbet på måndagsmorgonen. Företagen och kommunerna har tydligt signalerat att de inte vill hamna i en sådan situation. För Pajala och övriga gruvkom-

Prot. 2011/12:93
10 april

Svar på
interpellationer

muner skulle det innebära stora problem eftersom det är stora skatteintäkter som går förlorade.

Fru talman! Av IF Metall Malmfältens nettoökning på 581 medlemmar under 2011 är 297 så kallade fly-in/fly-out-arbetare, och totalt i avdelningen är det ca 1 000 av ca 7 200 medlemmar som redan i dag arbetspendlar. Det visar att det är av största vikt att skapa attraktiva kommuner och jobba med jämställdhetsfrågorna för att undvika att det blir endast en servicesektor kvar som omfattas av lågt betalda kvinnor som serverar en gruvindustri i kommuner som befolkas av välavlönade veckopendlare.

Det är därför glädjande för oss socialdemokrater att riksdagen har beslutat att ge regeringen i uppdrag att ta fram det breda programmet för en sammanhållen gruv- och mineralindustri enligt en socialdemokratisk motion. I detta är tanken att även frågeställningar om samhällenas utveckling ska lyftas fram. Jämställdheten är, som vi har beskrivit, ett strategiskt område i programmet för att klara rekryteringen till gruvnäringen i allmänhet och den nya gruvan i synnerhet.

Det är ett mer ambitiöst och offensivt program för gruvnäringen och omgivande samhällen än vad de borgerliga partierna ville ha från början.

Mina frågeställningar är: Hur kommer ministern att se till att jämställdhetsarbetet finns med som ett strategiskt viktigt område i det program som riksdagen beslutat att ta fram för gruv- och mineralindustrin? Vad kommer ministern aktivt att göra för att minska risken att Pajala och övriga gruvsamhällen bara blir en fly-in/fly-out-kommun som varken företagen eller kommunerna vill ha?

Anf. 83 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag hade inte tänkt ta denna andra omgång då jag kände att jag fick säga allt i den första. Men när statsrådet lite spydigt och ironiskt säger att det var småfyndigt av oppositionen att väcka en sådan motion måste jag gå upp och påminna om att det finns en historia.

Jag har interpellat tidigare näringsminister i denna fråga. Jag har interpellat till och med statsministern, som överlämnade svaret till tidigare miljöministern Carlgren. I båda interpellationerna pekade jag på den finska modellen om en sammanhållen gruv- och mineralpolitik. Men båda gångerna har ministern lite överlägset avvisat det.

Jag var på Västerbottensdagarnas gruvdagar 2011, för snart ett och ett halvt år sedan. En dag handlade det om gruvindustrin, och då lyfte näringen, och Metall, upp frågan om att vi behöver en sammanhållen politik för gruv- och mineralindustrin i samklang med politik, näring och akademi. Det diskuterades mycket om det här. Vi var minst 200 i salen, och då reste sig en man som var från SGU och sade: Vi har fått ett sådant uppdrag, och vi håller på med det. Och här sitter näringen och vet ingenting om det.

Det är inte småfyndigt. Nej, det var nog prestige från tidigare ministrar. Det var välbehövligt med den här motionen, och det var ett välbehövligt och tydligt ställningstagande från riksdagen sedan. Jag hoppas att nuvarande näringsminister inte bygger in politisk prestige i frågan, för den är alldeles för viktig för Sverige.

Fru talman! Jag kan konstatera att det finns en välbehövlig och bra samsyn kring dessa angelägna frågor, inte minst för Pajalas utveckling, för Tornedalen och Norrbotten men också för Sveriges utveckling. Gruv- och mineralindustrin är viktig för jobb och tillväxt runt om i landet.

Däremot kan jag konstatera att oavsett om vi har socialdemokratiska branschprogram eller inte ser vi en tillväxt i de här områdena, och det är oerhört glädjande, inte minst för de människor som bor i dessa områden.

Jag kan också konstatera att Socialdemokraterna ställer sig bakom det aktiva arbete som regeringen nu bedriver med dialog och bred förankring och arbetet med att ta fram en mineralstrategi som ska presenteras i slutet av detta år.

Jag skulle vilja besvara de frågor som har ställts tidigare i debatten.

Karin Åström frågade vilka initiativ ministern avser att ta vad gäller utvecklingen av Pajala. I morgon kommer jag att träffa kommunalrådet från Pajala. Jag kommer att träffa gruvföretaget, Northland Resources. Jag kommer också att träffa länsstyrelsen för att diskutera de utmaningar och möjligheter som Pajala står inför vad gäller infrastruktur, bostadsbyggande och gruv- och mineralnäringen i stort. Det är en väldigt viktig del, och det är angeläget för oss att ha en dialog inte bara med näringen och akademien utan också med de kommunala företrädarna och arbetstagarrepresentanterna. Jag har tidigare haft möten med Malmfältsgruppen, som jag är ordförande i, där jag har träffat kommunalråden i Gällivare och Kiruna. Det är viktigt att regeringen har dessa angelägna forum, menar jag som näringsminister.

Olika statsråd har också besökt denna näring. Såväl arbetsmarknadsministern som statsministern och infrastrukturministern har på bara någon månad varit och tittat på vilka möjligheter och utmaningar Norrbotten står inför.

Jag vill också lyfta fram det arbete som bedrivs i Västerbotten och Norrbotten. Ni och de företrädare som bor och verkar i Norrbotten är väl medvetna om att det arbetas med en regional mineralstrategi från länsstyrelsens sida som ska presenteras i slutet av april. Den har arbetats fram och fått ett initiativ efter det arbete som regeringen och riksdagen har diskuterat, med vikten av att arbeta med regionala strategier.

För att dyka in på ett viktigt fokusområde för mineralstrategin, nämligen jämställdheten: Vi arbetar nu med att inte peka ut givna fokusområden. Det vi gör nu är att de som verkar inom området ska peka ut vilka områden som regeringen ska arbeta inom. Där är förmodligen jämställdhet ett viktigt område.

Jag lanserade i början av mars en handlingsplan för regional jämställd tillväxt. Det är viktigt, när man pratar regional tillväxt, att ha med just jämställdhetsaspekten. Vi uppmanade då regioner och län runt om i landet att arbeta fram regionala handlingsplaner för att stärka jämställdheten.

Förra mandatperioden gav regeringen 145 miljoner till projektet Hållbar jämställdhet, som SKL hanterar. Mellan 2011 och 2013 kommer ytterligare 80 miljoner till detta. Det är den största svenska satsningen i sitt slag för att stödja jämställdhet och integrering inom den offentliga verksamheten. Jag kan tyvärr konstatera att av de 220 miljonerna har Pajala kommun inte ansökt om en enda krona.

Här handlar det verkligen om en gemensam samverkan och ett gemensamt krafttag för att stärka olika perspektiv inom gruv- och mineralområdet, från lokal nivå till regional nivå men givetvis också på nationell nivå här i riksdagen och regeringen.

Anf. 85 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! I det avslutande inlägget får jag väl tacka för debatten. Jag tror att det är viktigt att riksdagen för den här typen av diskussioner. Gruvnäringen har ändå varit i situationen att den inte har varit särskilt uppmärksammasad.

Vi har ett antal frågor som måste tas igen. Utbildningsfrågan är en sådan. Satsningar på yrkeshögskolan är en jätteviktig insats för att få fram yrkesarbetare, både män och kvinnor, som kan verka inom gruvnäringen.

Vi har satsningar som förmodligen måste göras på Bergsskolan i Filipstad, som nu ligger under Luleå tekniska universitet, som har en lång tradition men där det krävs ökade insatser.

Jag uppfattar det så att det finns ett intresse från näringsministern att jobba vidare med ett program för hela området. Från Socialdemokraternas sida kommer vi hela tiden att följa frågan noga. Vi har själva en egen arbetsgrupp som jobbar med gruvnärlingsfrågorna i Sverige.

Vi kommer naturligtvis att förvänta oss att det avsätts ekonomiska resurser, så att det inte bara blir programprat utan att det också kommer konkreta exempel på vad man måste göra från samhällets och inte minst från statens sida för att bygga upp den här industrins möjligheter i Sverige.

Organisationer på arbetsmarknaden som IF Metall och Unionen, som har väldigt mycket erfarenheter av att organisera en stor del av den arbetskraft som är aktuell, måste också få medverka i utarbetandet av ett omfattande program för hela gruvnäringen.

Vi ska komma ihåg att det under de kommande fem åren rör sig om investeringar på ungefär 50 miljarder från gruvföretagens sida. Då talar jag om hela Sverige. Vi har inte pratat så mycket om Bergslagen, men de är också med.

Det handlar om ganska stora investeringar, och det är klart att vi måste göra vad vi kan från statens och kommunernas sida för att se till att det landar rätt.

Anf. 86 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Pajala är hett. Så sade statsministern när han var på besök i slutet av februari för att få mer information om gruvetableringen. Men några svar till Pajala kom aldrig från regeringen om på vilket sätt man är beredd att gå in eller samverka, så det gläder mig faktiskt att höra att statsrådet tar emot Pajala kommun och näringen i morgon.

Jag hoppas verkligen att statsrådet är beredd att lämna konkreta, positiva besked. Det är oerhört viktigt för en kommun som Pajala att få sådana konkreta besked, för att kunna fortsätta med den goda, optimistiska framtidstro som finns i Pajala.

Men det vi har sett hittills räcker inte. Det duger inte. Vi tycker att statsrådet behöver göra en mycket mer ambitiös insats och framför allt visa på ett engagemang.

Förutom infrastruktur och finansiering gäller det statliga garantier för bostadsbyggandet. Hur skulle en sådan fråga kunna vara aktuell? Vilka initiativ tänker statsrådet ta för att understödja att det finns rätt utbildad arbetskraft i Pajala, inte bara inom gruvnäringen? Det finns också mängder med småföretag. Det finns också kvinnliga företagare som vill anställa fler men som tyvärr inte kan få tag på rätt utbildad arbetskraft.

Det är den typen av frågor som ingår i det vi menar med ett bredare samhällsengagemang. Det är verkligen hett i Pajala, som sagt, och jag hoppas verkligen att ministern gör som Marcus Wallenberg sade till dig på Iva: Mineralnäringen kräver ett brett samhällsengagemang. Jag skulle vilja lämna över det här lilla dokumentet till statsrådet.

Anf. 87 TOMAS NILSSON (S):

Fru talman! Det var inte mycket i ministrarnas svar och av svarstiden som ägnades åt jämställdheten. Det oroar mig. Slaget om gruvorna och gruvkommunernas framtida möjligheter kommer att handla om jämställdhet.

För mig innebär det självklart: När du vaknar på morgonen ska du ha ett jobb att gå till. På jobbet ska du ha anställningstrygghet, vettiga arbetstider och en bra arbetsmiljö. Om du vill jobba heltid ska du få det. Dina barn ska ha rätt till bra barnomsorg, även om du jobbar på oregelbundna tider. Om du blir sjuk eller arbetslös ska du ha en trygg ersättning och det stöd du behöver för att kunna börja arbeta igen. Du ska känna trygghet i att våra skattemedel går till skola, vård och omsorg för alla, och den ska vara av hög kvalitet, oavsett om man bor i Stockholm eller i Pajala.

Fru talman! I Dagens Industri den 8 mars 2012 säger finansminister Anders Borg att kvinnorna skulle kunna lyfta Europa ur krisen. Enbart i Sverige skulle bnp kunna öka med 15 procent om kvinnorna lönearbetade lika mycket som männen.

Så vad väntar vi på? Politikens uppgifter är just att medverka till att kvinnor och män har samma möjligheter till ett brett och jämlikt deltagande på alla samhällsområden. Det är bra för kvinnorna, det är bra för männen, och det är definitivt bra för Sverige. Det betyder stora intäkter för statskassan och fler jobb. Vi socialdemokrater är beredda att använda politiken för att möjliggöra detta.

Fru talman! Det är först i ett jämställt samhälle alla människor är fria att utvecklas så som de själva vill. Det finns mycket kvar att göra, så regeringen måste ha högre ambitioner för jämställdhetsfrågorna än vad man har i dag.

Anf. 88 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Jag vill inledningsvis tacka för debatten. Jag tycker att det är viktigt att vi den här tisdagskvällen har haft möjligheten att lyfta fram olika perspektiv i en så viktig näring som gruv- och mineralnäringen.

Prot. 2011/12:93
10 april

*Svar på
interpellationer*

För mig är det också angeläget att peka på just hållbar tillväxt i alla delar av Sverige för att stärka den svenska konkurrenskraften. Det är ju summan av alla regioners tillväxt som bidrar till den nationella tillväxten, och här spelar gruv- och mineralnäringen en ofantligt viktig roll för att stärka inte minst Norrbottens tillväxt.

Det är också viktigt att ha en bredd i den strategi som arbetas fram just nu, där jämställdhetsområdet – som så förtjänstfullt har lyfts fram i debatten – är en angelägen del att både diskutera och återkomma till.

Jag kan nämna den handlingsplan för jämställd regional tillväxt som jag lanserade för bara några veckor sedan och som nu kommer att intensifieras i arbete runt om i regionerna i Sverige. Det är en viktig del för att få i gång just perspektivet kring jämställdhet när man arbetar med tillväxt runt om i Sverige.

Det finns ett väldigt djupt intresse från regeringens sida att arbeta med en bred mineralstrategi. Strategin ska ha till syfte att föra en dialog med och få till stånd en förankring hos akademien, näringslivet och medborgarna i stort. Men det är också viktigt att lyfta fram de parallella processer som pågår med infrastrukturproposition, med forsknings- och innovationsproposition, med de insatser som görs för att förstärka utbildningen liksom med bostäderna.

Vi kommer att fortsätta ha en dialog på det här området precis som vi har haft de tidigare åren. Om 14 timmar kommer jag att samla just Pajalas företrädare. För bara någon månad sedan mötte jag andra kommunala företrädare från Norrbotten.

Detta är viktiga frågor, och regeringen är angelägen om att lyssna in och om att leverera tydliga och konkreta åtgärder. Jag instämmer med det som statsministern tydligen uttryckte i Pajala: Pajala är hett.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2011/12:132 Samordningsförbunds rätt till ersättning för viss mervärdesskatt

2011/12:137 Införande av ett pricksystem på fiskets område

2011/12:138 Skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål

Skrivelser

2011/12:124 Miljö-, klimat- och energiinsatser inom jordbruket

2011/12:135 Riksrevisionens rapport om att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet

2011/12:141 Kärnkraft utan statliga subventioner

Framställning

2011/12:RS1 Ändringar i riksdagsordningen om replikrätten m.m.

Motioner

med anledning av skr. 2011/12:93 Arlandabanan
2011/12:T8 av Anders Ygeman m.fl. (S)

med anledning av skr. 2011/12:105 Berättelse om verksamheten i Euro-
peiska unionen under 2011

2011/12:U17 av Urban Ahlin m.fl. (S)

2011/12:U18 av Julia Kronlid m.fl. (SD)

2011/12:U19 av Ulf Holm m.fl. (MP)

med anledning av redog. 2011/12:ER1 Från Sveriges delegation vid
Europarådets parlamentariska församling

2011/12:U16 av Julia Kronlid m.fl. (SD)

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2011/12:SfU10 Migration och asylpolitik

2011/12:SfU9 Socialavgifter

Civilutskottets betänkande

2011/12:CU22 Upphävande av lagen om exploateringssamverkan

Trafikutskottets betänkande

2011/12:TU9 Sjöfart

Konstitutionsutskottets betänkanden

2011/12:KU13 Tryck- och yttrandefrihetsfrågor

2011/12:KU14 Fri- och rättigheter

2011/12:KU15 Författningsfrågor

Skatteutskottets betänkanden

2011/12:SkU10 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz

2011/12:SkU14 Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital
och fastighet

Kulturutskottets betänkande

2011/12:KrU5 Spelfrågor

Finansutskottets betänkanden

2011/12:FiU26 Bredare mått på samhällsutvecklingen

2011/12:FiU32 Offentlig upphandling

2011/12:FiU35 Riksrevisionens rapport om statliga myndigheters tjäns-
teexport

21 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 30 mars

2011/12:311 Långsiktig hållbarhet i tillväxten

av *Karin Åström* (S)

till näringsminister *Annie Lööf* (C)

2011/12:312 Bostadsbyggande i Pajala kommun

av *Hannah Bergstedt* (S)

till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

2011/12:313 Sveriges stöd till storskaligt vattenkraftsprojekt i Indien

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:314 Jämställdheten inom gruvnäringen

av *Tomas Nilsson* (S)

till statsrådet *Nyamko Sabuni* (FP)

den 3 april

2011/12:315 Regeringens politik för energieffektivisering

av *Börje Vestlund* (S)

till statsrådet *Anna-Karin Hatt* (C)

2011/12:316 EU och moms för ideell sektor

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister *Anders Borg* (M)

2011/12:317 Regelförenklingar för föreningslivet

av *Börje Vestlund* (S)

till statsrådet *Nyamko Sabuni* (FP)

den 4 april

2011/12:318 Trängselskatt även för utländska fordon i Göteborg

av *Lars Johansson* (S)

till finansminister *Anders Borg* (M)

2011/12:319 Politik för lycka

av *Annika Lillemets* (MP)

till finansminister *Anders Borg* (M)

den 5 april

2011/12:320 Uteblivet lagförslag om familjeåterförening

av *Christina Höj Larsen* (V)

till statsrådet *Tobias Billström* (M)

den 10 april

2011/12:321 Mandatet för regeringens samordnare Lars Leijonborg

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

2011/12:322 Inspektionen för strategiska produkter
av *Jonas Sjöstedt* (V)
till statsrådet Ewa Björling (M)

Prot. 2011/12:93
10 april

Interpellationerna 2011/12:311–320 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 april.

Övriga interpellationer redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 april.

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 30 mars

2011/12:501 Konsekvenser för deltidssjukskrivna av a-kassans arbetsvillkor

av *Maria Stenberg* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:502 Möjligheter för sparbanker att öka sin kapitalbas genom att ge ut sparbanksbevis

av *Emil Källström* (C)
till statsrådet Peter Norman (M)

den 3 april

2011/12:503 Bristande skydd av marina Natura 2000-områden

av *Helena Leander* (MP)
till miljöminister Lena Ek (C)

2011/12:504 Skogsbrandflyg

av *Lars Gustafsson* (KD)
till infrastruktur- och försvarsminister Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:505 Svarttaxi

av *Anders Karlsson* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:506 Månadsuppgifter

av *Anders Karlsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:507 Personal- eller närvaroliggare i tvätteriindustrin

av *Anders Karlsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

den 4 april

2011/12:508 Möjlighet att placera PPM-medel direkt i onoterade företag

av *Hans Backman* (FP)
till statsrådet Peter Norman (M)

2011/12:509 Översyn av beskattningen av personaloptioner
av *Hans Backman* (FP)
till finansminister Anders Borg (M)
2011/12:510 Katastrofbistånd till Haiti
av *Kenneth G Forslund* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

den 5 april

2011/12:511 Själv mord i häkten
av *Amineh Kakabaveh* (V)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

den 10 april

2011/12:512 Dubbdäckens betydelse för luftkvalitet kontra trafik-säkerhet
av *Nina Lundström* (FP)
till infrastruktur- och försvarsminister Catharina Elmsäter-Svärd (M)
2011/12:513 Ökning av sjukskrivningarna
av *Annelie Karlsson* (S)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)
2011/12:514 Folkbildningens tillgänglighet
av *Annelie Karlsson* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)
2011/12:515 Åldersbestämning av ensamkommande minderåriga asylsökande
av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Tobias Billström (M)

Frågorna 2011/12:501–511 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 april.

Övriga frågor redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 april.

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 2 april

2011/12:474 Mänskliga rättigheter i Turkiet
av *Yilmaz Kerimo* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)
2011/12:475 Utvidgade konsulära befogenheter för Sveriges hono-rärkonsulat i irakiska Kurdistan
av *Robert Halef* (KD)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:476 Youcef Nadarkhani
av *Annelie Enochson* (KD)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

Prot. 2011/12:93
10 april

den 3 april

2011/12:490 Ny kontrollmyndighet
av *Krister Örnfräder* (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)
2011/12:495 Sveriges behov av bra flygkapacitet
av *Krister Örnfräder* (S)
till miljöminister Lena Ek (C)

den 4 april

2011/12:484 Sänkta ingångslöner
av *Hans Hoff* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)
2011/12:485 Regelförenkling för företag
av *Krister Örnfräder* (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)
2011/12:486 Smittskydd avseende djur
av *Krister Örnfräder* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)
2011/12:487 Stöldvåg av sågar och diesel
av *Krister Örnfräder* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)
2011/12:488 Klinisk forskning
av *Krister Örnfräder* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)
2011/12:489 Avhopp från forskarutbildning
av *Krister Örnfräder* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)
2011/12:491 Ökad repression i Förenade Arabemiraten
av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)
2011/12:492 Effekter av sänkt krogmoms och arbetsgivaravgift för ungdomar
av *Björn Söder* (SD)
till finansminister Anders Borg (M)
2011/12:493 Påföljd för narkotikabrott
av *Björn Söder* (SD)
till justitieminister Beatrice Ask (M)
2011/12:494 Teckenspråk som val på gymnasiet
av *Lars-Axel Nordell* (KD)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)
2011/12:496 Synskadades ställning på arbetsmarknaden
av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Prot. 2011/12:93
10 april

2011/12:497 Synliggörande av regeringens belöningsmedaljer
av *Tuve Skånberg* (KD)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

2011/12:498 EU-kommissionens förslag till förordning om strejkrätten

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:500 Trygghetslarmens framtid på landsbygden

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 april.

24 § Kammaren åtskildes kl. 19.41.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 16.01 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelser.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till justitieutskottet och utbildningsutskottet.....	1
4 § Meddelande om skriftliga frågor under påskuppehållet.....	2
5 § Meddelande om frågestund.....	2
6 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	2
7 § Meddelande om aktuell debatt.....	2
8 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott.....	3
9 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	3
10 § Hänvisning av ärenden till utskott.....	4
11 § Förnyad bordläggning.....	4
12 § Svar på interpellation 2011/12:291 om LSS.....	4
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	4
Anf. 2 MARIE NORDÉN (S).....	6
Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	7
Anf. 4 MARIE NORDÉN (S).....	8
Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	9
Anf. 6 MARIE NORDÉN (S).....	10
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	10
13 § Svar på interpellation 2011/12:299 om skatteutjämningen.....	11
Anf. 8 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	11
Anf. 9 PETER HULTQVIST (S).....	11
Anf. 10 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	12
Anf. 11 ANDERS SELLSTRÖM (KD).....	13
Anf. 12 HANS EKSTRÖM (S).....	14
Anf. 13 CARL B HAMILTON (FP).....	14
Anf. 14 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	15
Anf. 15 PETER HULTQVIST (S).....	16
Anf. 16 ANDERS SELLSTRÖM (KD).....	17
Anf. 17 HANS EKSTRÖM (S).....	18
Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP).....	18
Anf. 19 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	19
Anf. 20 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	19
Anf. 21 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	19
Anf. 22 PETER HULTQVIST (S).....	20
Anf. 23 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	20
14 § Svar på interpellation 2011/12:284 om situationen för arbetslösa ungdomar.....	21
Anf. 24 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	21
Anf. 25 ESABELLE DINGIZIAN (MP).....	22
Anf. 26 ROGER HADDAD (FP).....	23

Anf. 27 PATRIK BJÖRCK (S).....	24
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	25
Anf. 29 ESABELLE DINGIZIAN (MP)	26
Anf. 30 ROGER HADDAD (FP).....	27
Anf. 31 PATRIK BJÖRCK (S).....	27
Anf. 32 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	28
Anf. 33 ESABELLE DINGIZIAN (MP)	29
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	29
15 § Svar på interpellation 2011/12:301 om ersättningsnivåer vid arbetslöshet	30
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	30
Anf. 36 LARS JOHANSSON (S)	31
Anf. 37 MATTIAS JONSSON (S).....	32
Anf. 38 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	33
Anf. 39 CARL B HAMILTON (FP).....	34
Anf. 40 PATRIK BJÖRCK (S).....	35
Anf. 41 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	36
Anf. 42 LARS JOHANSSON (S)	37
Anf. 43 MATTIAS JONSSON (S).....	38
Anf. 44 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	38
Anf. 45 CARL B HAMILTON (FP).....	39
Anf. 46 PATRIK BJÖRCK (S).....	39
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	40
Anf. 48 LARS JOHANSSON (S)	41
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	42
16 § Svar på interpellation 2011/12:273 om rätt räkestyp på svenska vägar	42
Anf. 50 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	42
Anf. 51 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	43
Anf. 52 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	44
Anf. 53 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	45
Anf. 54 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	46
Anf. 55 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	47
Anf. 56 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	47
17 § Svar på interpellation 2011/12:310 om infrastruktur i Pajala	48

Anf. 57 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	48
Anf. 58 LEIF PETTERSSON (S).....	49
(forts.).....	50
Ajournering.....	50
Återupptagna förhandlingar	50
17 § (forts.) Svar på interpellation 2011/12:310 om infrastruktur i Pajala.....	51
Anf. 59 SIV HOLMA (V)	51
Anf. 60 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	52
Anf. 61 LEIF PETTERSSON (S).....	53
Anf. 62 SIV HOLMA (V)	54
Anf. 63 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	54
Anf. 64 LEIF PETTERSSON (S).....	55
Anf. 65 SVEN-ERIK BUCHT (S)	56
Anf. 66 Infrastruktur- och försvarsminister CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	56
18 § Svar på interpellation 2011/12:279 om egenintresse i regeringens välfärdsutvecklingsråd	57
Anf. 67 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	57
Anf. 68 JOSEFIN BRINK (V)	58
Anf. 69 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	59
Anf. 70 JOSEFIN BRINK (V)	60
Anf. 71 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	61
Anf. 72 JOSEFIN BRINK (V)	62
Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	62
19 § Svar på interpellationerna 2011/12:308, 311 och 314 om sammanhållet program för gruvnäringen	63
Anf. 74 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	63
Anf. 75 LARS JOHANSSON (S).....	64
Anf. 76 KARIN ÅSTRÖM (S).....	65
Anf. 77 TOMAS NILSSON (S)	66
Anf. 78 SVEN-ERIK BUCHT (S)	67
Anf. 79 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	68
Anf. 80 LARS JOHANSSON (S).....	69
Anf. 81 KARIN ÅSTRÖM (S).....	70
Anf. 82 TOMAS NILSSON (S)	71
Anf. 83 SVEN-ERIK BUCHT (S)	72
Anf. 84 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	73
Anf. 85 LARS JOHANSSON (S).....	74
Anf. 86 KARIN ÅSTRÖM (S).....	74
Anf. 87 TOMAS NILSSON (S)	75
Anf. 88 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	75
20 § Bordläggning.....	76
21 § Anmälan om interpellationer.....	78
22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	79

Prot. 2011/12:93
10 april

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	80
24 § Kammaren åtskildes kl. 19.41.	82

Tryck: Elanders, Vällingby 2012